

HET GROTE VOORRECHT IN EEN ONDERGAANDE WERELD

ZES PREKEN

en

LEVENSOVERZICHT

door

DS. H. VAN GILST

Predikant van de Gereformeerde Gemeente

DEN HERTOG'S UITGEVERIJ B.V. - UTRECHT

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

LEVENSOVERZICHT

BEVESTIGING EN INTREDE VAN Ds. H. VAN GILST IN LISSE

Verslag van de begrafenis van Ds. H. van Gilst te Tricht

ZES PREKEN

1. De vermaning tot bekering bij het naderend Godsgericht.

Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot mij met uw ganse hart en dat met vasten en met geweent en met rouwklage; en scheurt uw hart en niet uw klederen en bekeert u tot de Heere uw God; want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwade; wie weet, Hij mocht zich wenden en berouw hebben en Hij mocht een zegen achter Zich overlaten tot spijsoffer en drankoffer voor de Heere uw God. Joël 2: 12, 13 en 14,

2. Een droeve overeenkomst van onze dagen met de dagen van Noach. **Biddag**

En gelijk de dagen van Noach waren, alzo zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor de zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe op welke Noach in de ark ging, en bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam: alzo zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen. Mattheüs 24: 37-39

3. Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.

Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden. Mattheüs 5: 4

4. De strijd van Israël tegen Amalek.

Toen kwam Amalek en streed tegen Israël in Rafidim. Mozes dan zeide tot Jozua: Kies ons mannen en trek uit, strijd tegen Amalek; morgen zal ik op des heuvels hoogte staan en de staf Gods zal in mijn hand zijn. Exodus 17: 8, 9

5. Een zaligspreking van hen, die de God Jacobs tot hun deel hebben.

Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere zijn God is: Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in eeuwigheid. Psalm 146: 5, 6

6. Gods weldoen ondanks onze roepende zonden. **Dankdag**

"Hoewel Hij nochtans Zichzelf niet onbetuigd gelaten heeft, goeddoende van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid." Handelingen 14: 17.

LEVENSOVERZICHT

Hendrik van GILST, 1901-1966

"Dat huisgezin daar aan de Torendijk, da's nu net een klein kerkje." Zó luidde de publieke mening in Kortgene over het gezin van Anthonij van Gilst en Janna Verburg. In dat gezin werd op 14 december 1901 Hendrik van Gilst geboren.

Vader en moeder Van Gilst vreesden beiden de Heere. In hun woning werd vaak gezelschap gehouden. Vooral moeder Van Gilst stond onder de naam Janna van Kortgene in de wijde omtrek bekend als een vrouw met veel oefeningen der genade. Maar ook Van Gilst sr. was een bekende persoonlijkheid, die vanaf de oprichting van de Gereformeerde Gemeente van Kortgene op 7 november 1913 tot zijn overlijden op 16 oktober 1920 in het ambt van ouderling diende.

Hendrik werd in de Nederlandse Hervormde kerk gedoopt, hoewel zijn ouders er al jaren niet meer kerkten. Voor er sprake was van het bestaan een Gereformeerde Gemeente werd er thuis met nog enkele gezinnen op zondag preek gelezen.

Tot zijn zestiende jaar was het voor Hendrik geen zware opgave om in uitwendige zin in de ouderlijke sfeer te verkeren. Toen brak evenwel de begeerte naar de wereld door: zo wilde hij bijvoorbeeld de jaarlijkse kermis in zijn woonplaats bezoeken. Natuurlijk was dat tegen de zin van zijn ouders. Ondanks de waarschuwingen bleef hij bij zijn voornemen. Tenslotte zei zijn moeder: "De Heere zal je wel thuisbrengen", waarop hij antwoordde: "Dat zal ik dan nog weleens zien." Toen de deur achter hem dicht sloeg, viel moeder Van Gilst op de knieën en bleef net zo lang de Heere smeken om de terugkomst van haar kind, tot hij - veel vroeger dan de bedoeling was - terugkeerde. Hij was met zijn broek achter een draaimolen blijven hangen, die daardoor van boven tot beneden toe opengescheurd was.

Inmiddels was Van Gilst sr. overleden en het was voor Hendrik een verademing dat hij op 1 april 1920 in Breda in militaire dienst moest. Daardoor kwam hij op legitieme wijze onder de knellende band van zijn moeder uit. Hij beloofde het kerkgaan niet te zullen verzuimen, maar hij leefde toch met de wereld in het hart.

Toen hij twintig jaar oud was, bezocht hij in Breda de Gereformeerde kerk. Ds. J. H. Donner J. Hzn. ging daar voor en deze preek werd door de Heere gebruikt om hem staande te houden. Groot was de blijdschap van zijn moeder toen hij ook voor haar schuldenaar mocht worden.

In oktober 1921 ging hij met groot verlof. Op 26 juni 1924 trad hij in het huwelijk met Sara Jacoba Munter (6 januari 1904 - 3 oktober 1984). Vanwege grote werkloosheid verhuisden Van Gilst en zijn vrouw naar de omgeving van Den Helder, waar hij zijn beroep als landarbeider kon blijven uitoefenen. Na een jaar vestigden zij zich in Julianadorp.

Van Gilst begon daar met preeklezen voor een vijftal gezinnen. Door de malaise kwam er spoedig een eind aan het verblijf in Noord-Holland. In Den Haag kreeg hij werk; eerst bij de verbouw van de kerk van de Gereformeerde Gemeente, later als broodbezorger.

In 1930 wist Van Gilst geroepen te zijn tot predikant. Hij heeft dit een aantal jaren verborgen gehouden, maar tenslotte was het ds. P. Honkoop sr., de plaatselijke predikant, die ermee bekend raakte.

In 1946 werd hij toegelaten tot de Theologische School te Rotterdam en na volbrachte studie werd hij in 1949 kandidaat gesteld, samen met zijn medebroeders A. Vergunst en G. Zwerus. Uit twaalf beroepen werd dat van Elspeet aangenomen.

In 1953 leidde de weg naar Dirksland, gevolgd door Lisse, waar in 1959 de herdersstaf werd opgenomen. Een ernstige ziekte was er de oorzaak van dat hij enige tijd zijn ambtswerk niet kon vervullen.

In 1964 bevestigde ds. A. Hofman hem te Tricht, zijn laatste gemeente.

Op 28 november 1966 is hij zeer onverwacht overleden in zijn woning te Geldermalsen. Zittend achter zijn bureau, een preek voorbereidend over Zondag 9, overviel de dood hem.

In een "Ter inleiding" op de uitgave van de verklaring van de Heidelbergse Catechismus door ds. H. van Gilst, getuigde ds. A. Vergunst over zijn medebroeder: "De rust, die is toegezegd aan al Gods volk, mocht zijn deel worden. Ook hem zal toegeroepen zijn: 'Wel gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten, ga in in de vreugde uws Heeren.' Dikwijls haalde hij de woorden uit de gelijkenis van de verloren zoon aan: 'En zij begonnen vrolijk te zijn.' Nu, aan dat 'vrolijk zijn' zal dan voor hem geen einde meer komen." Onder overweldigende belangstelling werd hij op 2 december 1966 te Buurmalsen begraven.

Ds. Van Gilst heeft een aantal prekenbundels nagelaten. Zijn preken zijn eenvoudig, doch stichtelijk en bevatten de schriftuurlijk-bevindelijke waarheid. Hoewel hij zelf nooit kinderen heeft gehad, had de jeugd de liefde van zijn hart. De dag van zijn sterven had hij er nog met zijn vrouw over gesproken om de schoolkinderen bij zijn verjaardag te zullen trakteren.

In het kerkelijk leven was hij onder meer lid van het curatorium.

Geschriften

Bevestiging door ds. A. van Stuyvenberg en intrede te Elspeet op 25 januari 1950, z.p., z.j.

Herdenkingsdienst op zaterdag 7 december 1963 te Zaandam t.g.v. het 25-jarig jarigbestaan van de Gereformeerde Gemeente, z.p., z.j.

Inkeer, afkeer, wederkeer. Zestal predikaties, Buren 1969.

De Heidelbergse Catechismus, Utrecht 1973.

De profeet Jona, Opheusden 1975.

De geluksstaat van Sion, Geldermalsen 1978.

Uit het leven van Abraham, Geldermalsen 1979.

De versmadende roede, Geldermalsen 1980.

Het grote voorrecht van Gods volk in een ondergaande wereld, Utrecht z.j. Een blijde boodschap in een donkere tijd, Opheusden z.j.

Verslag van zijn begrafenis, alsmede Adventpredicaties van ds. H. van Gilst en ds. A. Hofman, Buren z.j.

Levensschets overgenomen uit J. Mastenbroek

BIBLIOTHEEK VAN DE KLEINE KERKGESCHIEDENIS. A. Bel/ P. van de Breevaart / drs. H. Florijn / J. Mastenbroek / H. Natzijs / A. Ros. Predikanten en Oefenaars Biografisch Woordenboek van de Kleine Kerkgeschiedenis - deel 2. DEN HERTOOG B.V. - HOUTEN

Voor een levensschets van Janna van Gilst, zie 12 Vrouwen met God verzoend, deel 9. www.theologienet.nl

BEVESTIGING EN INTREDE VAN Ds. H. VAN GILST IN LISSE

Saambinder 9 april 1959

Op donderdag 2 april j.l. deed Ds. H. van Gilst, gekomen van Dirksland, zijn intrede in de Gereformeerde Gemeente van Lisse, na op diezelfde dag aldaar bevestigd te zijn door Ds. K. de Gier van 's-Gravenhage.

De bevestiger, Ds. K. de Gier, bediende Gods "Woord uit 2 Tim. 2:15: "Benaarstig u om uzelf Gode beproefd voor te stellen, een arbeider, die niet beschaamd wordt, die .het Woord der waarheid recht snijdt". In dit onderricht in de ambtelijke bediening moet een prediker, om een goed dienstknecht van Christus te zijn:

- 1e. zichzelf stellen voor een alziend en alwetend God;
- 2e. gekeurd worden om echt te zijn;
- 3e. getrouw zijn in de ontvangen opdracht;
- 4e. het Evangelie zuiver preken.

Nadat aan Ds. van Gilst de vragen van het formulier gesteld waren, antwoordde deze met het: "Ja ik, van ganser harte". Ds. de Gier richtte daarna enkele persoonlijke woorden tot Ds. van Gilst, mevrouw van Gilst, kerkenraad en gemeente, en verzocht de nieuwe leraar staande toe te zingen Psalm 20 : 1.

In een geheel gevulde kerk deed 's avonds Ds. van Gilst zijn intrede. Hij had tot tekst gekozen Hand. 17 : 30-31: "God dan de tijden der .onwetendheid overgezien hebbende, verkondigt nu alle mensen alom, dat zij zich bekeren. Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welke Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen, door een Man, Die Hij daartoe geordineerd heeft, verzekering daarvan doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de doden opgewekt heeft".

Spreker wees er op hoe Paulus predikt op de Areopagus:

- 1e. van zonde en bekering;
- 2e. van gerechtigheid en oordeel.

God maakt door middel van Zijn knechten nog bemoeienis met de heidenen. Ernstig komt Hij met Zijn Evangelie tot alle creaturen. Maar deze roeping geeft ook verantwoordelijkheid, een verantwoordelijkheid, die vooral op de jongste dag openbaar zal komen. "Wat is dan de bekering toch noodzakelijk! "Tenzij iemand wederomgeboren zal worden."

De wereldgeschiedenis zal eindigen in het wereldgericht. Dat getuigt juist van de gerechtigheid Gods. Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament wordt van dat rechtvaardig oordeel gesproken. In die dag zal alles openbaar worden. Schapen en bokken, wijze en dwaze maagden zullen dan gescheiden worden. De eerstelingen vormen een bewijs, dat de oogst zal volgen. Zo is ook Christus' opstanding het bewijs, dat zij, die in Hem ontslapen zijn, ook zeker zullen opstaan. Hij zal het voleindigen.

Na de pauze richtte Ds. van Gilst in hartelijke bewoordingen zich tot zijn bevestiger Ds. de Gier, de afgevaardigden van de verschillende plaatselijke kerken, de maatschappelijke werksters, de aanwezige predikanten, Ds. A. Verhagen, Ds. L. Rijksen en Ds. C. Molenaar, de studenten, de afgevaardigden van de Classis, de kerkenraad, de gemeente, catechisanten, schoolbestuur en personeel, verenigingen, koster en echtgenote, organisten, en de kerkenraad en talrijke aanwezigen van de gemeente van Dirksland.

Ds. van Gilst werd toegesproken door Ds. C. Molenaar namens de Classis Amsterdam, door Ds. A. Verhagen als oud-predikant van Lisse, door ouderling H. van

Rossum van Dirksland en tenslotte door ouderling C. W. Oudshoorn, die Ds. en mevrouw van Gilst namens kerkenraad en gemeente van Lisse een hartelijk welkom toeriep en hun staande liet toezingen Psalm 132 : 6.

Verslag van de begrafenis van Ds. H. van Gilst te Tricht

Saambinder 8 december 1966

Op vrijdag 2 december is Ds. H. van Gilst onder zeer grote belangstelling ter aarde besteld. De begrafenis had plaats vanuit het kerkgebouw der Gereformeerde Gemeente te Tricht, waarop ook de nabijgelegen Ned. Herv. Kerk en enkele andere beschikbare ruimten aangesloten waren.

De dienst ving om 12 uur aan en werd geleid door de consulent, **Ds. A. Hofman** van Zeist. De dominee koos zijn uitgangspunt uit Joh. 17. Dit Schriftgedeelte werd gelezen vanaf vers 11.

Ds. Hofman sprak o.m.: De Heere heeft een scheur gescheurd in ons midden. En bij de Heere is geen vergissing. Ongedacht en geheel onverwacht is het leven van Ds. Van Gust afgesneden. Aan een zeer werkzaam leven is een einde gekomen. Steeds heeft hij mogen getuigen van Hem, van Wie het ook bij dit sterven geldt:

*In Hem, mijn vaste Rots,
Is 't onrecht nooit gevonden.*

Al is het verlies zwaar voor zijn vrouw, al is het een slag voor de gemeente, al ging een golf van ontroering door het gehele land. Ds. Hofman sprak verder over Joh. 17 : 24: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; want Gij hebt Mij liefgehad voor de grondlegging der wereld".

Hier eist Christus op grond van Zijn gerechtigheid, dat diegenen bij Hem zulten zijn, die Hem van de Vader gegeven zijn. Hij vergeet de Zijnen nooit. Hier op aarde is de gemeenschap met Hem gebrekkig, er is nog zo'n grote afstand. Doch door de dood wordt dit weggenomen. Dan pas wordt de volle gemeenschap aan Hem gemaakt, en ook aan al Zijn schatten en gaven. Christus bidt in dit Hoge priesterlijk gebed ook voor Zijn uitverkorenen op aarde: Bewaar ze in Uw Naam, die Gij Mij gegeven hebt. Zo is er geen afval der heiligen. Ook in het leven van Ds. Van Gust kan van drie zaken gesproken worden:

- 1e. God heeft naar hem omgezien;
- 2e. Christus heeft Zijn beeld in hem hersteld;
- 3e. Hij mag met ere in zijn graf komen.

Wij geloven van harte, dat onze vriend en broeder nu die heerlijkheid des Heeren aanschouwen mag. In de vreugde des Heeren mocht hij ingaan. Er is op aarde nog een volk in de strijd. Ook voor hen geldt het gebed: Bewaar ze in Uw Naam. Voor Ds. Van Gilst is dit al verhoord geworden. Maar Gods ganse kerk mag delen in dezelfde Geest, dezelfde hoop, geloof en liefde.

Ds. Hofman wenste mevr. Van Gust de sterkte en vertroosting des Heeren toe, gedurig te mogen zien op datgene, wat haar echtgenoot nu genieten mag, om er straks zelf ook in te delen.

De tweede spreker was **Ds. L. Rijkse**n van Rotterdam.

"Mijn tijden zijn in Uw hand", aldus Ds. Rijkse. Dit woord is ook bewaarheid

geworden in het leven van Ds. Van Gilst. Hij heeft het geleerd, onbekeerd in zichzelf komen te staan; maar ook door Christus gekocht te zijn en nu voor Zijn rekening te staan. De Heere helpt Zijn volk, sterkt hen, is hun nabij, Hij laat hen niet los. Al hun tijden zijn in Zijn hand. En nu mag Ds. Van Gilst ongestoord verkeren in de nabijheid Gods; hij hoeft er nooit meer uit. Eeuwig mag hij zich verlustigen in de Heere en dat volmaakt. Ds. Van Gilst is niet dood, maar hij leeft, in gemeenschap met zijn Koning en Verlosser.

Daarmede troostte Ds. Rijksen mevr. Van Gilst. Mocht de Heere u vrede in het hart geven. Uw man bent u kwijt, maar de Heere is goed. De ondersteuning des Heeren wenste hij toe, ook namens het Curatorium der Theologische School en de Raad van Toezicht van de Kweekschool "De Driestar" te Gouda. In beide had Ds. Van Gilst zitting. Ook tot de aanwezigen richtte spreker zich. De rijkdom van Gods genade had Ds. Van Gilst steeds uit mogen stallen. En wat is het nu onuitsprekelijk, zó, in één ogenblik te mogen overgaan in die eeuwige heerlijkheid.

De derde spreker was **Ds. C. Harinck** van Utrecht, die sprak namens de Classis Utrecht en de Part. Synode Oost. Wat een ontzaglijke verandering heeft er in zo korte tijd plaats gehad, aldus spr., voor u, mevr. Van Gilst, allereerst, maar ook voor u, gemeente van Tricht, door dit sterven. Doch laten we daar nu eens iets tegenover mogen steunen, nl. dit woord uit Maleachi: "Ik, de Heere, word niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd".

Wij veranderen zo gedurig, maar God nooit. Was dit er niet, wat zou er dan overblijven. En er staat niet kinderen Israels, maar kinderen Jakobs, dus bedriegers, zondige schepselen. Dat is nu het wonder, dat de Heere onveranderlijk is voor zulke schepselen. Daarom worden ze niet verteerd. Zo ook nu is het met Ds. Van Gilst gegaan. Zijn Jakobsdeel heeft hij voorgoed afgelegd en het Israëlsdeel is ingegaan om zich eeuwig te verwonderen. God is een God der levenden, dat moge uw troost zijn als weduwe en als gemeente.

Tenslotte voerde **ouderling Kirpestein** het woord namens kerkenraad en schoolbestuur.

De Heere, aldus spreker, heeft het met ds. Van Gilst bijzonder wel gemaakt. Geen ziekbed of lichaamskwellingen, zielsangsten of bestrijdingen, maar zo ineens overgezet in volle heerlijkheid. En nu reeds heeft hij God meer groot gemaakt dan in zijn gehele leven op aarde. "*Ziet, Ik maak alle dingen nieuw.*"

Dat waren zijn laatste woorden zondagavond. En nu is het voor hem waar geworden. Spreker schetste ook de getrouwe arbeid van Ds. Van Gilst als herder, zijn werk als voorzitter van het schoolbestuur, de liefde, die hij voor de kinderen had. Ook het praktikale, bevindelijke van zijn prediking. Zieleraadselen zijn er soms opgelost. Hij zag uit naar vrucht, sprak met gezag, stond niet hoog met zichzelf.

Tot mevr. Van Gilst zei spreker: Zou de Heere niet zorgen voor degenen, die achterblijven? Wentel uw weg op de Heere, en vertrouw op Hem, Hij zal het maken. De Heere spreekt de weduwen apart toe in Zijn Woord.

En tot de gemeente: Mochten we ons afvragen: Als ik nu zo onverwachts moest sterven, hoe zou het dan zijn?

En tot de kerkenraad: We staan nu veel zwaarder voor ons werk. Wie zal ons het goede doen zien? Dat we ook mochten vragen: *Verhef gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!* Dat we tezamen een vragende en biddende gemeente mochten zijn.

Spreker vroeg ook de predikanten: Vergeet ons niet.

Ook de jonge mensen werden apart vermaand: Vergeet de waarschuwingen van uw leraar niet.

En tenslotte: Laten we niet eindigen in de mens, maar God de eer van alles geven, van wat we in Ds. Van Gilst mochten hebben.

Spreker gaf dan ook op te zingen Ps. 72: 11, en eindigde de samenkomst met gebed.

Daarna kon het gure weer de vele honderden aanwezigen niet weerhouden de tocht naar het graf te maken. Gezien de weersomstandigheden werd er kort gesproken.

Ds. Hofman vervolgde wat hij in de kerk gesproken had uit Joh. 17 : 24. Gods volk ontvangt hierboven niet alleen gemeenschap van plaats en heerlijkheid met Christus, maar ook gemeenschap van liefde met Hem.

Ouderling Droogers sprak als hoofd van de Rehobothschool de ook aanwezige schoolkinderen nog toe: Jullie horen er vandaag ook bij, want de dominee hoorde ook bij jullie. Je had zo'n grote plaats in zijn hart en in zijn gebed. Vergeet nooit wat Ds. jullie altijd op het hart drukte, hoe nodig het is een nieuw hart te ontvangen.

Tenslotte sprak een huisvriend, de heer Humem, nog enkele woorden tot mevr. Van Gilst. Vriendschap en medeleven spraken hieruit. Ook bedankte hij namens mevr. Van Gilst allen voor de grote belangstelling, medeleven en alle hulp, ontvangen voor het goede verloop van de begrafenis.

Vele predikanten en studenten waren aanwezig. Alom uit den lande waren velen opgekomen. Ook uit de gemeenten, die Ds. Van Gilst tevoren had gediend: Elspeet, Dirksland en Lisse. Ook op deze dag is weer gebleken: *De Heere zal genade en ere geven*. Ook bleek, welke grote plaats Ds. Van Gilst in de gemeenten innam en welk een liefde hem werd toegedragen.

1. De vermaning tot bekering bij het naderend Godsgericht.

Zingen Psalm 77: 1

Lezen Joël 2

Zingen Psalm 32: 4, 5

Zingen Psalm 105: 3

Zingen Psalm 79: 4

Geliefden.

In deze 32ste Psalm, waaruit we samen hebben gezongen, prijst David, de knecht des Heeren, die mens welgelukzalig, wiens zonden vergeven en wiens ongerechtigheden voor Gods aangezicht bedekt zijn. Maar om in de bewustheid van ons eigen zieleven, tot de vergeving der zonden en de bedekking van onze ongerechtigheden te komen, daar heeft de Heere een weg voor ingesteld in Zijn Woord, n.l. een weg van oprechte schuldbelijdenis voor Zijn aangezicht. En zie, daar zat het nu bij David vast. Hij had gezondigd, hij had Gods wil en Wet schandelijk versmaad, vertrapt en vertreden. Maar David kon geen schuldenaar worden voor God.

Wij kunnen schuld maken, maar om schuldenaar voor God te worden in waarheid en oprechtheid des harten, daartoe hebben wij niets minder dan God nodig. David kon niet voor God bukken.

Dat is geen vreemde zaak voor Gods volk. Soms moeten zij het in de gewaarwording inleven, dat de afstand tussen hun knieën en de grond - Nee, niet wat de vorm betreft, maar het wezen - zó groot is, dat er een eeuwigheid tussen ligt. En zie, zo was het bij David. Hoor maar: *Toen ik zweeg - en niet in de oprechte schuldbelijdenis kon komen - werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag; want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten.*

Doch zie nu, de grote genade van God, die heeft David oprecht schuldenaar gemaakt. Toen hij gebracht werd tot het erkennen, tot het belijden van zijn schuld, heeft hij er ook getuigenis van gegeven, zeggende: *Ik maakte U mijn zonde bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet.*

Als dat belijden, dat Gods werk in het hart, dat oprechte bukken en buigen, dat belijden voor God, ons hart voor God uitstorten, gevonden wordt, geliefden, dan zal het niet achterblijven, op 's Heeren tijd en op 's Heeren wijze, dat wij ook de bekentenis van David de onze mogen maken: *En Gij vergaaft mij de ongerechtigheid mijner zonde.*

En wat gaat David nu doen? Let daar eens op; nu gaat hij zeggen tot degenen die alzo gezondigd hebben, waar alle ongerechtigheden een scheiding maken tussen God en hun ziel: O, nu moet u toch niet zo stug zijn als een paard, gelijk een muil, door domheid voortgedreven. Hij wil zeggen: Hoopt toch op God, belijdt toch uw schuld voor God, dan zult gij het ook ondervinden dat God een gaarne vergevend Wezen is in het aangezicht van Zijn enig geliefde schoot- en wonder-Zoon, want dat heeft David ondervonden. O, dat u een weinig moed mocht scheppen uit zijn behoudenis.

Zo bewandelt nu de Heere een weg met een land, met een volk, met een kerk, met een huisgezin, met een persoon alleen. Nodig is het voor ons om in zulk een weg schuldenaar voor God gemaakt te worden, ons tot God te bekeren. Dan, dan zal de Heere betonen te zijn ook voor ons een genadig, een barmhartig en een lankmoedig God en groot van goedertierenheid.

Het had ons goedgedacht met de hulp des Heeren uw aandacht daar een ogenblik

nader bij te bepalen, en wel naar aanleiding van wat u is voorgelezen uit de profeet Joël, hoofdstuk 2 en daarvan nader de verzen 12, 13 en 14, waar Gods Woord aldus luidt:

Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot mij met uw ganse hart en dat met vasten en met geweene en met rouwklage; en scheurt uw hart en niet uw klederen en bekeert u tot de Heere uw God; want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwade; wie weet, Hij mocht zich wenden en berouw hebben en Hij mocht een zegen achter Zich overlaten tot spijsoffer en drankoffer voor de Heere uw God.

Wij beluisteren in deze woorden: *De vermaning tot bekering bij het naderend Godsgericht.*

En dan letten wij ten

1. op een laatste roepstem;
2. ten 2e op een laatste lokstem en
3. ten 3e op een laatste wekstem.

Die roepstem vinden we in deze woorden: *Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot mij met uw ganse hart en dat met vasten en met geweene en met rouwklage; en scheurt uw hart en niet uw klederen en bekeert u tot de Heere uw God.*

In de tweede plaats, de laatste lokstem: *Want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwade.*

En dan de laatste wekstem: *Wie weet, Hij mocht Zich wenden en berouw hebben en Hij mocht een Zegen achter Zich overlaten tot spijsoffer en drankoffer voor de Heere uw God.*

1. Een laatste roepstem

De naam Joël, waarbij ons boek ligt opengeslagen, betekent eigenlijk: Jehova, Die is God. Hij is geweest, volgens vers 1 van het eerste hoofdstuk, de zoon van Pet'huel. Waarschijnlijk is Joël afkomstig uit Juda. Hij heeft de oordelen des Heeren over een Godvergetend en een Godverlatend Juda uitgeroepen.

En toch, geliefden, alhoewel de Heere Joël komt te zenden om dat volk terug te roepen van de weg, die zij bewandelen, die van God afloopt, nochtans, Juda keert van die weg niet terug. Zij verhardden hun hart en ze gingen door in de boosheid van hun weg. Het is bevestigd geworden wat later de dichter gezongen heeft:

Israël wou niet

Naar Mijn stemme horen.

God sprak door Zijn boden en nochtans gingen zij afkerig heen in de weg huns harten. Ja, zelfs bedreven zij de gruwelen der heidenen, denk maar aan de koning Achaz, die zijn eigen vlees en bloed aan de Moloch heeft opgeofferd. Zij hebben zelfs het heilige ontwijfd. De afgoden werden gehaald uit Damaskus en geplaatst in het huis des Heeren, ter plaatse van het brandofferaltaar. O, de zondeschuld van Juda, ook ten tijde dat Joël profeteerde, was zeer groot. Nochtans laat de Heere door Zijn knecht Joël Juda nog waarschuwen, opdat dat Juda zich zou verootmoedigen, zich zou vernederen voor het aangezicht des Heeren. Hij waarschuwt dat volk door Zijn profeten, dezelve zendende en vroeg op zijnde. Maar niet alleen waarschuwde de Heere dat Godvergetend en dat Godverlatend Juda, door Zijn profeten, maar de Heere waarschuwde dat volk ook door Zijn Godsgerichten. De eerste druppelen uit de fiolen van Zijn gramschap, zij vielen alreeds op dat Godvergetend en Godverlatend Juda.

O, zeer terecht heeft David, de knecht des Heeren, uitgeroepen: *Uw oordelen, Heere, die kunnen niet dan vreselijk wezen.*

Want wat heeft de Heere gedaan? Hij heeft een groot heil onder Juda gezonden, n.l. een sprinkhanenplaag, die alles kwamen te verwoesten. Daarbij de grote droogte, die zijn intrede gedaan had in de landpale van Israel. Hoor maar: *Spijsoffer* - vanwege die grote droogte - *en drankoffer is van het huis des Heeren afgesneden; de priesters, des Heeren dienaars, treuren; want het koren is verwoest, de most is verdroogd, de olie is flauw. De akkerlieden zijn beschaamd, de wijngaardeniers huilen om de tarwe en om de gerst; want de oogst des velds is vergaan.*

De Heere had Zijn oordelen onder dat volk gezonden. En zie, die gerichten, die de Heere onder Juda gezonden had, ze wezen ergens heen, en daar wijst Joël ook op. Leest zijn ganse profetie maar, daarin gaat Joël wijzen op het eindgericht. Al de gerichten, die Juda getroffen hadden, spraken en wezen heen naar een komend eindgericht, n.l. naar dat gericht als de zon zal verduisterd worden en de maan haar licht zal onthouden en de doorluchte dag des Heeren zal komen, waarvan Joël spreekt: *Een dag van duisternis en donkerheid.*

O geliefden, die grote en doorluchtige dag. Al de Godsgerichten, die over Juda zijn gegaan, wezen naar Zijn komst op de wolken des hemels. -

En ziet geliefden, welke gerichten zijn er ook over ons uitgegoten en tot op de dag van heden wijzen die Godsgerichten, die eerste droppelen, die ook op ons gevallen zijn, ons heen naar de toekomst des Heeren, dat alle knie voor Hem zal gebogen worden en dat alle tong straks Zijn heilige Naam zal belijden.

De Heere heeft gesproken door Zijn gerichten. O geliefden, Hij heeft gesproken door vreselijke ziekten, die wij ook in deze winter wederom hebben waargenomen. Doch de Heere heeft nog zachtkens met ons volk willen handelen, alhoewel er verscheidenen door ten grave zijn gedaald. De Heere, Hij heeft gesproken door Zijn gerichten.

Wij hebben het zelf meegemaakt in de oorlogsjaren, dat de mensen van de honger dood op de straat neervielen.

De Heere heeft gesproken door het zwaard. O, de lichamen der mensen, wij hebben het aanschouwd, ze zijn geworden als mest op de aardbodem.

Geliefden, en nu vraag ik: Wat zijn de vruchten van dat alles?

Nederland, zij ging door en zij verhardt zich, ondanks de roepstemmen van des Heeren knechten, ondanks de roepstemmen des Heeren die Hij tot ons zendt door Zijn gerichten. Die gerichten, welke de Heere over ons land en over ons volk heeft uitgegoten, terwijl er toch geen opmerking, geen vernedering en geen verootmoediging des harten bij ons gevonden wordt, ze zijn een heenwijzing, zeiden we, naar het eindgericht.

Nu gaat de Heere Juda nog toeroepen, zeggende: *Nu dan ook.*

Krachtens die gerichten gekomen zijn, krachtens dat zij worden waargenomen, zolang dat eindgericht nog is toevende, zegt de Heere tot dat Juda door Zijn knecht Joël: *Nu dan ook.* Wat wil dat eigenlijk zeggen? Eigenlijk staat er: Doch ook nu nog, alsof de Heere wil zeggen tot dat Juda: 'Nu geef Ik u nog de tijd van bedenken, nu geef Ik u nog tijd van wederkering, nu kom Ik nog met Mijn roepstemmen tot u, met Mijn waarschuwingen. Nu is het nog de welaangename tijd, ook voor u, Juda.'

Nu is het nog de welaangename tijd om weder te keren, ook voor Nederland, ook voor ons, hoofd voor hoofd. Ja het was alsof de Heere tot Juda zei: Schik u nu, o Juda; schik u, o Nederland, schik u, wie wij ook zijn; schik u om uw God te ontmoeten.

Welaan, ook nu nog roept Hij ons tot waarachtige verootmoediging, tot waarachtige

vernedering, tot waarachtige bekering des harten. Dat doet Hij door Zijn knechten, dat doet Hij door Zijn gerichten, dat doet Hij door de roepstemmen, die Hij ook nog tot op de stonde van heden, tot ons komt te zenden.

Merkt gij nu wel welk een gewichtvol woord Joël gaat uitspreken tegenover dat Juda? Doch ook nu nog! Alsof Joël wil zeggen: O Juda, hoe zwaar u ook gezondigd hebt, en overtreden tegen de Heere, o nu, nu is het nog een tijd van wederkeren, straks is het afgelopen als dat eindgericht zal worden uitgevoerd. Dan zal de tijd voorbij zijn; dan zal het woord zijn vervulling bekomen, wat eenmaal de engel heeft gesproken in de openbaring van Johannes, staande met één voet op de aarde en met de andere op de zee, dat er na deze tijd geen tijd meer zijn zal.

O Nederland, bekeer u nog met uw ganse hart tot Mij.

Dat heeft Nederland nodig, dat heeft ons volk nodig, dat hebben wij allen nodig. En juist dat, geliefden, dat is nu het enige redmiddel! Daar worden zoveel middelen ter hand genomen om ons uit de chaos van de verwarring te redden, om ons op te halen uit de armoede waarin land en volk is gezonken, maar wij zijn niet arm, maar we zijn verarmd geworden.

Dit, geliefden, is het enige middel: Hoor Juda, dit is het enige middel, o Nederland en wie wij ook zijn: *Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot Mij.*

Juda en. Nederland, wij hoofd voor hoofd, wij hebben bekering nodig en genade van God.

Dan gaat Joël het uitroepen: "Blaast de bazuin te Sion, heiligt een vasten, roept een verbodsdag uit; .verzamelt het volk, heiligt de gemeente, vergadert de oudsten, verzamelt de kinderkens en die de borsten zuigen; de bruidegom ga uit zijn binnenkamer en de bruid uit haar slaapkamer."

Juda, zij moet opgeroepen worden tot vasten, zij moet opgeroepen worden tot boete, tot berouw, tot de vernedering des harten. Joël zegt: Gij moet u tot de Heere bekeren. En zie, om bekeerd te worden, daartoe is nodig dat wij ons, gelijk Joël zegt, tot de Heere bekeren en wel met ons ganse hart. Dus, geliefden, de Heere heeft geen genoeg in een schijn-bekering. O Nee, daar heeft de Heere zo menigmaal over u klaagd, ook ten opzichte van Juda, dat zij het wel met hun mond komen te belijden, maar zij blijven toch hangen met hun hart in de afkering van Mij. Dan zegt de Heere: Ik zou ze wel verlossen, maar ze spreken leugen tegen Mij, d.w.z. hun hart was niet recht voor God. Daarom zegt de Heere bij monde van Joël, en Hij roept het ook ons nog toe op de stonde van heden: *Nu dan ook, bekeert u tot de Heere en dat met uw ganse hart.*

Als de Heere eens komt kijken met Zijn oordelen, of als wij in omstandigheden en wederwaardigheden des levens gebracht worden vanwege de gevolgen van de zonde, bijvoorbeeld in ziekte, smart of rouw, dat de Heere zo zijn intrek komt te nemen in onze woning, en soms het liefste van onze zijde gaat wegnemen, of zoals de Heere gedaan heeft over Juda, alsook over ons land en over ons volk, dat het Godsgericht zo laag hangt op de aarde, weet u wat er dan aanschouwd wordt?

Ga het zelf maar eens na, dan wordt er voor een ogenblik ontroering aanschouwd, en dan staan wij een ogenblik stil op de aarde. En weet u wat zulk een mens dan heeft? Dan heeft hij zulke goede voornemens. Dan durven wij nog wel aan God te gaan beloven, dat wij nu toch zeker, als de Heere die zwaarigheid, die ellende, die ziekte, die vreze van ons weg komt te nemen, het beter zullen maken voor Zijn aangezicht. Dat wij uitwendig zullen gaan leven volgens Gods Woord, en de paden des kwaads en der zonde zullen gaan verlaten. Dat kan zeer zeker uitwendig nog gebeuren ook. Maar bedenk, Achan omgordde zich met een zak, maar weet u hoe zijn hart voor God was?

Zijn hart, alhoewel Achan zich kleedde met een zak, zijn hart hing nog aan Baäl. O, geliefden, het is een ernstige waarschuwing, gelijk de apostel het heeft uitgeroepen en wij hebben er onlangs nog over gesproken: *Gedenk aan de vrouw van Lot*. Het is waar, wij naderen met onze lippen, met onze mond tot de Heere, terwijl ons hart zich verre van God komt af te houden.

Vandaar dat de Heere bij monde van de profeet Joël dat volk gaat vermanen: *Bekeer u tot Mij met uw ganse hart*.

De verroomsing van ons land, wat is ze groot. Wie opmerking ontvangen heeft kan dat alrede waarnemen.

Denkt eens aan de overtreding van Gods geboden in het openbaar, het valselijk zweren bij Zijn Naam, Gods Naam ijdelijk gebruikend. Dan staan wij bekend bij onze naburen als een vloekende natie.

De ontheiliging van Gods dag neemt onrustbarend toe, zelfs de overheid werkt daarin mee: Daar moeten extra treinen ingelegd worden voor sport en spel.

O geliefden, en dan de veronachtzaming van degenen die over ons gesteld zijn: het vijfde gebod; alsook de overtreding van het zesde gebod: bloedschulden, zij raken aan bloedschulden.

En wanneer wij over het zedelijk bederf uitweiden, weet u wat of er in de stad Rotterdam gebeurde? Daar werd niet minder opgevoerd dan het overspel van David met Bathseba. Is het niet hemeltergend, om zo het vlees te verzadigen en op te wekken tot de zondige begeerten en wellusten van hetzelfde? Is dit woord overbodig wat wij tot tekst kozen: Nu dan ook, bekeert u tot Mij met uw ganse hart en dat met vasten en met gewezen en met rouwklage?

Ezra, hij bedreef rouw voor Juda om de overtreding, en hij eigende de zonde zichzelf toe, alhoewel hij er geen schuld aan had. Waar zijn nu de Ezra's, waar zijn de Elia's en ijveraars voor het aangezicht des Heeren? Waar zijn de dienaars des Heeren, die wenen tussen de voorhof en tussen het altaar, uitroepende: *Spaar Uw volk en geef Uw erfdeel niet over tot een smaadheid onder de heidenen?*

En het ergste is, geliefden, ook Gods lieve volk leeft zo ver van huis. David zegt, bij het aanschouwen van de afkering van Gods Wet: *Waterbeken vlieten uit mijn ogen omdat ze Uw wet niet onderhouden*. Ieder ijvert en loopt zo voor zijn eigen huis en voor zichzelf, dat zelfs het huis des Heeren, wat de geestelijke betekenis en de verhouding tegenover God betreft, woest op de aardbodem komt te liggen. O, het oordeel is begonnen van het huis Gods. Dan moeten wij de hand maar in eigen boezem steken en zij zal er zeker melaats uitkomen.

O Juda, o Nederland, wie wij ook zijn, bekeert u tot Mij met uw ganse hart, en dat met vasten en met gewezen en met rouwklage.

Toen het vonnis bekend gemaakt was ten tijde van Haman, staat er, dat de Joden lagen in zak en as voor des Heeren aangezicht.

Nu zegt Joël: *Bekeert u tot Mij, zegt de Heere, en dat met vasten en met gewezen en met rouwklage. En, scheurt uw hart en niet uw klederen*.

De klederen werden bij bijzondere gelegenheden gescheurd. Daarvan spreekt ons Gods Woord op verschillende plaatsen, n.l. bij gelegenheden van droefheid, van ontsteltenis en van bijzondere ontmoeting. Denk maar eens, hoe dat Ruben zijn klederen scheurde toen hij Jozef niet vond in de kuil. Denk maar, hoe Job zijn klederen scheurde als de ene bode na de andere het onheil hem bekendmaakte. Kájafas en Pilatus, zij scheurden hun klederen als Christus Zich ging openbaren als God; alsook de Hogepriester, daar staat van geschreven, toen Christus zei, dat Hij de Zoon

van God was: *Toen scheurde hij zijn klederen.*

Maar nu waarschuwt Joël om niet alleen uitwendige rouw te tonen. Nee Juda, dat is niet nodig. Niet alleen de klederen scheuren; want dat kan de Heere niet behagen. Maar de Heere zegt: *Scheurt ook uw hart.* In het wederkeren tot de Heere, in de bekering tot Hem komt God ons gehele hart te vragen.

En ziet, geliefden, als dat nu gemist wordt, dan kan het de Heere niet behagen. Joël zegt: *Scheurt uw hart.* En als ons hart gescheurd wordt, wat gebeurt er dan? Neem het maar in de natuur, als wij iets openscheuren, dan komt het openbaar wat er verborgen was. Als wij nu ons hart voor God mogen scheuren, dan wordt dat hart ontsloten, geliefden, en al de bedekselen der schande worden dan bloot gelegd. Als ons hart scheurt, dan komt openbaar onze geveinsdheid, onze eigenwillige godsdienst, onze ingebeelde beschouwing, ja zelfs ons afhoereren van de Heere. Dan komt bloot de schuld, dan komt bloot de zonde, dan komt bloot onze onbekeerlijkheid.

Ziet, dat vraagt nu de Heere, Hij zegt: *Scheurt uw hart.* Als het door de Heere gescheurd wordt, dan is het een oprecht werk.

We hebben het bij David beluisterd in ons voorwoord: *Ik bekende, o Heer', aan U oprecht mijn zonden.* Dan worden wij schuldig, zoals wij in onze staat zijn, oprecht schuldenaar voor God.

Scheurt uw hart, zegt Joël. En als ons hart scheurt, doet dat pijn; als er iets van ons weggescheurd, opengescheurd wordt, dan gaat dat niet zonder pijn. Zo is het ook bij het oprechte wederkeren tot God. Die innerlijke droefheid des harten, dat hartelijke leedwezen, dat wij God door onze zonde verlaten hebben, dat bukken, die verootmoediging des harten.

Dat zijn nu eigenschappen van het waarachtige wederkeren, van het scheuren van het hart voor de Heere. Dan zegt de Heere: *Besnijdt de voorhuid uws harten, en door middel van Joël: Bekeert u tot de Heere uw God.*

Wanneer zulk een waarachtig wederkeren, zulk een bekeren van ons ganse hart, met vasten, met geweene en niet rouwklage gevonden wordt, dat wij niet alleen het kleed komen te scheuren, maar dat ons hart scheurt, dan wordt er een waarachtig roepen geboren tot de Heere, een belijden van onze schuld, een betreuren van onze schuld, en een bewenen van onze schuld voor des Heeren aangezicht. Dan zal het vernomen worden: *Heere, ach, bekeer Gij mij, dan zal ik bekeerd zijn; genees mij, Heere, dan zal ik genezen zijn.*

Nu zegt Joël: *Bekeert u tot de Heere; gij, o Juda, bekeert u tot de Heere, en gij, o Nederland, want gij zijt gevallen om uw ongerechtigheid.*

O, vraagt nog naar de Heere en Zijn sterkte.

Komt, wij gaan er eens van zingen en wel uit de **105e Psalm, daarvan het 3e vers.**

Mochten wij allen het hoofd voor hoofd, verstaan wat de Heere door middel van Zijn knecht Joël tot Juda getuigt: *Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot Mij; bekeert u met uw ganse hart tot Mij, en dat met vasten, en met geweene en met rouwklage. Scheurt uw hart, zegt Joël, en niet uw klederen.*

En nu zegt hij dit ook tot ons. Het is alsof de Heere zegt: Nu is het nog de welaangename tijd, nu is het nog de dag der zaligheid. *Heden zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, maar laat u leiden.*

Dit geldt ook voor ons, hoofd voor hoofd, geliefden. Nu is het voor ons nog geen eeuwigheid, en wat leven wij daar weinig bij. We zien het van anderen en we horen het, dat ze het tijdelijke met het eeuwige hebben verwisseld. Geloven wij het voor ons zelf? O geliefden, hoe weinig zijn we bekommerd in ons leven ten opzichte van de

eeuwigheid. Wat werkt het weinig uit, de roepstemmen door Zijn woord; de roepstemmen door Zijn gerichten. En toch zegt de Heere ook nu nog: Zoekt nog de Heere terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot de Heere. Bekeert u, zegt de Heere door middel van Zijn knecht Joël, want het verval in Israel was zo groot.

Het verval in Nederland is zo groot, het verval van ons, hoofd voor hoofd, is zo groot. Slaan wij onze jeugd gade, wat een bukken, ook voor de geest van de tijd. Wij komen nog achter, maar o, waar komen wij straks? U zult het zien, of de mode moet veranderen, maar geliefden, dan zal het een uitzondering zijn, als wij nog iemand onder onze meisjes in ons midden aanschouwen, die nog lang haar draagt. O, de wereldgelijkvormigheid, ze wordt zo groot en ze dringt zo door in onze gemeenten. En nu kunnen wij het mooi vinden, maar God zegt in Zijn woord, dat het lelijk voor een vrouw is, dat ze kort en afgesneden haar draagt.

Ik weet zeker, als de Heere u bekeert, van het eerste ogenblik af dat God uw oog zou openen, meisjes, dat gij uw haar ook nu nog zoudt laten groeien. Zeer zeker, daar zijn middelmatige dingen, waarvan Gods Woord niet spreekt en geliefden, die willen wij niet op de spits drijven. Maar de dingen waar ons Gods Woord van spreekt, laten we daar toch rekening mee houden.

Alzo ook met de zucht, die in ons opkomend geslacht openbaar wordt. Ik weet het wel, God eist van ons niet dat wij gekleed zouden gaan als voor honderd jaar terug. Maar dat wil ik toch wel zeggen, dat wij niet de eerste zouden zijn in alles wat de wereld en de mode ons komt te bieden. Moeten wij soms onze ogen niet met beschaamdheid ter aarde slaan, als wij ons opkomend geslacht 's zomers over de wegen zien gaan, hoe zij komen te wandelen. En de plaatsen waar ze zijn. Is het niet alzo God-onterend? En de gevolgen zullen zij ervaren.

Ouders, weet u waar uw zaad des zomers verkeert? Ja de gevolgen, zij blijven niet uit, ze zijn ons van nabij ter ore gebracht. Weet u wat de Heere over al die dingen zegt? Mag ik het u eens voorlezen? O de Heere mocht u eens een indruk schenken in uw hart; Gods Woord is de waarheid.

"Te dienzelve dage, zegt de Heere, als de gerichten wederom zullen komen en als de wolken wederom plasregens zullen gaan uitgieten vanwege onze zonden, te dienzelve dage, zegt de Heere, zal Ik wegnemen, het sieraad der kousebanden en de netjes en de maantjes, de reukdoosjes en de kleine ketentjes en de glinsterende kledingen, de hoofdkronen en de armversierselen en de bindselen en de reukballetjes en de oorringen, de ringen en de voorhoofdsierselen, de wisselklederen en de manteltjes en de hoedjes en de buidels, de spiegels en de fijne linnendecksels en de hulledoeken en de sluiers."

En wat zegt dan de Heere? Hij heeft het bevestigd in de jaren die achter ons liggen: "En het zal geschieden, dat er voor specerijen stank zal zijn, en losheid voor een gordel, en kaalheid inplaats van haarvlechten en omgording eens zaks inplaats van een wijde rok, en verbranding inplaats van schoonheid. Dan zal de Heere de schedel der dochter Zijns volks schurftig maken."

O de Heere, Die roept het u toe, wie wij ook zijn: *Bekeert u, ja bekeert u met uw ganse hart*. Wij hebben bekering van node, geliefden, elk in het zijne, en wederkering met ons ganse hart.

Nu kan het wel zijn en we zingen het ook in de kerk en misschien thuis ook wel:

*'k Zal met mijn ganse hart Uw eer
Vermelden Heer.*

Ook zingen wij wat Asaf komt te belijden:

*Wie heb ik nevens U omhoog,
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
Op aarde nevens U toch lusten.*

Ja, geliefden, dat zeggen wij, maar als de Heere ons eens een weinig ontdekking gaf, wat zouden wij gewaar worden, dat ons hart nog verkleefd ligt aan al de afgoden van de wereld. Weet u hoe het eigenlijk is met ons? Dan kunnen we nog geen oude stoel missen. En wat we toch met onze mond zeggen, moeten we ook belijden met ons hart. Ziet, dat komt nu de Heere te eisen: alles los te laten, als wij in betrekking tot God gebracht worden. Dan zegt de Heere: 'Vader, moeder, vrouw of kinderen, wie ze lief heeft boven Mij, is Mijns niet waardig.'

Joël zegt: *Bekeert u tot de Heere met uw ganse hart en dat met vasten en met gewezen. Bekeert u tot Mij.* O geliefden, dat we dat, elk in het zijne, ter harte mochten nemen en dat wij in vernedering en verootmoediging tot de Heere mochten wederkeren. En wat zegt Joël dan verder? Wie weet, o wie weet, God Die mocht een zegen achter Zich heenwerpen, want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid.

Bekeert u met vasten en met gewezen en met rouwklage, want dan pas komt de ware verootmoediging des harten naar voren, het ware bukken, het ware buigen voor de Heere. Dan leren wij de gestalte inleven van de verloren zoon, die getuigde: *Vader ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ben niet waardig uw zoon genaamd te worden.* En de vader die ontving hem als zijn zoon. O die boete, dat berouw, dat scheuren van het hart en niet van het kleed.

Dan zegt Hulda tegen de Koning Josia: "Omdat uw hart, ja omdat uw hart week geworden is voor het aangezicht des Heeren, daarom zal Ik het oordeel, wat Ik gesproken heb over Juda, niet laten komen in uw dagen en gij zult met vrede tot uw volken verzameld worden."

Ziet, door zulk een weg, wij hebben het aangewezen, door een weg van boete, van berouw, van schuldbelijdenis en wederkeren tot de Heere, zal de Heere getuigen: *Nu ben Ik ook wedergekeerd tot Jeruzalem met ontferming.* Nu zal Ik uw afkering genezen en Ik zal ze vrijwillig liefhebben. Ziet, dat mocht de Heere, naar Zijn eeuwig zoen-, vreë en zoutverbond, willen verheerlijken ten opzichte van ons land en ook van ons volk. Al was het maar uitwendig, dat heeft de Heere zelfs op uitwendige vernedering wel gedaan, maar bovenal mocht Hij het willen verheerlijken in ons hart en dat tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil. Amen.

2. Een droeve overeenkomst van onze dagen met de dagen van Noach.

Biddag

Zingen Psalm 77: 1
 Lezen Matth. 24
 Zingen Psalm 105: 3, 4
 Zingen Psalm 119: 60
 Zingen Psalm 145: 7

Geliefden.

Het tekstwoord voor deze ure kunt u beschreven vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte: het heilig Evangelie van Mattheüs, het 24e hoofdstuk, de verzen 37 tot en met 39, waar Gods Woord aldus luidt:

En gelijk de dagen van Noach waren, alzo zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor de zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe op welke Noach in de ark ging, en bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam: alzo zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen.

Wij zien in deze woorden: *Een droeve overeenkomst van onze dagen met de dagen van Noach.* En letten:

- ten 1e op de zonde waarin werd volhard;
- ten 2e op het gericht dat werd voltrokken en ten
- 3e op de vergelijking die werd gesteld.

Uit ons tekstverband blijkt, dat de discipelen vol verwondering en vol verbazing de tempel beschouwd hebben. Zij wezen zelfs de Heere Jezus daarop, zeggende: *Meester, hoedanige stenen en hoedanige gebouwen!* Toen heeft de Zaligmaker de jongeren geantwoord, zeggende, dat er een tijd zou aanbreken, dat er niet één steen op de andere zou gelaten worden, die niet zou worden afgebroken. Als straks de Romeinse adelaar zijn vleugels zou uitbreiden over Jeruzalem en Jeruzalem als een akker zou worden geploegd.

En ziet, terwijl nu de Heere Jezus op de Olijfberg gezeten is, komen zijn discipelen tot Hem alléén. O wat is het groot als de Heere Jezus ons eens alleen neemt en wij ons hart voor Hem mogen uitstorten. Gelijk de jongeren, toen Hij ze meegenomen heeft op de Olijfberg en die jongeren hun hart voor de Heere Jezus hebben mogen uitstorten.

Want ze zeiden: *Zeg ons wanneer deze dingen zullen zijn. En welk zal het teken zijn van Uw toekomst, als Gij komt op de wolken des hemels?*

Merkt gij wel, als het ons waarlijk om onderwijs te doen is, dat de Heere ons ook zeker zal leren, zal onderwijzen? Als het ons te doen is om een antwoord van Hem te mogen bekomen, dan zal Hij ons ook zekerlijk op Zijn tijd een antwoord geven. Zeer zeker, we kunnen veel tegen de Heere zeggen, dat is goed, dat is nuttig en noodzakelijk. Wij kunnen nooit te veel onze knieën voor God buigen om van Hem te begeren wat wij zo onmisbaar van node hebben ten opzichte van de vervulling van onze tijdelijke en geestelijke nooddrift. Maar, heeft de Heere ook ons, gelijk Zijn

jongeren, een antwoord gegeven in ons leven? Daar komt het op aan. Zoals David getuigt: Al wat Uw mond tot mij gesproken had, gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven. (Ps. 119: 25 ber.)

O zeker, het is groot als dat volk verwaardigd wordt om hun hart voor God uit te storten. Dat gebeurt niet zoveel. Wij zijn niet zoveel waard voor God, o Nee, geliefden. Dan moet David het getuigen: *Ik heb U mijn wegen verteld, Gij hebt mij verhoord, leer mij Uw inzettingen.* Het is groot als de Heere van ons af- weet en op ons gebed komt te letten; dat wij Goddelijk onderwijs van Hem benodigen. Ja, en als dat nu waarheid is, als wij dat Goddelijk onderwijs van Hem benodigen, als wij het nu echt eens niet meer weten, dan zal de Heere Zich zekerlijk niet terug houden.

Hoor maar ten opzichte van die jongeren. Hij heeft hen geantwoord als zij aan Hem komen vragen: Wanneer zullen deze dingen zijn en welk zal het teken zijn van Uw toekomst op de wolken des hemels?

Dan gaat Hij hen onderwijzen, zeggende, dat er vele verleidende geesten zouden uitgaan, die in Zijn naam zouden opstaan en zeggen: *Zie hier is de Christus, of: Daar is Hij.* Maar Hij heeft het getuigd, als de ware Christus, dat wij naar hen niet zouden horen, en dat wij hen niet zouden navolgen.

Daar zullen vele valse profeten opstaan, zegt de Zaligmaker. En dan gaat Hij de tekenen aanwijzen, die Zijn komst zullen voorafgaan.

Hij zegt, dat het ene volk tegen het andere volk zal opstaan, het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk. Hij getuigt hen, dat er voor Zijn komst hongersnood zal zijn, pestilentien, aardbevingen en beroerten; en dat de zee haar tekenen zal geven, alsook een groot geluid zal maken.

Maar dat is wel het voornaamste teken: *De ongerechtigheid, ze zal vermenigvuldigd worden, en de liefde van velen zal verkouden.* Zie, nu gaat Hij Zijn jongeren de tekenen aanwijzen, die Zijn doorluchte komst op de wolken des hemels zullen voorafgaan.

Alhoewel de dag en de ure ons onbekend is, die weten ook de engelen in de hemel niet. Vandaar dat de berekeningen, die geschied zijn, ten opzichte van die dag, van die ure van de toekomst op de wolken des' hemels, ten ene male hebben gefaald. Hoe kan het ook anders, omdat God die aan Zichzelf gehouden heeft.

Nu gaat de Zaligmaker, nadat Hij die tekenen heeft aangewezen, die Zijn doorluchte komst op de wolken des hemels zullen voorafgaan, de jongeren wijzen op de dagen van Noach. Dat het zal zijn vóór Zijn komst, gelijk als het was in de dagen van Noach. Noach, u weet het, het is een zoon geweest van Lamech, een kleinzoon van Henoch en van Henoch staat er geschreven *dat hij wandelde met God.*

Maar er staat ook van zijn kleinzoon Noach geschreven: *Hij wandelde met God*, hij had genade gevonden in de ogen des Heeren. Daar staat van Noach: Maar- in tegenstelling met zovelen - *Noach vond genade in de ogen des Heeren.*

Dat mocht de gedurige zielsverwondering van Gods volk wel uitmaken, dat zij genade gevonden hebben in de ogen des Heeren.

*Want waarom was het op mij gemunt,
daar er zoveel gaan verloren,
die Gij geen genade gunt.*

Noach vond genade in de ogen des Heeren; Noach was rechtvaardig, hij was oprecht in zijn geslachten. Rechtvaardig, Nee, niet in zichzelf. Hij lag ook in Adam met alle mensen verdoemelijk voor God, op de vlakte van het veld. Bij Noach was ook geen oorzaak of reden.

O nee geliefden, rechtvaardig was hij niet in zichzelf. Daar is niet één mens, die, nadat

wij van God afgefallen zijn, rechtvaardig voor Zijn aangezicht zal bevonden worden. Want wij hebben allen onze weg voor God bedorven en uit de werken der wet zal er in der eeuwigheid geen mens meer voor God gerechtvaardigd worden. Maar hij was gerechtvaardigd in de toerekening van de Borg des Vaders, als het Lam dat alreeds geslacht is van vóór de grondlegging der wereld. Waarin de kerk de genade heeft ontvangen van vóór de tijden der eeuwen: *Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hen niet toerekenende.*

In Zijn genade was Noach oprecht en rechtvaardig in zijn geslachten. Welk getuigenis geeft God hier van Noach! En hoe denkt u nu dat Noach dit ingeleefd heeft voor Gods aangezicht, als er hier van Noach staat: *Hij was rechtvaardig in zijn geslachten.* Hoe denkt u dat Noach dit van zijn zijde ingeleefd heeft voor God?

Wel geliefden, dan had Noach daarin zo nodig om met David te getuigen: *En tred niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.* O, in onszelf aangemerkt hebben wij geen waarde geliefden. Niet één Gode verheerlijkende stap kunnen wij met al de ontvangen genade, op de weg der gerechtigheid zetten. Niet één Gode welbehaaglijke gedachte kunnen we voor God denken. Alle roem is ten enenmale uitgesloten, onverdiende zaligheid. Dan heeft Noach het moeten getuigen, gelijk al Gods volk:

*Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen;
Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen.*

En ziet, die grote genade nu had Noach ontvangen, vandaar staat er, dat hij in de gunst, in de gemeenschap van God mocht delen. In zijn verhouding tegenover God was hij oprecht en eerlijk, want de genade die God in zijn hart gegeven had, mocht hij alsoo voor God gaan uitleven.

Noach was daarenboven een prediker der gerechtigheid. Ja, geliefden, het is groot als de Heere ons daartoe komt te verwaardigen. Maar let er goed op, dan staat er eerst van Noach dat genade verheerlijkt was aan zijn hart.

Ach, hoe zal de blinde de blinde kunnen leiden, straks vallen ze samen in de gracht. Ach, wat zullen wij gaan spreken, als we zelf niets van de zaken door genade geleerd hebben. Dan is het maar een voorgeschreven les, dan kunnen we het gaan opzeggen en we kunnen gaan napraten wat we gehoord hebben van een ander, met enkele gereformeerde uitdrukkingen. Maar de kern van de zaak wordt in alles gemist.

Genade heeft Noach ontvangen en toen werd hij verwaardigd om een prediker der gerechtigheid te mogen zijn. Hij heeft de rechtvaardigheid van God aangewezen, en is gaan ontdekken, vanwege de zonde van de eerste wereld, dat God krachtens Zijn rechtvaardigheid de zonde en de zondaar zeker zou moeten straffen.

Een prediker der gerechtigheid. Noach heeft niet, gelijk zovelen in onze tijd, maar een voorwerpelijke boodschap gebracht. Noach heeft niet geroepen: *Vrede, vrede en geen gevaar.*

O Nee, geliefden, Noach heeft gewezen en gewaarschuwd ten opzichte van het naderend verderf en hij heeft de, oorzaak van dat verderf aangewezen, n.l. de zonde.

Hij was een prediker der gerechtigheid. Hij heeft ook gewezen op de gerechtigheid van Christus, daar er alleen, maar dan ook alleen, redding, zaligheid en behoudenis te bekomen is in die tegenbeeldige Ark, n.l. de Gegevene van de Vader.

Nu heeft Noach niet minder dan 120 jaar tegen een wegzinkende wereld getuigenis gegeven. En die 120 jaren, let daar goed op, worden in ons tekstwoord dagen genoemd. Want gelijk het was in de dagen van Noach. Wat wordt hiermee uitgedrukt? Daar wordt mee uitgedrukt de lankmoedigheid Gods. Welk een onbegrijpelijkheid,

niet minder dan 120 maal 365 dagen heeft Noach achtereen, als die prediker der gerechtigheid, getuigenis gegeven, dat God de zonde zekerlijk zal straffen, alsook zekerlijk zal bezoeken. In ons tekstwoord worden ze dagen genoemd om de kortheid, alhoewel het op zichzelf zeer lang was; voor ons wordt de kortheid van de genade-tijd daarin uitgedrukt. Gelijk Zefánja getuigd heeft: *Als kaf gaat de dag voorbij.*

120 jaren, zeer zeker, een lange tijd, maar als die voorbij is, gelijk als een dag. Vraag het de ouden maar eens in ons midden, misschien zijn er van 60, van 70 jaar, maar als nu de tijd eens teruggezien wordt, is het niet als een schaduw, o, is het niet alsof het maar een dag geweest is?

Vandaar is er hier sprake: *En het zal zijn als in de dagen van Noach.* De schuldigheid van de eerste wereld wordt daarmee uitgedrukt, want de Zaligmaker gaat zeggen: Ze waren etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende. u moet dus goed opletten, de Zaligmaker zegt niet, dat die eerste wereld hoererende, vloekende of dansende was. Zeer zeker, daar zijn er gerust onder geweest die dat gedaan hebben, maar geliefden, let nu eens goed op, de Zaligmaker gaat noemen: *Ze waren etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende.*

Waarom gaat de Zaligmaker nu dit getuigenis van de eerste wereld geven? Wel geliefden, als de Zaligmaker gezegd had, dat ze vloekende, hoererende, spelende, drinkende en dansende waren, wel, dan waren er mensen geweest van die eerste wereld die zich vrij hadden kunnen maken, door te zeggen: Ja maar ik vloek, ik hoereer en ik drink, ik dans en ik speel niet.

Vandaar dat de Zaligmaker dingen opnoemt, die ze algemeen gedaan hebben, n.l. eten en drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven. En zie, dat waren op zichzelf geen ongeoorloofde dingen, op zichzelf was dat onzondig. Maar waarom gaat de Zaligmaker dan juist dit getuigenis van de eerste wereld geven, dat dit de oorzaak geweest is van hun ondergang?

Wel geliefden, dat zij in de geoorloofde dingen, in eten en drinken, trouwen en ten huwelijk uitgeven, dat zij daarin God kwamen te vergeten, dat was het. Zij gingen hun gehele hart eraan geven en hun gehele hart erop zetten. Zij aten en zij dronken, maar zij vergaten dat zij het moesten doen ter ere van God.

Zij aten en dronken, trouwden en gaven ten huwelijk uit, en weet u wat zij erin vergaten? Dat we aardse zegeningen krijgen óf in Zijn toorn óf in Zijn gunst. O, zij gingen er God in vergeten. En dat was nu 't grootste kwaad van de eerste wereld. Zou er ook bij ons geen groot kwaad zijn, geoorloofde dingen, waar wij in het geheel geen erg in hebben, maar die God ons zal gaan toerekenen als een oorzaak van onze ondergang, waar ook niemand te dien opzichte van vrij te pleiten is?

Vandaar die zorgeloze gerustheid, vandaar die verharding, die verblinding, het niet beseffen. Zij beseften het niet eens, alhoewel, als de zonden vermenigvuldigen, Noach wederom uit de keel ging roepen, dat het oordeel vol majesteit straks over die eerste wereld zou voltrokken worden.

Ach geliefden, zij merkten en zij beseften niet wat over hun hoofd was hangende, zij sloegen geen acht op de boeteprediking van Noach, alsook niet op de bouw van de ark, welke een voorteken van de volvoering van dat ontzaggelijke gericht was. Zij hoorden niet en zij zagen niet.

O, wat is dat een oordeel, waarvan Jesaja getuigde, en de Heere het als een last op zijn schouder gelegd had: *Maak het hart dezès volks vet en maak hun oren zwaar, opdat zij het met hun oren niet horen en met hun hart niet verstaan, en zij zich niet zullen bekeren en Ik hen geneze.* Dat was de last voor Jesaja, als er niet op de boeteprediking van hem, alsook op de boeteprediking van Noach gelet wordt, maar zij het tegendeel

kwamen waar te nemen. O welk een last. Vandaar dat Jesaja voor het aangezicht des Heeren gaat uitroepen: Tot hoelang Heere, tot hoelang? En dan is het antwoord des Heeren: *Totdat de steden zullen verwoest worden.*

En dan staat er: *Gelijk als het nu was in de dagen van Noach, also zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen.* Zij waren in die dagen vóór de zondvloed etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe op welke Noach in de ark ging, en zij bekenden het niet. Zij hadden er geen erg in, zij beseften het niet. Zij gingen door, ondanks de roepstemmen, ondanks de vermaningen, alsook ondanks dat Noach de ark bouwde tot behoudenis van hemzelf en zijn acht zielen. Want als zij het hadden bekend, wat ligt daarin opgesloten, als wij het mogen bekennen?

Wel, dan gaan wij het gevaar zien waarin wij verkeren, dan wordt daar ons oog voor ontsloten. Als wij het gaan bekennen, dan gaan we luisteren, dan wordt ons oor ontsloten voor de vermaningen des Heeren. Als we het gaan bekennen, dan gaan we God toevallen, dan vallen wij op ons aangezicht om onze schuld te bekennen, te belijden en te bewenen. Dan gaan we het zeggen met Ezra: *Wij liggen in onze schaamte en onze schande overdekt ons.* Dan leren wij David verstaan, die uitroept: *Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad was in Uw ogen, dies zijt Gij rechtvaardig in Uw spreken en rein in Uw richten.*

Als wij het gaan bekennen, dan zullen wij Saulus van Tarsen leren verstaan, die ter aarde voor God neervalt, dan komt er stof op stof te liggen, en hij riep het uit: Wie zijt gij Heere; wat wilt Gij dat ik doen zal? Als wij het gaan bekennen, dan sluit dat in zich, dat er ook een haten van de zonde, alsook een verlaten en een loslaten van dezelve zal gevonden worden, dat we vrede met God zullen maken door het Bloed des Verbonds, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel.

En nu staat er hier: *En zij bekenden het niet.* Zij hebben geen acht gegeven op de waarschuwingen en op de vermaningen. Zij werden niet afgetrokken van de boosheid, alsook niet van de ongerechtigheid. ondanks al de waarschuwingen, ondanks al de vermaningen, verhardden zij zich en zij rustten al stijver en stijver op hun droesem. Tevergeefs heeft de smelter zo vlijtig gesmolten, dewijl de bozen niet afgezonderd zijn (Jer. 6), men noemt ze een verworpen zilver. Efraïm is vergezeld met de afgoden, laat hem varen.

O geliefden, zij bekenden het niet, nog niet. Het laatste jaar is aangebroken, voordat de Heere dat zware gericht over de eerste wereld ten uitvoer zal brengen, ja de laatste zeven dagen zijn daar. O de ark, hij is toebereid, de ark, ze is gebouwd, en zullen ze het nu nog niet bekennen? Zelfs niet in de laatste zeven dagen, toen de Heere dat redeloze vee met een onzichtbare hand naar de ark kwam te drijven en het in de ark deed ingaan, dat er zelfs een sprakeloze stem is uitgegaan van die stomme dieren! Zij zagen het voor hun ogen dat het redeloze vee in de ark ging, zij zagen dat Noach, de prediker der gerechtigheid en zijn acht zielen in de ark ingingen.

En dan staat er, o geliefden, let er op: *En de Heere sloot toe;* de genadetijd voor die eerste wereld was voor eeuwig afgesloten! En de Heere sloot toe; dat gaf de verzekering aan Noach, dat hij veilig was achter de deur in die ark. Dat gaf de verzekering aan Noach, dat het goed gedaan was, want daar kan nooit een onvolmaakt werk afkomen van een volmaakt Werkmeester.

En toch, ondanks dat alles: *En het zal zijn als in de dagen van Noach, in de toekomst van de Zoon des mensen.* Past het maar op uzelf toe, ga niet te ver weg, Nee, ga niet te ver uit de buurt. Het zal zijn gelijk in Noachs dagen; en zij bekenden het niet. ondanks

dat het vee door een onzichtbare hand in de ark werd gedreven en er een sprakeloze stem van uitging, dat straks het gericht voltrokken zou worden, al was het dat Noach in de ark ging met zijn acht zielen: zij bekenden het niet! Zij werden stijver en stijver in hun droesem en dat nog wel op zulk een ogenblik. Verder staat er: Totdat de zondvloed kwam.

Noach is vol geworden van de grimmigheid des Heeren, van de schelding zijns Gods. Weet u waar Noach rust gekregen heeft?

Niet in de eerste wereld, o neen geliefden, daar heeft hij 120 jaar tegen moeten getuigen. Noach heeft rust bekomen - en dat is voor ons verstand onbegrijpelijk - toen het vee in de ark was.

Toen mocht Noach God gaan billijken, God gaan rechtvaardigen in de uitgieting van dat ontzaggelijke gericht over de eerste wereld. In dat schuilvertrek, waarin God hem gesteld had, daar kon Noach vrij ademen, want: *Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.* Daar heeft Noach vrede en stilte, gerustheid voor zijn gemoed gevonden, God vrij mogen pleiten in de voltrekking van het gericht, ja hij heeft onder God mogen bukken, Hem recht en gerechtigheid mogen toekennen:

*Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig, Heer;
Uw oordeel rust op d' allerbeste wetten.*

In de voltrekking van dat gericht heeft hij de vervulling van zijn woord mogen aanschouwen. 120 jaar heeft hij van dat komende Godsgericht getuigenis gegeven en nu is het aan die wegzinkende, aan die etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende wereld vol majesteit voltrokken geworden. Er staat: En zij bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam. Zij bekenden het niet, totdat...., en daar staan wij bij. Ja, zal het met ons ook zo gaan? Dat woord "totdat"; totdat het te laat is, totdat het voor eeuwig te laat is.

O geliefden, de wateren kwamen van boven en de wateren kwamen van beneden, de fonteinen des hemels en de fonteinen des afgronds zij werden ontsloten. De sluizen van de wateren werden geopend en veertig dagen en veertig nachten regende het. Het kwam al hoger en hoger, totdat de wateren vijftien ellen boven de hoogste berg bleven stilstaan.

O geliefden, wat is er een vluchten, wat is er een schreeuwen, wat is er een roepen geweest: *Och God!* Een roepen ook tot Noach, de prediker der gerechtigheid. Wat hebben ze Noach in het gelijk moeten stellen. En zij bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en ze allen wegnam. Wat een vluchten naar de hoogst gelegen plaatsen, wat een roepen, wat een schreeuwen, wat een angst, wat een benauwdheid als zij voor hun aangezicht zagen dat de laatste toevlucht hen werd afgesneden en - o welk een ontzetting - dat zij van het tijdelijke oordeel moesten overstappen in het eeuwige oordeel. O wie zal de angst en de ontzetting ook maar enigszins in woorden kunnen uitdrukken!

De zondvloed kwam en nam ze allen weg. Gods Woord zegt: *De zondvloed kwam en verdief ze allen.* Onze verklaarders zijn verschillend van mening, maar dit is zeker: de zondvloed kwam en verdief ze allen naar het lichaam, alhoewel er volgens onze verklaarders bij zullen geweest zijn, die behouden zijn geworden naar de geest.

O geliefden, daar staat zo heel eenvoudig in Genesis 7 maar het is zulk een veelomvattend woord: En al wat op de aardbodem was, dat is gestorven.

Uw oordeel, zegt David, kan niet dan vreselijk wezen. *Het haar mijns vleses, zo heeft hij getuigd, is ten berge gerezen van verschrikking; ik heb gevreesd voor Uw oordelen.*

De zondvloed kwam en verdoemde ze allen. En hoe meer de Heere nu dat gericht deed voltrekken over de eerste wereld, hoe dichter Noach met zijn ark naar de hemel zal toegaan; o, het werd al ruimer en ruimer voor Noach in die ark.

Geliefden, wat een eeuwig voorrecht om aan de zijde van God gebracht te worden in de uitvoering van het gericht. Dan zegt de dichter: *De dochteren van Juda hebben zich verheugd vanwege uw oordelen, o Heere*. Als de Heere in de deugd van Zijn rechtvaardigheid, de zonde aan de inwoners van de eerste wereld zal gaan bezoeken dat het hen gegeven wordt wat wij nu samen gaan zingen uit de **119e Psalm, daarvan het 60e vers**.

Wij hebben gehoord, dat de jongeren vol lof over de tempel uitspraken: *Meester, hoedanige stenen en hoedanige gebouwen!*

En naar aanleiding van die vraag der jongeren gaat Hij hen onderwijzen door middel van het teken van het aannaderende eindgericht. Hij heeft hun vraag beantwoord, wat ze deed zeggen: Wanneer zal het teken van Uw toekomst en wanneer zal de voleinding der wereld daar zijn? Ook wij worden er als met de hand op gewezen door middel van de tekenen der tijden, die zich heden aan ons komen te openbaren, tekenen dus die heenwijzen naar Zijn doorluchte komst op de wolken des hemels als straks de bazuin van God slaan zal.

Johannes zegt: *Ik zag de doden, klein en groot, staande voor de troon om geoordeeld te worden naar hun werken*. Wanneer die tekenen der tijden er nu zijn, ach geliefden, dan wacht alles alleen maar op een uitvoerende daad.

Want gelijk als het was in de dagen van Noach, also zal het zijn in de toekomst van de Zoon des mensen: oorlogen en geruchten van oorlogen, pestilentien en hongersnood, aardbeving en watersnood, zo worden wij er als met de hand op gewezen, hoe de Zaligmaker zegt: "Als nu de takken van de vijgenboom teer worden en zijn bladeren beginnen uit te sprouiten, zo weet u voor u zelf dat de zomer daar is. Also zal ook de toekomst wezen tot de voleinding der wereld."

Want de wereld ze is oud, ze is koud, stout en niet benauwd.

O geliefden, het is gelijk als in de dagen van Noach, toen de mensen vermenigvuldigden op de aardbodem vermenigvuldigde ook de zonde.

En vanwaar is het oordeel begonnen?

Van het huis van God. Want we lezen, dat de zonen Gods de dochteren der mensen aanzagen en zij namen ze tot zich. Vandaar: het oordeel begon van het huis Gods. De zonen Gods zagen de dochteren der mensen aan en ze namen ze tot zich. En wat was het gevolg? Daar werden reuzen geboren, waar de mensen hun verwachting van en hun vertrouwen op kwamen te stellen.

Ziet geliefden, wij worden als met de hand gewezen naar deze dagen, waar een verwachting is van de mens en een vertrouwen op de mens en in alles wordt God vergeten, ondanks de waarschuwingen, de vermaningen en de roepstemmen die tot ons komen.

Ach geliefden, zeer zeker, welk een voorrecht dat we het nog mogen waarnemend dat er nog zulke Noachs zijn, niet om mezelf naar voren te brengen, o Nee, stel mij maar op de laatste plaats, als ik er maar bij mag behoren. Het is een grote genade, dat er nog zulke Noachs zijn, die getuigenis komen te geven, en die tegen de geest des tijds, tegen de doorvloeiing van de zonde gaan getuigen, die allerwege merkbaar wordt, zelfs in de geïnstitueerde, de zichtbare kerk des Heeren.

De wereld komt meer en meer naar voren, alsook de wereldgelijkvormigheid. O geliefden, daar is een zondvloed geweest over een gedeelte van ons land. En weet u

wat nu het ergste is, na al de roepstemmen door Gods Woord en al de waarschuwingen die van Gods wege tot ons gekomen zijn: De oorlog van 1940 tot 1945, en daarna de watersnoodramp: En zij bekenden het niet!

Ja zeker, één zondag moesten de bioscopen, de theaters en de danszalen gesloten worden, alsook het hek van de sportvelden, één zondag; maar de zondag daarop werden de deuren van de bioscopen, theaters en danszalen weer even wijd open gezet als ooit tevoren. De hekken van de sportvelden, zij konden niet ontsloten worden. Maar weet u wat of er gezegd werd? Dat de spelen niet konden doorgaan, omdat de sportvelden met sneeuw bedekt waren; niet omdat het zonde was tegenover de Allerhoogste God van hemel en van aarde.

En nu is er veel gesproken over die nationale ramp, er is veel hulp verleend te dien opzichte, maar geliefden, niet alleen dat daar veel over gesproken is en dat is op zichzelf zeer goed, prof. Wisse zegt in zijn redevoering: Daarin kunt u zien dat de mens van hoger afkomst is en dat zulks in die algemene barmhartigheid nog is bewezen. Die in de ellende gezeten hebben, die praten veel over de ellende die ze meegemaakt hebben.

Maar geliefden, waar horen we nu over de zonde? *O, ze bekenden het niet.* Zal ons vorstenhuis het bekennen? Zeer zeker, het medeleven is groot geweest, wij mogen het op prijs stellen, het was niet verwacht, neen geliefden, maar weet u wat het had moeten doen? Het had zelf van de zonde zich terug moeten trekken, alsook een God vergetend en God verlatend land en volk terug moeten roepen van de zonde, een terugkeer onvoorwaardelijk tot Gods Woord, tot Zijn rechten, tot Zijn getuigenis en tot Zijn inzettingen. En dan vrees ik: En zij bekenden het niet.

Zal onze regering het gaan bekennen in het terugnemen van de goddeloze wetten, die ze gegeven hebben ten opzichte van onze veestapel, n.l. als er in een veestapel monden en klauwzeer zou uitbreken, dat zij zich dan niet ontzien om het gezonde vee, zelfs het drachtige vee, af te slachten?

O land, land, land, hoort des Heeren Woord. Dat wij de waarschuwingen, de roepstemmen, de vermaningen, die de Heere gegeven heeft ten opzichte van ons zinkend land en volk, dat wij ze mochten opmerken. De Heere heeft de teugels nog eens strak getrokken. God is ons nog voorgekomen, Hij had ook ons rechtvaardig aan de verharding van ons hart kunnen prijsgeven. Hij heeft de teugels nog eens een keertje strak getrokken. Hebben wij het opgemerkt?

O geliefden, Hij heeft ons nog niet laten heengaan in het goeddunken van ons boos, verdorven bestaan. Maar nu vraag ik: als het niet bekend wordt, weet u wat de Heere dan zegt? De Heere zegt: als zij niet horen, Ik zal zeventvoudig tot haar plagen toedoen.

O, dat wij het op mochten merken, hoofd voor hoofd en hart voor hart. Waar zullen wij ons straks moeten begeven, als wij uit de tijd in de eeuwigheid moeten gaan? En dan hoeft er voor ons geen oorlog en geen watersnood te komen, wij dragen slechts de adem in onze neus. Als God ze wegneemt dan zijn we niet meer. En dan? Dan gesteld te worden voor dat ontzaggelijke gericht van God, opdat het aan ons zal bevestigd worden: Zet u hier, gij zulk een; vriend, hoe zijt gij hier binnengekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende? En dan staat er: *En hij verstomde.*

Wij zijn vandaag bij elkaar om Biddag te houden, maar als gij dan het laatste onverhoorde gebed zult doen: *Bergen, valt op ons en heuvelen bedekt ons voor het Aangezicht Desgene Die op de troon zit en voor de toorn des Lams?* Dan staat er in de gelijkenis van het visnet, van de kwade vissen; o, dat wij het op mochten merken, dat wij het mochten gaan bekennen, dat het aan ons niet zal bevestigd worden: En zij

bekenden het niet totdat het voor eeuwig te laat was.

Er staat in de gelijkenis van het visnet, dat die kwade vissen geworpen werden in de vurige oven. Niemand zal die plaats uit zichzelf innemen, ze werden erin geworpen. Wat zegt Gods Woord dan? Waar weinig der ogen - neen geliefden - waar weinig zal zijn en knersing der tanden.

En zij bekenden het niet, totdat het te laat was. O had ik, had ik maar; daar waar in alle eeuwigheid geen wederkeer meer zal gevonden worden. O, dat wij het leerden bekennen, dat wij leerden bukken voor die hoge God, door schuldbesef getroffen en verslagen. En als de kerk des Heeren het bekent - ach, de wereld daar is niet veel van te verwachten, want ziet de uitwerking: verharding - maar de kerk, die oren gekregen heeft, zullen die het opmerken?

Ach geliefden, dan vrees ik ook, want wat zien wij in deze donkere tijd, dat we aangezicht aan aangezicht zouden moeten staan? Velen zoeken het hunne, maar niet hetgeen van God is, vereting en verbijting, verdachtmaking van elkaar, de een die wil nog al hoger staan dan de ander.

O, zal het ware volk des Heeren het opmerken, zal het ook aan hen bevestigd worden: En zij bekenden het niet? Zal het geen tijd worden, dat dit volk in de vernedering, in de verootmoediging des harten in het dal van ootmoed elkaar zou ontmoeten, om met een eenparige schouder God aan te lopen als een waterstroom, vliedend van de bergen? Dat ze gesteld mochten worden om uit te roepen: *Spaar Uw volk en geef Uw erfenis niet over tot een smaad der heidenen! Behoud, o Heere, want de goedertierene ontbreekt!*

O, zij bekenden het niet.

Ach, de Heere Die mocht Zijn volk nog eens op hun plaats voor Zijn aangezicht willen brengen, om die plaats van een Noach te mogen innemen. Daar staat van hem: En Noach was rechtvaardig en oprecht en wandelde met God. Dat er een wederkeren gevonden mocht worden met smekingen en met geweën, want als dat plaats heeft - let er op - dan zal Hij aan Zijn verbond gedenken. De Heere Die mocht het bevestigen, openbaren en verklaren, gelijk Hábakuk gebeden heeft: - Hun werken, o neen - *Uw werk, o Heere, behoud dat in het leven in het midden der jaren; in de toorn gedenk nog des ontfermens.*

Om de toevlucht te nemen tot de tegenbeeldige Ark, die eeuwig Gezegende des Vaders. In Hem is behoudenis, niet alleen ten opzichte van het tijdelijke, maar ook, bovenal, van het eeuwige oordeel. De Heere doe ons als een alles verbeurd hebbend zondaar gans hulpeloos tot Hem vlieden. Dan heeft de dichter ervan gezongen: *Die zal Hij ten Redder zijn.*

Er komt een tijd, volk, dat u eeuwig boven het oordeel gesteld zult worden, ja, waarvan de ziener op Padmos getuigd heeft: *En aldaar zal geen nacht zijn.*

*Want Gods goedheid, ja volk, dat geldt voor u,
 Want Gods goedheid zal uw druk
 Eens verwisselen in geluk;
 Hoop op God; sla 't oog naar boven;
 Want ik zal Zijn Naam nog loven.*

Amen.

3. Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.

Zingen Psalm 119: 14
 Lezen Matth. 5: 1-26
 Zingen Psalm 42: 2, 3
 Zingen Psalm 68: 2
 Zingen Psalm 138: 3

Geliefden,

Jesaja 61 getuigt van Hem, Die in de volheid des tijds zou komen om alle treurigen Sions te vertroosten. Treurigen Sions. Het is ons bekend, naar haar letterlijke betekenis was het een heuvel van het Moria-gebergte. Ook wordt wel geheel de stad Jeruzalem onder het woord Sion begrepen. Maar veel meer het geestelijke Sion, die in de stad des levenden Gods zijn wedergeboren. Denk maar aan hetgeen de dichter getuigd heeft in Psalm 87: *Deze en die zal zeggen, dat zij in Sion geboren zijn en de Allerhoogste Zelf zal ze bevestigen.*

Het worden treurigen Sions genoemd in betrekking met verscheidene zaken. Er is een volk op de wereld, dat hier leert treuren, zodat zij menigmaal hun eigen ziel moeten aanspreken:

*Mijn ziel, hoe treurt gij dus verslagen;
 Wat zijt g' onrustig in uw lot?*

Maar de profeet komt te getuigen, dat nu juist zulke treurigen zullen vertroost worden, want de Heere Die zal hun beschikken, dat ze gegeven worden sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Sieraad voor as. Wie is dat Sieraad? Dat is niemand minder dan die eeuwiggezegende des Vaders. Hij is het sieraad van de Vader. Of heeft de Vader het niet getuigd van de hemel: *Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik al Mijn Welbehagen heb, hoort Hem?* Hij is het sieraad in Zichzelf:

*Beminlijk Vorst, Uw schoonheid hoog te loven,
 Gaat al het schoon der mensen ver te boven.*

Maar Hij is ook het Sieraad van Zijn volk in de openbaring en verklaring van Zichzelf, en dat door Woord en Geest in het hart der Zijnen in het wegschenken van Zichzelf, waarvan de dichter getuigd heeft: En deze Koning is van Israëls God gegeven.

Maar let er goed op: Jesaja zegt: Sieraad, maar ... voor as! Zijn wij in onze schatting ooit as voor God geweest? Dat is niet veel, dat wordt met de voeten vertreden, dat wordt door de wind weggestormd en dan is het vergaan. En nu zegt de profeet: Sieraad, zeer zeker, maar voor as! Weet u wie in zijn schatting as voor God geworden was? Denk maar aan David in Psalm 116: *Ik was uitgeteerd* - en dan zal het niet achterblijven, als wij as voor God worden -: en *Hij zag op mij neder*. En zie nu, zulke treurigen zal de Heere beschikken om hen te geven sieraad, maar voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest..

Het had ons goedgegacht met de hulp des Heeren uw aandacht daar een ogenblik nader bij te bepalen, en wel naar aanleiding van wat u beschreven kunt vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte: het heilig Evangelie van Mattheus, het 5e hoofdstuk het 4e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.

Wij beluisteren in deze woorden de zaligspreking der treurenden.
En dan letten wij:

- ten le op het treuren, dat niet wordt zaliggesproken;
- ten 2e op het treuren, dat wel wordt zaliggesproken en
- ten 3e op de treurigen, die zeker zullen vertroost worden.

le op het treuren, dat niet wordt zaliggesproken

Nadat de Heere Jezus, als de eeuwige Triomfator uit de verzoeking door de duivel in de woestijn is opgekomen, waar de grond gelegd is voor de overwinning van de kerk des Heeren en dat over hel, alsook over satan, staat er van Hem: "En Jezus omging geheel Galiléa, lerende in hun synagogen en predikende het Evangelie des Koninkrijks en genezende alle ziekte en alle kwaal onder het volk. Zodat Zijn gerucht vandaar uitging in geheel Syrië. En zij brachten tot Hem allen, die kwalijk gesteld waren, met verscheiden ziekten en pijnen bevangen zijnde en van de duivel bezeten en maanzieken en geraakten; en Hij genas dezelve. En vele scharen volgden Hem na, van Galiléa en van Dekapolis, en van Jeruzalem, en van Judéa, en van over de Jordaan." Matth. 4: 23-25.

En als nu de Heere Jezus die vele scharen tot Zich zag naderen, staat er: En Hij klom op een berg. Dus de woorden die wij terugvinden in Mattheüs 5 zijn een gedeelte van de Bergrede, die de Zaligmaker heeft uitgesproken. Nee, niet alleen hoofdstuk 5, maar ook 6 en 7 horen bij de Bergrede, want dan moet u eens het eerste vers lezen van het achtste hoofdstuk, dan staat er: "En als Jezus van de berg was afgeklimmen. Zie, nu staat er, dat de Heere Jezus neerzat op die berg en Zijn mond geopend hebbende, leerde Hij hen, zeggende: Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden."

Daar is een tijd geweest, dat er niet behoefde getreurd en dat er niet behoefde geweend te worden, dat was de tijd waarin God Adam stelde, n.l. in de staat der rechtheid, geschapen naar Zijn Deugden-beeld in ware kennis van God, gerechtigheid en heiligheid. Zodat hij in de onmiddellijke gemeenschap met zijn Schepper en met zijn Formeerder mocht leven. Hebben wij door de bediening van de Heilige Geest er ooit enige inleving van ontvangen in ons hart, dat wij met David tot de belijdenis gekomen zijn: Niet alleen dit kwaad dat roept om straf? - David wil zeggen: het is maar een druppel uit de oceaan, - *maar ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen.*

O, wij hebben de band, die ons in de staat der rechtheid aan God bond ten opzichte van de zaligheid finaal doorgesneden, daar is geen vezel ten opzichte daarvan meer aan God vastgebleven; de kroon is van ons hoofd gevallen, wee onzer, dat wij zo gezondigd hebben.

Wat is er, nadat de zonde zijn intocht in de wereld heeft genomen, al een zee van tranen geschreid. Daar is geschreid over het gemis van de rijkdommen der wereld, want de Heere neemt soms in één ogenblik al de bezittingen weg van de bezitter. O, wat zijn daar al een tranen over geschreid en tranen over gevallen op de aarde. En toch, hoeveel tranen zullen erbij zijn, die niet vallen onder deze zaligspreking. Daar is een zee van tranen geschreid over het gemis van eer en aanzien in deze wereld, dan riep zelfs Saul uit: Eer mij toch voor de oudsten des volks.

Daar is een zee van tranen geschreid over het verlies van een lieve vader of moeder, een man of een vrouw, of lieve panden, die aan de groeve der vertering moesten worden toevertrouwd, en het zou onnatuurlijk zijn als wij daar geen tranen over zouden schreien, maar toch, hoeveel van die tranen vallen ook niet onder deze zaligspreking. Wat betreft het stille verdriet, wat u aan niemand kunt vertellen, daar zegt Salomo van: *Ik zag de tranen der verdrukten, en aan de zijde der verdrukters was macht, zij daarentegen hadden geen helper.*

Wilt u het geloven, dat er mensen op de wereld gevonden worden, die van droefheid ongeschikt zijn geworden voor hun arbeid, sommigen zijn vanwege de droefheid gebracht in bepaalde inrichtingen; daar zijn er zelfs van droefheid gestorven. En toch kan het zijn, dat het alleen geweest is een droefheid der wereld, die de dood werkt. Merkt goed op, dat de apostel Paulus niet zegt: Een droefheid naar de wereld, Nee, want als dat er stond, dan was de rijke jongeling er ook nog bij. Want die rijke jongeling, Nee, het leefde niet in zijn hart om zichzelf nu eens uit te leven in de zonde en in de wereld, maar naar de letter der wet had hij die wet onderhouden van zijn jonkheid af.

Doch, al ging hij bedroefd weg als de Heere Jezus hem komt aan te zeggen, dat hij de geestelijkheid van de wet niet verstond nl.: liefde tot God en liefde tot de naaste, hetwelk de vervulling der wet is, nochtans behoorde hij bij de wereld. Vandaar staat er: De droefheid der wereld werkt de dood. Laten wij Gods Woord eens laten spreken; denk maar aan Ezau, hij heeft ook tranen gestort, hij zocht de plaats des berouws met tranen, en hij vond dezelve niet.

Denk maar aan Orpa: zij verlaat ook Moab, zij gaat ook met haar schoonmoeder mee, zij omhelst en kust haar, ook weent zij, terwijl haar hart vastgeroest zat aan de afgoden van Moab. En heeft Jeremia het niet getuigd in hoofdstuk 31: "Daar is een stem gehoord in Rama; Rachel weent over haar kinderen, zij weigert zich te laten troosten, omdat ze niet zijn."

Gedenk voorts aan Jeruzalems dochteren van weleer, de Heere Jezus keert Zich om en Hij betuigt het hen: *Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen.*

Nee, geliefden, al de tranen die gevallen zijn te dien opzichte, zij vallen niet onder deze zaligspreking.

Hoevelen zijn er, die godsdienstig leven, als hun consciëntie spreekt, dat ze nog enige tranen storten. Maar dit is alles tekort.

2^e, op het treuren, dat wel wordt zaliggesproken

Welk treuren is het hetwelk door de Zaligmaker wordt zaliggesproken? Wat is er nodig, om dat in een mensenleven te veroorzaken? Daarvoor is nodig dat een pijl van Gods eeuwige liefde doeltreffend in het hart van des Konings vijanden; dat onze blinde zielsogen ontsloten worden voor de nameloze staat van ellende, waarin wij verkeren. Ziet, dan ontstaat er een treuren. Waarover? Een treuren over de zonde, een treuren over het Godsgemis:

*Hoe het zij, mijn droeve ogen,
Laat uw springbron nooit verdrogen,
Houdt, van schreien nimmer mat,
Steeds mijn wang en leger nat.*

Want Gods waarheid en recht, de deugden van God worden op het hart van zulk een volk gebonden, terwijl Christus voor zulk een volk verborgen is. Want met ons historisch geloof kennen we Christus niet. Het zal u wellicht bekend zijn, dat Comrie verhaalt van Prof. Driessen, dat hij twee delen geschreven had over de borgtocht van

Christus, maar toen God zijn blinde zielsogen opende voor de ellende-staat waarin hij gevallen was, riep hij uit: Is er nog een middel?

Merkt wel op, als God met een mens begint, dan kennen we Christus niet. Is er nog een middel, zo riep die Professor¹ uit, om deze welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?

En wat doet nu zulk een ziel? Dewijl zij aan haar ellendestaat ontdekt is geworden, haar ogen ervoor ontsloten zijn en zij Christus niet kent, vliedt zulk een ziel tot de gebroken bakken, die geen water houden, totdat het God behaagt, door de uitbranding van God de Heilige Geest en de nadere ontdekking aan haar ziel, dat haar werken zelfs schuld voor God worden. En zie, zulk een ziel, wordt verwaardigd in betrekking gebracht te worden tot het heilig recht van God, en nu kan zulk een ziel het niet begrijpen, in het toevallen van het onkreukbare recht van God, daar breekt haar hart onder en dan wordt er een laag bukken voor de Almachtige gevonden. Zie, zulk een volk nu wordt gevoerd met smekingen en met geweën, en die leren David verstaan:

*Ik bracht de nachten door met klagen,
Ik liet niet af mijn hand en oog
Op te heffen naar omhoog.*

In zulk een leven wordt er geopenbaard een hartelijke droefheid naar God, die een onberouwlijke bekering werkt tot zaligheid; dat hartelijke leedwezen dat wij God door onze zonden vertoornd hebben.

Hoever de algemene overtuiging door Gods Geest ook kan komen, maar dit wordt gemist in de algemene overtuiging.

Maar niet alleen is er een volk op de wereld, dat leert klagen over de zonde en over het Godsgemis, maar daar is een volk op de wereld, dat leert treuren over het gemis van de Heere Jezus. Ja een volk, waaraan Hij Zich geopenbaard heeft, waarvoor Hij dierbaar, onmisbaar en noodzakelijk is geworden; een volk, dat Hij leidt in de diepe gang van Zijn vernedering, waarin zij het Godonterend karakter van de zonde hebben leren inleven. Dat zij niet alleen boetetranen over hun schuld en zonde geschreid hebben, maar dat zij ook zelfs tranen hebben leren schreien, gelijk de profeet getuigd heeft: Dat als zij op Hem zouden zien, Die zij doorstoken hebben, zij bitter zouden wenen, als over het verlies van een enige zoon. Ja, in zulk een weg 'leert de kerk ook het plaatsbekledende werk van Christus kennen, welk een waarde dat heeft voor zulk een ziel: Hij voor mij, omdat ik anders de eeuwige dood had moeten serven. En nu gaan zij in de geloofsaanschouwing van Hem, in de uitstorting van de liefde in hun hart, met de jongeren getuigen: *Tot Wien zullen wij anders heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens; en dat Hij blank en rood is en de Banier draagt boven tienduizenden. Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk, zulk Een is mijn Liefste, zulk Een is mijn Zielevriend, gij dochters van Jeruzalem.*

Maar wat gebeurt er nu, als de Heere Jezus in zulk een weg Zich wederom komt terug te trekken in de vruchtelijke bediening?

O, dan kan het zo laag aflopen bij die kerk. Dan kan het soms schijnen alsof er nooit iets van God bij geweest is. Weet u wat zulk een volk overhoudt? Zulk een volk houdt over een eisend recht, een vloekende wet en een openstaande schuld, en met alles wat er achter hen ligt kunnen ze God niet ontmoeten. O, als zij straks zullen serven: duizend zorgen, duizend doden kwellen hun angstvallig hart. Zodat zij met Jeremia in

---

¹ Professor Driessen

een ander geval komen uit te roepen: *Mijn ingewand, mijn ingewand, ik heb barensweeën o, wanden mijns harten.*

Zodat het de ziel van Gods volk in zulk een weg zo bang kan zijn, dat zij gaan treuren over het gemis van de Heere Jezus, want Hem te missen is nog alles te missen, en Hem te bezitten is alles te bezitten.

Ja, die kerk leert treuren over het veraf leven van de Heere. O, wie behoorden zij te zijn en wie zijn zij voor God! O, dat veraf leven van de Heere, dat zij de Heere zo aan Zijn plaats kunnen laten!

Daar zijn toch andere tijden geweest, volk, dat gij met de Heere naar bed ging en dat gij met de Heere opstond. Dat gij met David mocht getuigen: Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn, ik zal mij in de Heere verblijden. Maar dat de zonde er wederom tussen gekomen is, die een gedurige scheiding maakt tussen de Heere en tussen uw ziel. O, het veraf leven van de Heere doet hen meer en meer zichzelf leren kennen, wie zij zijn en wie zij blijven. In de weg van heiligmaking wordt de kerk zo bedelarm, zo naakt voor God geplaatst, dat zij een bedelaarshand moeten ophouden, en dat bij de gedurigheid, en het een eeuwig wonder is als God nog eens wat op zulk een bedelaarshand komt te leggen. Want zulk een volk gaat het inleven: Uw vrucht wordt alleen in Mij gevonden, en: Zonder Mij kunt gij niets doen. Hoort maar een apostel Paulus getuigen: *Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door onze Heere Jezus Christus.*

Weet u waarover die kerk nog meer leert treuren?

Over de verberging van Gods aangezicht. De weg kan zo lang, zo bang en zo donker zijn, die de kerk des Heenen heeft te doorwandelen, dat zij met David getuigen: De afgrond roept tot de afgrond bij het gedruis uwer watergoten; en met Heman: Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; ik ben afgezonderd onder de doden, gelijk de verslagenen, die gij niet meer gedenkt.

Ik heb mijn tranen onder 't klagen,

Tot mijn spijs, dag en nacht.

Daar mij spotters durven vragen:

Waar is God, die gij verwacht?

Weet u waarover die kerk nog meer treurt? Over de strijd, die zij te strijden hebben en dat tegen een driehoofdige vijand. Wanneer zij telkens in de geestelijke strijd moeten onderliggen en zij geen sterke wederstand kunnen bieden. Nog een oorzaak van treuren voor de kerk des Heeren: zij treuren menigmaal over de weinige kennis, die zij nog hebben van het Goddelijke Wezen. Wanneer de Heere maar een weinig licht laat schijnen van Boven, o, hoe weinig kennen ze van de Vader, hoe weinig kennen ze van de Zoon en hoe weinig kennen ze van God de Heilige Geest, dat ze met Agur tot de belijdenis gebracht worden: Ik ben van gisteren en ik weet niets: ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend.

Weet u waarover zij nog treuren?

Zij treuren, als het recht ligt, ook over de verbreking van Jozef. Dat komt wel openbaar in onze dagen, geliefden. Het ligt van elkaar verdeeld alsof iemand op de aarde iets gekloofd of gedeeld had. O, gaat het u nog wel eens aan, volk des Heeren, zoeken wij nog wel eens een plaats in het verborgen, om erover te wenen? Er wordt zoveel over gepraat, maar als er zoveel over gezucht en geweend werd, zou er nog verwachting zijn. Dan moet ik mijn hand in eigen boezem steken en met de profeet zeggen: *Laat des Heeren dienaars wenen tussen het voorhof en tussen het altaar,*

uitroepende: Spaar Uw volk en geef Uw erfenis niet over tot een smaadheid onder de heidenen. Zou het geen oorzaak van treuren zijn? De Heere mocht Zich nog ontfermen naar de grootheid Zijner goedertierenheid.

Weet u, waar die kerk nog meer over treurt?

En dat is een kenmerk van genade, ga uw eigen leven eens na of gij er kennis van hebt, daar is een volk, dat treurt niet alleen over de zonde, over het Godsgemis, over het gemis van de Heere Jezus, over de verberging van Gods aangezicht, over de strijd die zij te strijden hebben, over de weinige kennis die ze hebben van het Goddelijke Wezen, maar daar is een volk dat treurt over de zonden van anderen. Hebben wij wel eens over de zonden van anderen getreurd? Wat hebben wij daar weinig van. David zegt: *Waterbeken vlieten uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet komen te onderhouden.*

Weet u waar die kerk ook over komt te treuren? Dat zij nog een lichaam der zonde omdragen in dit Mesech der ellende, in deze huilende wildernis. Dat wordt voor dat volk wel eens een oorzaak van treuren, dat zij met David getuigen:

*O Heer', wanneer komt die dag,
Dat ik toch bij U zal wezen,
En zien Uw aanschijn geprezen.*

Zij worden zichzelf moe, zij worden de strijd moe, maar bovenal worden zij de zonde moe, om dan straks in de onmiddellijke gemeenschap des Heeren te mogen verkeren. Om het Lam te mogen volgen, waar het ook heengaat. Waar de ziener op Padmos van getuigde: *Aldaar zal geen nacht zijn.*

Zie, dát treuren, wat wij u genoemd hebben, dát treuren vált onder deze zaligspreking. En let er goed op, dan zegt de Zaligmaker: Zalig zijn ze, zij wórdten het niet, neen: Zalig zijn die treuren. Weet u in welk opzicht? In twee opzichten: ten eerste, ten opzichte van hun staat, want elk persoonlijk kent een staatsverwisseling.

En nu kan er veel plaats hebben in ons leven ten opzichte van de beroeringen van onze consciëntie. Maar laten wij het onderzoeken of wij een staatsverwisseling kennen.

En zie, ten opzichte van die staatsverwisseling zegt de Heere: Zij worden het niet, Nee, zij zijn het.

Maar ook zijn zij zalig ten opzichte van het treuren. Als zij eens een ogenblik voor God mogen bukken en zij gevoelen wel eens dat het geen droevig werk is, daar de liefde erin aanwezig is, maar dat het een vanzelfheid is, dat zij hun noden en behoeften aan God bekend mogen maken, om met David te getuigen: Ik heb U mijn wegen verteld en Gij hebt mij verhoord. Dan wordt het een vanzelfheid dat zij voor God bukken in verbrokenheid des harten, in verslagenheid des Geestes. Zie, in dat wenen zijn zij ook zalig, want:

*Wat blijdschap smaakt mijn ziel,
Wanneer ik voor U kniel.*

Dus, zalig zijn zij die treuren. En wat zegt nu de Zaligmaker? Ik kom, dat merkt u zelf wel, tot mijn derde hoofdgedachte:

ten 3e op de treurigen, die zeker zullen vertroost worden

Want zij zullen vertroost worden. O, hadden wij eens een kruimeltje van dat dierbare, zaligmakende geloof, het is geen onzeker misschien, neen - zij zullen vertroost worden. En nu ga ik onderscheid maken tussen ondersteuning en tussen vertroosting. De kerk des Heeren bekommt de ondersteuning des Heeren. Weet u van welke tijd af?

Wel, de ondersteuning des Heeren is die kerk deelachtig van de eerste stap, die zij door genade mogen doen op de weg des levens. Dat zulk een volk dat soms niet voor ondersteuning houden kan, dat is een tweede zaak, maar die ondersteuning zijn soms veel zonder woorden, verborgen ondersteuning. En dan zegt de dichter: Als het leed mij genaakte, toen het dichtbij kwam. Het kan soms zo dichtbij komen, dat de satan ze denkt weg te voeren. Weet u hoe dichtbij het kan komen in de strijd, die de kerk te strijden heeft?

Ach geliefden, soms maar één stap, dat zij het Asaf nazeggen: *Toen mijn voet wankelde ondersteunde mij Uw goedertierenheid.* Maar vertroosten, dat is een andere zaak. Waarin ligt de troost voor de kerk?

Wel, dan moet u maar eens goed lezen, het is u voorgelezen in het tweede vers van ons teksthoofdstuk, daar staat: *En Zijn mond geopend hebbende, leerde Hij hen.* En zie, daarin ligt de vertroosting voor de kerk: die ligt in God, Hij is de vertroosting van Israel en in Zijn Naam hebben de knechten des Heeren het ongetrooste volk toe te roepen: "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen: spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden."

Ziet, nu brengt de Heere die kerk onder Zijn belofte, en dat geschiedt altijd door een afgesneden weg aan onze zijde. Zowel de schenking der belofte als de vervulling der belofte. Want al de beloften zijn in Christus Jezus "ja", ten opzichte van de schenking, en "amen" ten opzichte van de vervulling. Maar nu kan er zulk een tijd liggen tussen het "ja" en tussen het "amen", tussen de schenking en tussen de vervulling der belofte. Maar nochtans kan het zo zijn in het leven van Gods volk, als de Heere die kerk onder Zijn toezegging brengt, dat zij met David getuigen: Uw toezeggingen hebben mij levendgemaakt, en dat zij de vervulling der belofte, door het dierbare geloof komen te omhelzen. Maar dat zij het later zullen ervaren, dat het niet toegepast, niet vervuld is aan hun hart. Nochtans gaat David ervan getuigen: *Al wat Uw mond tot mij gesproken had, gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven.*

Wij lezen in het tweede vers: *En Zijn mond geopend hebbende, leerde Hij hen.*

En ligt er nu al troost in de toezegging des Heeren, wat moet het dan wel zijn als de Heere die belofte gaat vervullen; als Hij de glasvensteren van Zijn kerk kristallijnen komt te maken. Niet alleen de schuld bedekt, maar de schuld en de zonde van Zijn kerk komt uit te delgen. Waar de ongerechtigheden niet meer gedacht zullen worden in de toerekening van de gerechtigheid van de eeuwig gezegende des Vaders, dat zij met de dichter mogen getuigen:

*Zover het west verwijderd is van 't oosten,
Zover heeft Hij, om onze ziel te troosten,
Van ons de schuld en zonden weggedaan.*

Weet u waarin nog meer troost ligt?

In het gebruik van de sacramenten, in het bijzonder in het heilig Nachtmaal des Heeren. Of is het u nooit gebeurd, dat de Heere, als gij daar als zulk een onwaardige, als een hongerige in uzelf, het minste kruimpje van genade verbeurd en verzondigd hebbende, als gij daar mocht komen als een hongerige en als een dorstige, door de liefde gedrongen en door de liefde ingewonnen, dat gij door het dierbare, zaligmakende geloof Hem mocht aanschouwen; dat Hij nu Zijn lichaam, uit enkele soevereine liefde voor u heeft verbroken en Zijn bloed voor u heeft laten vergieten. Want Deze ontvangt zondaren en eet met hen. En dat gij bij het aanschouwen van Zijn

liefde, tot de getuigenis gebracht werd: Die meer sterkt dan de uitgezochtste spijs. En gij moest getuigen: *Uw goedertierenheid is beter dan dit tijdelijk leven*, en met de dichter:

*Hier wordt de rust geschonken;
Hier 't vette van Uw huis gesmaakt.
Een volle beek van wellust maakt
Hier elk in liefde dronken.*

Hij vertroost Zijn kerk in al hun verdrukkingen.

Want die kerk heeft het pad der verdrukkingen te bewandelen. Ja het is het testament van die eeuwige Testamentmaker: *In de wereld zult gij verdrukking hebben*. Maar nochtans, in al hun verdrukkingen komt Hij ze te vertroosten.

Dan zegt de apostel Paulus: *In deze nacht is er een engel bij mij geweest, die gezegd heeft: Vrees niet, Paulus, want gelijk gij te Efeze van Mij getuigd hebt, also zult gij ook te Rome van Mij getuigen*.

Zo kon hij getuigen in de tweede brief, die hij geschreven heeft aan de Corinthiers het tweede hoofdstuk, het vierde vers: Die ons vertroost met de vertroosting des Heiligen Geestes, en dat in al onze verdrukkingen.

Hij komt ze te vertroosten in het kruisdragen.

Ook in wegen van rouw, als er wonden geslagen zijn in het hart, die alleen door die enige Medicijn-meester kunnen geheeld worden. In wegen van moeite, van verdriet, van alle omstandigheden van dit leven. Dan komt Hij ze te vertroosten, door hun onderwerping te schenken aan Zijn lieve wil. En zie, als wij nu verenigd mogen worden in die wegen met Zijn wil, dan heeft God nog nooit kwaad gedaan aan Zijn volk, dan worden al Zijn wegen vrede en al Zijn paden lieflijkheid.

Of is het u nooit te beurt gevallen in wegen van kruis? Want die kerk heeft een kruis. Dat is een kruis, dat van de eeuwigheid al afgewogen en afgemeten is, maar hier in de tijd wordt het op de schouders van Gods volk gelegd.

En weet u wat er nu plaats moet hebben? Dat de schouders van die kerk pasklaar gemaakt moeten worden voor het kruis. Maar in het pasklaar maken van de schouders van de kerk, weet u wat er dan menigmaal naar voren komt? Vijandschap, rebellie, opstand, onverenigbaarheid met het kruis. Maar nochtans gaat Hij met hen het Baca-dal in, waar de kerk door moet. Ja, de dichter getuigt er van in Ps. 138:

*Gij zult mijn kruis eindigen hier,
Want goedertier Zijt gij gestadig
Het werk Uwer handen zult Gij
Volvoeren vrij
O Heer', genadig.*

En Hij vertroost ze met de hoop, die Hij gelegd heeft in hun hart, met de hoop op de a.s. heerlijkheid, waarvan de apostel Paulus getuigt: *Want onze zeer lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans zeer uitnemend gewicht der eeuwige heerlijkheid*.

Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden. Hier aan deze zijde van de eeuwigheid, en straks zal die kerk eeuwig vertroost worden en dat zonder te scheiden meer, waarvan wij nu gaan zingen uit de **68e Psalm daarvan het 2e vers**.

Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.

Wat staat daar nu tegenover? Rampzalig die nog nooit in waarheid getreurd en in waarheid geweend hebben. Want als wij nog nooit in waarheid getreurd en geweend hebben, dan hebben wij in waarheid nog nooit één blijde ure in ons leven gehad. Dan kennen wij de ware blijdschap, die uit God is, niet. Dan heb ik een boodschap en wel wat Hábakuk komt te getuigen: Weent en huilt over uw ellendigheid, die over u zal komen.

Want nu is het nog de welaangename tijd, nu is het nog de dag der zaligheid. Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, maar laat u leiden. Want wee u die nu lacht, want gij zult hiernamaals wenen. Dat wij een zuchter voor God bevonden werden, om gedurig tot God te zuchten. Want het zal wat uitmaken, onder de roepstemmen van Gods eeuwigblijvend Woord verkeerd te hebben en dan in de verharding van ons hart door te gaan. Als de Heere straks tot ons zal betuigen: Dewijl "Ik mijn handen uitgebreid heb en er niemand was die opmerkte, dewijl Ik heb geroepen en gijlieden geweigerd hebt Mijn stem te gehoorzamen, zo zal Ik lachen in uw verderf en spotten wanneer uw vrees komt." Als uw plaats u zal toegewezen worden. Daar staat: En zij werden geworpen in de vurige oven.

Nee, niemand zal die plaats uit zichzelf innemen, geliefden, door het vuur der rampzaligheid verteerd te worden. Daarom staat er: *Zij werden geworpen in de vurige oven.* Zou er nog blijdschap in de hel zijn? Dat staat er niet. Waar weinig zal zijn en knersing der tanden. O had ik, had ik; te laat, voor eeuwig, te laat!

En nu zegt David in Psalm 25: de Heere mocht het ons allen leren:

*Wie Hem need'rig valt te voet
Zal van Hem Zijn wegen leren.*

Want wij moeten een "daarna" in ons leven leren kennen. Er staat van die eerste zoon, waar de vader tegen zegt: Zoon, werk heden in mijn wijngaard, dat het antwoord is: Ik wil niet, maar "daarna", berouw hebbende, is hij wedergekeerd in de wijngaard. Zulk een "daarna" van boetvaardigheid, een "daarna" van berouw, een "daarna" van leedwezen, een "daarna" van wederkeren, is ons onmisbaar van node.

Want als God met een mens begint, dan begint dat niet juichende. Nee, dat begint wenende. Die leren Job verstaan, als hij getuigt: Mijn oog druipt tot God. En weet u een eigenschap van zulk een volk? Zij verbergen het zolang als zij maar immer kunnen, als zij in het verborgene tot God roepen.

Kennen wij zulke verborgen plaatsen? Het is een eigenschap van genade, het kan er niet buiten, houdt daar erg in. Kennen wij zulke verborgen plaatsen, waar wij ons hart voor God mogen uitwenen? En als wij in de tegenwoordigheid van mensen komen, wat gebeurt er dan?

Wel, dan drogen wij spoedig onze tranen, dat het toch maar niet gezien en niet opgemerkt zou worden. Voor duizenden werelden, al zijn wij nog zo ongelukkig in onze gewaarwording, ongelukkiger dan de beesten van het veld, maar voor duizenden werelden zouden wij die ogenblikken van de verbrokenheid van ons hart en van de verslagenheid van onze geest, niet willen missen. Want dat zou uitkomen als wij het moeten missen, als de hardheid van ons hart en de onverbrokenheid van ons hart naar voren komt. En toch, geliefden, dat moet ik erbij zeggen, toch heeft de Heere daar een wijze bedoeling mee. Welke bedoeling?

Wel, dat wij onze grond niet zouden zoeken in de verslagenheid van ons hart, in de verbrokenheid van onze geest. Dat wij de grond niet zouden zoeken in onze aangename gestalte, ook de grond niet zouden zoeken in ons wenen, in onze tranen en

in ons treuren. Maar dat wij de grond buiten onszelf zouden leren zoeken, in Hem, Die Zich met sterke roeping en tranen Gode de Vader heeft opgeofferd. Want de tranen zijn de bron van de troost niet, geliefden. Hij is de bron van de troost. De tranen zijn de weg tót de troost. En zie: *Die hier met tranen zaaien, die zullen straks met gejuich maaien.*

Ja mijn geliefden, gij hebt nu wel droefheid, maar uw droefheid zal tot blijdschap worden, want daar komt een tijd, dat Hij met Zijn zachte Vaderhand al de tranen van uw ogen zal afwissen.

Groenewegen zegt: *Eén uur, volk*; en de onderwijzer zegt: *Van stonde aan*. Eén uur voor de troon, dan zal alle droefheid vergeten zijn, als wateren, die zijn voorbij gegaan. En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren tot Sion met gejuich.

O, welk een toekomst! De Heere mocht de eeuwigheidsgordijnen voor Zijn kerk een weinig opzij schuiven, opdat zij in de troosteloze wegen, die zij hebben te bewandelen, een weinig troost mochten bekomen uit de eeuwige Bron, die hen troost, beide in leven en sterven. Het zal voor zulk een volk niet altijd duren, want treuring en zuchting zullen wegvlieden, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd gevonden worden. *En zij begonnen vrolijk te zijn*. Amen.

4. De strijd van Israël tegen Amalek.

Zingen Psalm 65: 1

Lezen Exodus 17

Zingen Psalm 68: 1, 6

Zingen Psalm 99: 7, 8

Zingen Psalm 72: 6

Geliefden,

Eenmaal heeft de lijder te Uz in hoofdstuk 7 uitgeroepen: Heeft de mens niet een strijd op aarde? In die strijd zijn wij, hoofd voor hoofd, betrokken. De mens heeft een strijd op aarde ten opzichte van zijn uitwendig bestaan; zoekend een plaats te bemachtigen op de aarde. Als wij zulk een plaats hebben bemachtigd, dan gaat de strijd er over om zulk een plaats te behouden. Als wij zulk een plaats mogen behouden, dan gaat wederom de strijd er over om zulk een plaats op de aarde uit te breiden.

Ja, die strijd: Wat zullen wij eten en wat zullen we drinken en waarmee zullen we ons kleden?

O geliefden, wij al tezamen zijn in die strijd gewikkeld, zelfs Gods volk. Na ontvangen genade kan hun ziel ook nog zodanig aan het stof der aarde gekluisterd liggen, dat de Heere reden heeft om tot hen te zeggen: *Martha, Martha, gij bekommert en gij verontrust u over vele dingen, maar één ding is nodig*, n.l. het plaatsje wat Maria had gekozen aan de voeten van Christus, om het hemels onderwijs van Hem te mogen ontvangen.

Daar is een strijd op de wereld ten opzichte van ons recht. En weet U wanneer dat uitkomt? Dat komt uit als wij in ons recht worden aangetast; dan staan wij niet alleen gereed om ons recht te handhaven, maar ook om ons recht te verdedigen. O, wat betreft ons recht, zijn we teergevoelig, al is het ook dat wij het recht van God met onze voeten komen te vertreden.

Nee, op onze plichten willen we niet gaarne gewezen worden, maar ten opzichte van ons recht zijn we zeer gevoelig.

Dan is er een strijd, die gestreden wordt door ieder mens ten opzichte van de gevolgen van de zonde: ziekte, wederwaardigheden, omstandigheden, moeite, kruis, smart, rouw en verdriet. Ja, naarmate de jaren komen te klimmen, wordt de strijd steeds groter tegen de gevolgen van de zonde.

Maar weet u wat nu de ergste strijd is? En daarin zijn we ook hoofd voor hoofd betrokken: Wij staan in strijd tegenover God. Wij hebben de wapens in het Paradijs tegen God opgevat en uit en van onszelf zullen we die wapens nooit neerleggen.

De strijd, die gestreden wordt krachtens onze ingewortelde vijandschap tegenover onze Schepper en tegenover onze Formeerder, Die vanwege de zonde onze Rechter geworden is, die wordt door ons voortgezet, in welke vorm ook. Al leven wij die uit in de brutotheid en goddeloosheid van ons leven, of in de weg van eigen gerechtigheid en van vroomheid. Het leeft van nature in ons hart: Laat ons Zijn banden verscheuren en Zijn touwen van ons werpen.

En zal het nu met ons niet gaan naar de eeuwige nederlaag, wat is ons dan nodig? Dat het in ons leven bevestigd wordt, tussen wieg en tussen graf: De wapens neer! Opdat het in ons leven tot openbaring zou komen wat eenmaal Jeremia getuigd heeft: *Heere, nu zijt Gij mij te sterk geworden; Gij hebt overmocht en Gij hebt overreed.*

Van dat ogenblik af is er een volk op de wereld, dat wordt ingewikkeld in de geestelijke strijd. Bunjan heeft die genoemd de heilige oorlog. Zonder strijd geen overwinning.

Ziet van die kamp, die ons een beeld geeft van de geestelijke strijd, had het ons goedgedacht uw aandacht met de hulp des Heeren een ogenblik nader te bepalen. De tekstwoorden kunt u beschreven vinden in het 2e boek van Mozes, Exodus genaamd, het 17e hoofdstuk, de verzen 8 en 9, waar Gods Woord en onze tekst aldus luiden:

Toen kwam Amalek en streed tegen Israël in Rafidim. Mozes dan zeide tot Jozua: Kies ons mannen en trek uit, strijd tegen Amalek; morgen zal ik op des heuvels hoogte staan en de staf Gods zal in mijn hand zijn.

In deze woorden beluisteren wij: *De strijd van Israël tegen Amalek.*

En dan letten wij

- ten le op deszelfs hevigheid;
- ten 2e op het wapen en
- ten 3e op de overwinning in die strijd.

le op deszelfs hevigheid

Ja, die grote kracht en die uitgestrekte arm heeft de Heere ook willen bewijzen, door dat volk te leiden door die barre, huilende wildernis. Waarvan Jesaja getuigde: Als een paard dat afgaat in de valleien struikelden ze niet. *Alzo heeft de Geest des Heeren dat volk rust gegeven.* Jes. 63: 14.

O geliefden, welk een rijke ontfermingen, lankmoedigheden en verdraagzaamheden heeft de Heere aan dat volk Israël willen betonen.

En hoe beantwoordde nu dat volk Israel aan die ontferming, lankmoedigheid, weldadigheid en trouw des Heeren? Israel beantwoordde God menigmaal met opstand, murmuring en rebellie tegenover de Heere. Het is zo waar wat de Heere van dat volk getuigd heeft: *Veertig jaar heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht en heb gezegd: Ze zijn een volk dwalende van hart en ze kennen Mijn wegen niet.*

O zeer zeker, Israel heeft het ondervonden dat het kwaad en bitter is om tegen de Heere op te staan: *Schoon zij om hun zonden, straffen ondervonden.*

De Heere had het volk Israël met een hoge arm en een grote kracht uitgevoerd uit het diensthuis van Egypte. Dat had de Heere gedaan op grond van het bloed des Verbonds, welk teken ze strijken moesten aan de bovendorpel en zijposten van hun huizen.

Maar die grote kracht en die uitgestrekte arm heeft de Heere ook verder in het leven van het volk Israel verheerlijkt. Niet alleen is dit openbaar gekomen in de uitleiding uit het diensthuis van Egypte, maar ziet Israel staan voor de Rode Zee, hoe God een weg baande waar geen weg was. Datheen heeft gezongen:

*Hij verdroogt dat grote meer krachtig,
Dat men droogvoets kan gaan daardoor. (Psalm 66: 3)*

Want wat zegt onze tekst? Let daar goed op: *Toen kwam Amalek en streed tegen Israel.*

Toen... dus toen dat volk van Israël opstond tegen de Heere aan het twistwater van Massa en Meriba, waar zij getuigenis gaven tegen Mozes: Geef gij ons water te drinken, want wij vergaan van dorst in deze woestijn.

En zie het volk Israël stond op, het twistte, het murmureerde tegenover de Heilige Israëls. En zie, tóén kwam Amalek en streed tegen Israel. Dus de Heere heeft Amalek voor dat volk gebruikt als een tuchtroede.

En zo doet de Heere nog ten opzichte van Zijn geestelijk Israel. O dat volk van God, als zij tegen de Heere opstaan in de onverenigdheid met de weg van God en in de

murmuring en twisting van hun ziel tegenover de Allerhoogste, dan zal dat volk het ook ondervinden dat het kwaad en bitter is om tegen God op te staan Want de Heere ziet de zonden van Zijn volk niet door de vingers geliefden, o nee:

*Maar zo zijn kinderen ooit Mijn zuiv're wet verlaten,
Zo 't richtsnoer van Mijn recht ter reegling niet kan
baten, Dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven.* (Ps. 89: 13)

En toch is er een volk op de wereld, er waren er in Israel ook nog zulken bij, die wel eens blij in hun leven geweest zijn, dat God nog met hen twist en dat Hij ze niet overgeeft aan de begeerte en boosheid van hun murmurierend bestaan. Dat de Heere de teugels nog eens een keertje strak komt te trekken, opdat zij niet verder en verder zouden afdwalen, geliefden. Opdat het aan zulk een volk zou bevestigd worden wat de dichter gezongen heeft:

*Doch over hem Mijn gunst en goedheid nooit doen enden,
Niet feilen in Mijn trouw, Noch Mijn verbond ooit schenden.* (Ps. 89: 14)

Zodat de Heere ten opzichte van Zijn ellendigen in der eeuwigheid komt te gedenken aan Zijn verbond. Dat deed de Heere ook voor Israel. Let maar eens goed op. De Heere gaf aan dat murmurerende volk eerst water, voordat ze de strijd zouden gaan strijden tegen Amalek, want zonder dat water hadden ze niet kunnen strijden.

Zo gedenkt de Heere in de toorn nog des ontfermens. En zo ondervindt ook Gods volk het. Niet alleen als de Heere dat volk een kus geeft, als zij een klap hebben verdiend, maar Hij verkwikt, Hij versterkt, Hij bemoedigt menigmaal Zijn erfenis voordat er wegen van kruis, wegen van smart, wegen van rouw, wegen van verdriet moeten bewandeld worden.

Denk maar aan Hem Die de kerk is voorgegaan: De hemelen werden Hem ontsloten en een stem van de hemel werd gehoord: *Deze is Mijn geliefde Zoon, in Welke Ik Mijn welbehagen heb.* En terstond werd Hij weggevoerd in de woestijn om van de duivel verzocht te worden veertig dagen lang, Mattheüs 3 en 4.

En wat staat hier nu? *Toen kwam Amalek en streed tegen Israel.*

Wie is toch eigenlijk Amalek? Amalek, dat is een kleinzoon van Ezau, en Ezau, we weten het, was Jacobs broeder. Dus Amalek en Israel zijn eigenlijk broedervolken. In die Amalekieten werkt de haat nog na die Ezau betoond heeft ten opzichte van zijn broeder Jacob. Want wat is eigenlijk het doel van Amalek? Het doel van Amalek is om Israel te verhinderen om het Kanaän der ruste in te gaan. En wat doet hij nu? Nu valt hij Israel aan; hij valt Israel aan op een laaghartige wijze, n.l. in de achterste delen, waar de vrouwen alsook de kinderen waren.

Zo weet de duivel de zwakke plekken van Gods volk; hij komt op die plaatsen waar het land bloot is, en zonder dat ze er zelf soms erg in hebben zijn ze al aan hem uitgeleverd, zijn ze van hem verzocht, verlost en weggevoerd.

Want geliefden, de listige omleidingen van hem zijn vele. Hij komt niet alleen als een brullende leeuw, maar ook als een engel des lichts. En dan zegt Gods Woord ons: Om, was het mogelijk, de uitverkorenen te verleiden. En het kan er dicht bij komen, hoor. Hebben wij er kennis aan?

O geliefden, maar één stapje. Maar nu het eeuwige wonder, wat David zegt: *Toen mijn voet wankelde ondersteunde mij Uw goedertierenheid.*

En toch, geliefden, Amalek is geen beeld van satan. Weet u wie een beeld van satan is? Dat is Farao; en Egypte toont ons het beeld van de wereld. Zeer zeker, satan en wereld spannen samen om de kerk te vervolgen, te benauwen en te bekampen. De tijd

laat ons niet toe om Gods Woord en de geschiedenis daaromtrent te laten spreken.

Maar geliefden, Amalek, wij hebben het gehoord, het is een broedervolk; hij is als uit één vlees, uit één wortel voortgesproten.

En weet u waar Amalek nu het type van is? Amalek is het type van het verdorven vlees, van de mens der zonde, van de oude mens.

Dat leven, dat verdorven vlees, die oude mens der zonde, die wil nooit, ook niet na ontvangen genade, van een land der belofte horen. Dat Amalek, geliefden, die oude mens der zonde, die wil altijd maar dat ons oog in de ruimte weidt; die wil niet weten van 'een enge poort en die wil niet weten van een smal pad te bewandelen. Want wat zegt de apostel Paulus? Het vlees onderwerpt zich der wet Gods niet. Nee, niet in der eeuwigheid.

Amalek, geliefden, dat is een beeld van het verdorven vlees, van de oude mens, en die oude mens die is hoogmoedig, die is eigenlievend, die bemint gierigheid en wellust en wij zullen het niet verder uitbreiden; die oude mens, dat Amalek, is alles wat zonde voor God is.

En, geliefden, nu wordt die oude mens nog gevaarlijker als hij vroom begint te worden, als hij mee gaat zingen, als hij mee gaat bidden en als hij mee naar de kerk wil. Is dat dan geen goed ding? O, dat het meer betracht werd, ook door ons opkomend geslacht. Dat zij hun plaats nooit zouden laten leeg staan.

Vader Smytegelt heeft het zo nauw aangelegd, hij zegt: Als je die voormiddag op je plaats gezeten had, misschien had God een pijl van zijn boog geschoten en je hart geraakt. O, het is de wagen waarop God rijdt, n.l. in Zijn ordinantiën, in Zijn inzettingen en in Zijn instellingen. Het is de weg waar Hij voorbij komt. O, Hij mocht voor ons eens stilstaan, gelijk Hij eenmaal gedaan heeft voor een Zacheüs, zeggende: *Zacheüs haast u en kom af, want ik moet heden in uw huis wezen ....* Nee, ik moet heden in uw huis *blijven*, want dit huis is zaligheid geschied.

Maar toch geliefden, die oude mens, o hij kan zo opgepronkt worden en bijgelapt.

En weet u wat nu het gevaarlijke van dat alles is? Dat wij Amalek van Israel niet meer kunnen onderscheiden en dat wij soms vijanden voor vrienden aanzien. Het vrome vlees heeft zijn tienduizenden verslagen, vooral in onze geesteloze tijden, die wij beleven. Vandaar dat er bijzonder licht van God toe nodig is om Amalek van Israel te onderscheiden. Want let eens goed op hoe vroom ons vlees geworden is. Weet u waar Amalek, de oude mens, altijd tegenover staat? Hij is zulk een vijand van de vreze Gods; hij is een vijand van heilig voor God te leven. Welks beginsel de Heere in het hart van Zijn volk gelegd heeft in het bad der wedergeboorte, kon het zijn om zonder zonde voor God te leven.

Weet u waar hij nog een vijand van is? Amalek, de oude mens, hij is een vijand als de zonde bestraft wordt, geliefden. O, hoe wij ons ook komen te verbergen achter het kleedje van onze godsdienst, God kijkt er dwars doorheen. Wij zouden de tien maagden niet kunnen onderscheiden, maar God zegt van hen: En vijf van hen waren wijs, maar ook vijf van hen, zij waren dwaas. Vandaar dat er nooit bij Gods volk wapenstilstand tegen Amalek mag uitgeroepen worden, want als wij wapenstilstand gaan uitroepen, geliefden, dan is het verloren, dan is de strijd ten enen male verspeeld.

Daarom: wat doet Israel?

Israel zij gaat de wapens opvatten tegen Amalek. Hoor maar: *Mozes dan zeide tot Jozua: Kies ons mannen en trek uit, strijd tegen Amalek.* Nu was het een zeer zwak

leger, het leger van Israel, want het had zoveel jaren als slaven in Egypte gediend. En weet u waar ze de weinige wapens vandaan gehaald hadden? De weinige wapens die ze hadden, hadden ze geroofd van de Egyptenaren, die in de Rode Zee voor hun aangezicht verdelgd waren.

Maar wat hebben wij hieruit te leren?

We hebben hier dit uit te leren: hoe zwak wij onszelf gevoelen in die geestelijke strijd, waarin de kerk des Heeren wordt ingewikkeld in het bad der wedergeboorte. Van de eerste stap af die ze mogen zetten op de weg des levens, komen ze Amalek tegen; dan wordt Amalek ontdekt van binnen. Dan moet de duivel de residentie verlaten, omdat er Eén overgekomen is, die sterker is dan hij. En van dat ogenblik wordt de kerk in de geestelijke strijd ingewikkeld.

En nu moeten wij hier uit leren: alhoewel met een zwak leger, dat wij toch in die geestelijke strijd onze handen nimmer slap zouden laten hangen. Ja, hoe Gods volk zich ook inspant in die strijd, dat zij met Jósafath moeten getuigen: *In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt en wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U.* 2 Kron. 20: 12.

Om al de middelen, die de Heere aan Zijn kerk gegeven heeft, onder biddend opzien ter hand te nemen. Dat noemt de apostel de ganse wapenrusting van God, opdat wij staande zouden blijven, opdat wij niet slapende maar wakende bevonden worden.

Maar anderzijds, zal de kerk des Heeren het ondervinden in die geestelijke strijd, als zij in eigen kracht optrekken, dat zij nederlaag op nederlaag zullen lijden. Want in die geestelijke strijd, volk van God, geldt het:

*'t Is Israels God Die krachten geeft
Van Wien het volk zijn sterkte heeft.*

Israel, zij streed met moed, zij streed met volharding, maar bovenal: Israel streed biddende.

Zie, nu kom ik tot mijn 2e hoofdgedachte, n.l. **het wapen in die strijd.**

Want de Heere zegt bij monde van Mozes tegen Jozua: *Morgen zal ik op de hoogte van de heuvel staan en de staf Gods zal in mijn hand zijn.*

In onze gedachten zien we die drie mannen trekken naar des heuvels hoogte. Drie mannen, die volgens sommige verklaarders ook met natuurlijke banden aan elkander verbonden waren. Gij weet het: Mozes en Aäron waren broeders en sommigen hebben gezegd, dat Hur gehuwd geweest is met Mirjam, de zuster van Mozes en van Aäron. Maar hoe dat ook zij, ze waren met geestelijke banden, wat veel meer zegt, ja, wat alles zegt, ze waren met geestelijke banden aan elkander verbonden.

Drie bidders trekken op naar des heuvels hoogte. En drie bidders vermogen meer dan een heel georganiseerd leger.

Nee, wij gaan het leger niet uitschakelen, maar weet u waaraan God de overwinning toeschrijft? Die schrijft God in Zijn woord toe aan het gebed. Wilt u daar een bewijs van? Als u dan thuis gekomen zijt moet u eens met aandacht lezen Psalm 76. Wat staat daar? *God is bekend in Juda, Zijn naam is groot in Israel en in Salem is Zijn hut.* En wat lezen we dan?

Let er eens goed op, dan lezen we: aldaar (dus ter plaatse van de tabernakel, op de plaats van Zijn eer, waar God woonde in de lichtende schechinah boven de ark des Verbonds) *aldaar heeft Hij verbroken het schild en het zwaard en de vurige pijlen van de boog.* Hoe is dat dan mogelijk?

Wel, geliefden, als Israel daar buiten aan het strijden was tegen de vijanden, lag een ander gedeelte van Israel biddende voor het aangezicht des Heeren in de tabernakel. En nu gaat God aan het bidden de overwinning toeschrijven, zeggende: *Aldaar heeft*

hij verbroken het schild en het zwaard en de vurige pijlen van de boog. Als God dan de overwinning aan Israel gaf, dan kwam Israel van buiten en Israel van binnen samen en wat zeiden ze dan?

Gij zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roofbergen. De stouthartigen zijn beroofd geworden, zij hebben hun slaap gesluimerd. Dan gingen ze God de eer geven.

En nu vrees ik, geliefden, want Nederland, ze wapent zich tot de tanden, gelijk als al de andere volken. Wij moeten meedoen, op zichzelf is daar niets op tegen, maar ik vrees. Ik heb het een en andermaal onder u willen neerleggen uit de profetie van Joël, hoe de Heere Zijn gerichten over Nederland ten uitvoer bracht, die heenwezen naar het eindgericht. Maar als straks de wolken vol geworden zijn van water, vanwege onze zonden, vanwege onze overtredingen, o, als dat water straks wederom zal neervallen op ons land en op ons volk, dan vrees ik dat God in alles zal blazen. Weet u waarom?

Omdat ons werk niet gedragen wordt door het gebed. Want dan is er ook in ons land een tijd geweest dat de vijanden banger waren van Nederlands bidders dan van Nederlands soldaten. Maar waar is een Mozes, waar een Aron en waar een Hur?

Drie bidders, die op des heuvels hoogte stonden. En Mozes, de knecht des Heeren, daar staat van hem: Hij nam de staf Gods in zijn hand. Gods staf, waarmee hij de wateren van Egypte geslagen had. En wat was het gevolg? Die wateren waren in bloed veranderd. De staf, die hij gelegd had op het Rode meer, en de wateren waren vaneen gescheiden. De staf waarmee hij geslagen had op de rotssteen, waar de wateren uit voort kwamen en dat voor Israëls matte benden.

Als Mozes nu door het geloof mocht zien op die staf, dan leefde er in zijn hart wat de dichter later gezongen heeft:

'k Zal gedenken hoe voor dezen

Ons de Heer' heeft gunst bewezen;

'k Zal de wonderen gadeslaan

Die Gij hebt van ouds gedaan.

(Psalm 77: 7)

Maar wat lezen wij nu? *En hij nam de staf Gods in zijn hand.*

Hij liet er ook God eens op kijken, hij zegt: *Och Heere, kijk ook eens op die staf.* Wat leefde er in het hart van Mozes, toen hij die staf Gods in zijn hand ophief?

Herdenk de trouw, aan ons voorheen betoond

Denk aan Uw volk, door U vanouds verkregen

Denk aan Uw erf' het voorwerp van Uw zegen

Aan Sions berg, waar u eertijds hebt gewoond.

(Psalm 74: 2)

In de geestelijke strijd van Gods volk geeft dit moed en volharding, om de aanvallen van Amalek, van de oude mens der zonde, af te slaan n.l. te gedenken wat God in vorige tijden aan ons gedaan heeft, hoe wij in 's Heeren kracht en vermogen de aanvallen van Amalek hebben mogen afslaan, alsook een gedurig aanklevend leven des gebeds aan de troon der genade.

En zie het wonder: Israel, dat zich biddende sterkt in die strijd, zal zekerlijk de sterkste bevonden worden.

Zo is het ook in het leven van Gods volk. Als zij in het aanklevend leven des gebeds mogen verkeren aan de troon der genade, geliefden, dan zullen zij het ook ondervinden, dat Amalek het onderspit moet delven; dat de zonde en de hartstochten ten onder gebracht worden en aan banden worden gelegd, en dat Amalek moet wijken en dat het aan hen bevestigd wordt:

*Ik heb d' overhand verkregen,
Gij Heere alleen, Gij zijt
Verwinnaar in de strijd
En geeft Uw volk de zegen. (Psalm 3: 4)*

Want het gebed, dat is een machtig wapen in de geestelijke strijd.

Denk eens aan de Christenreize van Bunyan. Hij verhaalt het van zichzelf, hoe hij versterkt geworden was in de ganse wapenrusting Gods.

En volk van God, als de Heere ons nu iets van die wapenrusting schenkt, dan moet u maar niet denken, dat de Heere dat geeft om er mee te pronken hoor! Dan is er zeker strijd te wachten.

Zo was het ook bij Bunyan. Want de eerste die hij tegenkwam, was niet minder dan de duivel zelf. Maar door het zwaard des geestes heeft hij de satan mogen overwinnen.

Dan wederom komt hij, uit het dal der verootmoediging, in het dal van de schaduw des doods. En Bunyan, hij dacht het wederom met het zwaard te redden, maar het ging niet. Waar neemt hij nu 'de toevlucht toe?

Dan staat er: *tot het gedurig gebed, geliefden.*

Als nu Mozes' handen omhoog werden geheven, staat er: *Dan was Israel de sterkste, maar zodra de handen van Mozes zwaar werden, dan was Amalek de sterkste.*

Want zodra, merk het maar eens op, volk van God, zodra het gebed komt te verflauwen, dan wordt het vlees sterk. O geliefden, dan schrikt Gods volk wel eens van zichzelf. Ze hadden nooit geweten dat ze zulk een bestaan voor God hadden. Als het woord van de profeet Ezechiël in hun leven bevestigd wordt: Graaf maar dieper, mensenkind, en u zult nog meer gruwelen vinden. Dan heeft die kerk gedurig van node om met David te getuigen:

*O Bron van 't hoogste Goed,
Was, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden. (Psalm 19: 6)*

Want als het gebed komt te verflauwen, als onze handen zwaar worden gelijk de handen van Mozes, wordt Amalek sterk en kan de kerk des Heeren geen onderscheid meer zien, of nu de zonde heersende is over hen of kwellende.

Ik weet het, bij de wedergeboorte wordt de kerk verlost van de heersende macht der zonde, maar nu heb ik het over de praktijk, over de gewaarwording in hun leven. Als zij in de geestelijke strijd zelf worden ingewikkeld, dan kunnen zij het onderscheid niet opmaken en dan komen ze zelf menigmaal in twijfel, dat ze zeggen: *Heere, het lijkt wel of de zonde nog over mij heerst.* Dan heeft David bij het gewaar worden daarvan uitgeroepen:

*Heerst die in mij niet meer,
Dan leef ik tot Uw eer,
Van grote zonden vrij. (Psalm 19: 7)*

Want als Kleingeloof² door de vijand op de grond werd gesmeten en hij beroofd werd van al zijn gangbaar geld, dan staat er wel, dat ze zijn juwelen niet konden bemachtigen. Maar toen Kleingeloof op de grond lag, toen kon hij ook niet zien, dat hij juwelen bezat.

Gods volk hoort soms dingen, die zij nog nooit gehoord hebben. En de oude mens

---

² De geschiedenis van Kleingeloof, door William Huntington

komt soms langs de andere kant, waarvan zij gedacht hadden dat hij al lang ten onder gebracht was. Want geliefden, wij moeten de vijanden nog meer vrezen als ze onderliggen. Waarom? Dan komen ze plotseling te voorschijn. Dan denkt Gods volk, in de hebbelijkheid, als ze in de gemeenschap, in het gebedsleven van Christus worden gebracht, dat ze alles te boven zijn.

Maar geliefden, als de Heere Zichzelf soms een weinig in de priesterlijke bediening komt weg te trekken, dan komen de vijanden weer naar boven. O, als het nacht is, zegt Psalm 104, dan maken zij zich op uit hun holen. Maar als de zon opgaat, dan maken zij zich weg. De tijden, die de kerk in het donker moet wandelen, die zijn vele, geliefden. O, dan kunnen zij het niet meer zien of het een Amalekiet of een Israëliet is. Want dan moeten zij menigmaal tot de bekentenis komen tegen de Amalekieten:

*Een stroom van ongerechtigheden,
Had d' overhand op mij. (Psalm 65: 2).*

Welk een troost nu voor het pleitende volk van God, dat de handen van die hogere Mozes nooit zwaar worden. Want de Middelaar van het Nieuwe Verbond, geliefden, Hij is, die Voorbidder voor Zijn kerk aan 's Vaders rechterhand en Hij heeft nog nooit "amen" gezegd; Zijn handen zijn nooit zwaar geworden. Ja, Hij bidt aan 's Vaders rechterhand: Petrus, Ik heb voor U gebeden, dat uw geloof niet zal ophouden.

Die voorbede van Christus, die gaat door als Gods volk niet bidden kan. Gebeurt het dan dat Gods volk niet bidden kan?

O geliefden, dat hadden ze in de eerste tijd nooit gedacht, dat er een tijd zou aanbreken dat zij tot de getuigenis zouden moeten komen, dat ze niet bidden kunnen. Maar dan kent Gods volk ook die tijden, dat zij hun hart voor God mogen uitstorten, zo onvoorwaardelijk, zo oprecht, geliefden, dat ze met David getuigen: Ik heb U mijn wegen verteld, leer mij Uw inzettingen en Gij hebt mij verhoord. (Psalm 119: 26).

Maar o, daar komen tijden in het leven van dat volk, dat zij niet bidden kunnen. Dat moet u maar eens aan dat volk vragen.

Nu moet er onderscheid gemaakt worden tussen het openbaar en verborgen bidden, natuurlijk. Nu spreek ik over het gebed in het verborgen. Dan zijn er tijden bij Gods volk, als zij alleen tegenover God komen te staan, getuig het maar eens, volk; als de Heere het voor ons toe komt te sluiten, o, dan heeft Gods volk menigmaal geen woorden om hun ellende aan God kenbaar te maken. Dat ze zeggen: *Heere, Gij weet het veel beter hoe het gesteld is, dan ik het in woorden voor Uw aangezicht kan uitdrukken.*

Ja, Gods volk beleeft tijden dat ze niet bidden willen. Gebeurt dat dan ook, dat Gods volk niet bidden wil? Ja, in de onverenigdheid met de weg, die de Heere met Zijn gunstvolk hier op de aarde komt te houden. O geliefden, het kan zo donker zijn en de vijandschap kan zo naar voren komen, en de onverenigdheid met de weg die God met Zijn volk komt te houden, dat dit volk hier op de aarde beestenwerk gaat doen. Denk maar aan Asaf, dat men niet bidden kan en niet bidden wil.

En nu ligt het in de hogere Mozes, in de Middelaar van het Nieuwe Verbond, Wiens handen nooit zijn zwaar geworden, in het voorbidden, dat de kerk wederom door genade op het plaatsje voor God gebracht wordt in schuldbelijdenis en erkentenis voor Zijn aangezicht, en dat zij bij vernieuwing in die geestelijke strijd worden begrepen, zodat zij de aanvallen van Amalek wederom tegen mogen komen, om in een gedurig gebedsleven aan de troon der genade bevonden te worden.

Maar nu werd Mozes geholpen, want daar staat, dat Aäron en Hur Mozes op een steen zetten en zijn armen kwamen te ondersteunen, zodat de armen van Mozes gesterkt

werden totdat de zon onderging en Israel de overwinning bekwam op Amalek. Zijn er nog Arons en Hurs in ons midden? De kerkenraadsleden hebben dat nodig, en wij hebben dat ook nodig.

O geliefden, wat een steun, voor de ambtsdragers, ook voor Gods knechten, als er zulken nog in een gemeente gevonden worden. Wij mogen het nog wel eens ondervinden, dat er zulken onder ons nog gevonden worden, dat wij met vrijen blijmoedigheid, met opening het Woord van God in het midden der gemeente mogen uitbrengen. Want het is ver weg. Hierin ligt verklaard de gemeenschap der heiligen. En de gemeenschap der heiligen, o, wat is ze ver weg in onze dagen. Maar nochtans hoe ver weg ook, ze mag onder Gods volk nog wel eens beoefend worden en dat het openbaar komt alzo de wet van God in liefde te mogen vervullen; en dat de hand tot de voet niet zeggen gaat: Ik heb u niet van node.

Daar komen hier drie overeen te stemmen en dat ten opzichte van één zaak. Israel zal worstelende, biddende, de overwinning behalen op Amalek, waarvan wij nu eerst gaan zingen en wel uit de **99ste Psalm daarvan het 7e en 8e vers.**

Ten 3e de overwinning in die strijd

Wat wij nu samen hebben opgezongen, dat heeft de Heere aan Israel willen bevestigen. Hij hoorde hun geroep, want daar staat: *Alzo dat Jozua Amalek en zijn volk krenkte door de scherpte des zwaards.*

O, welk een gezegend ogenblik voor Gods volk als zij de rust in de overwinning mogen bekomen en zij verwaardigd worden, dat de kracht van Christus in hun zwakheid, in die geestelijke strijd, volbracht wordt. Dan, geliefden, dan mogen zij gered uit al hun zwaarigheid en ook uit al hun noden zijn, en dan is het gelijk wij samen hebben opgezongen:

*De koningen, hoe zeer geducht,
Zijn met hun heiren weggevlucht;
Zij vloden voor Uw ogen.*

En let eens goed op: in die aanvankelijke overwinning op Amalek, daarin ligt nu de verzekering, daarin ligt de waarborg van de eeuwige overwinning. Want, wat zegt de Heere tot Mozes? Schrijf dit ter gedachtenis in een boek en leg het in de oren van Jozua, dat Ik - hoort gij het, volk? - dat Ik de gedachtenis van Amalek geheel uitdelgen zal van onder de hemel.

O volk, hoort gij het? De Heere Zelf mocht het u eens in gedachtenis willen brengen. Want daar komt een tijd voor die kerk, voor die strijders, worstelaars en bidders Israëls, dat zelfs de gedachte aan de strijd, voor eeuwig zal vergeten zijn, als wateren die zijn voorbijgegaan. Want hier aan deze zijde van de eeuwigheid volk, blijft het maar een zuchten en dat door een weg van bidden, door een weg van pleiten en door een weg van worstelen, want die vijanden, die Kanaänieten, die zullen allengskens van voor Gods aangezicht worden uitgeroeid. En aangaande Gad, een bende zal hem aanvallen; hij zal ze aanvallen in het einde. Maar in het laatste zal hij ze overwinnen. Daar zal God zelf voor zorgen, dat de gedachtenis van Amalek van onder de hemel zal uitgeroeid worden.

Weliswaar heeft de Heere daarvoor Zijn knecht David gebruikt, die de oorlogen des Heeren heeft geoorloofd. En weet u, wanneer de laatste Amalekiet gedood geworden is? Zij hebben lang geleefd, geliefden en Gods volk heeft ermee te kampen tot de laatste ademsnik toe - in Haman, der Joden tegenpartij, is de laatste Amalekiet gehangen geworden aan de galg, dertig ellen hoog.

Nu zal voor die kerk straks de laatste vijand voor eeuwig teniet gedaan worden, als zij het tijdelijke met het eeuwige zullen gaan verwisselen. Als de strijdende kerk zal overgaan in de triomferende, waar het woord van de dichter zijn vervulling zal bekomen:

'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên.

O, waren wij maar meer krachteloos in onszelf, in die geestelijke strijd, want dan zegt de apostel: *Als ik zwak ben, dan ben ik machtig.*

Toch zal de kerk des Heeren in de weg van staan en vallen, door een weg van strijd en van overwinnen, als afgedankte soldaten, zonder sterren en zonder strepen, achter die eeuwige Triomfator de eeuwige overwinning tegemoet gaan en dat door de bange wereldweeën. Want in Hem zijn zij meer dan overwinnaars.

Let nu eens goed op: uit de verlossing aan Israel bewezen, uit de overwinning die de Heere geschonken heeft op Amalek, daaruit vloeit de dankbaarheid. Nee, die vloeit niet uit de ellende, maar die dankbaarheid vloeit uit de verlossing voort. Want wat staat er?

Mozes, hij bouwde een altaar. Nee, geen Mozes, geen Aron, geen Hur, geen Jozua, geen Israel zal met de eer van de overwinning heengaan, want dat had de Heere hen goed doen voelen, dat het Zijn hand geweest was, die tegen Amalek de sterkste was. Het is aan dat volk Israël openbaar geworden, alsook aan het geestelijke Israel: *Het is God, Die helpt in nood en Die is alleen in Sion groot.*

En hoe noemde hij dan het altaar? ***De Heere is mijn banier.***

Onder die banier had Israel gestreden, onder die banier had Israel mogen overwinnen; en zelfs het gebed valt als waarde, als grond ten opzichte van de overwinning over Amalek geheel weg, want daar waren tijden geweest dat Mozes' armen zwaar geworden waren.

O wat is het toch waar, geliefden: Die roemt, die roeme in de Heere. En de laatste steen, die aan dat Gods gebouw zal worden toegevoegd, in de voltrekking van hetzelfde, die zal met toeroeping zijn: *Genade, genade zij dezelve.*

Nu komt de vraag tot u en tot mij: Waar horen wij nu bij, horen we bij Israel, of horen we nog bij Amalek? Als wij nog bij Amalek horen, dan zijn we nog vijanden tegenover God; vijanden ook ten opzichte van Zijn volk. Dan worden wij nog bevonden tegen God te strijden, geliefden; al is ons vlees vroom geworden, ingebonden, alsook ingetogen, versierd, bijgelapt en opgepronkt. Ja zelfs de wilde dieren, zij worden wel getemd, maar zij houden hun natuur. Waar zal het op uit lopen, als wij in die strijd tegenover God zullen volharden?

Neem het toch ter harte, jong en oud, klein en groot, weet u waar het op zal uitlopen? O, dan zal de Heere straks ook onze gedachtenis van de aarde wegdoen, want de naam des goddelozen zegt Salomo, die zal verrotten op de aarde.

Ja, de hand des Heeren, die op de troon is, die hand van macht, van majesteit en heerlijkheid, zal al Zijn vijanden vellen. Want alle knie zal Mij gebogen worden en alle tong zal Mijn heilige Naam belijden. O, met al de liefde van mijn hart wil ik het u toebidden, of de Heere deze dag u van een Amalekiet nog een Israëliet maakte.

In deze week hebben wij nog gesproken over het woord, dat de Heere Jezus tot Nicodémus gezegd heeft: Nicodémus, tenzij dat iemand wederomgeboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien. O, valt Hem nog te voet:

*Wie Hem need'rig valt te voet,
Zal van Hem Zijn wegen leren.*

Opdat wij de wapens van vijandschap, hoe wij die ook komen te openbaren in ons leven, opdat wij die wapens aan Zijn voeten mochten neerleggen, om als een

overwonnen vijand voor Hem gebracht te worden, om de knie des harten voor Hem te mogen buigen, opdat Hij Zijn Koninklijke scepter over ons zou zwaaien, want:

*Ja elk der vorsten zal zich buigen
En vallen voor Hem neer.*

O nu, nu is het de welaangename tijd en nu is het nog de dag der zaligheid. *Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, maar laat u leiden.*

En volk van God, o, welk een eeuwig voorrecht, dat wij Amalek hebben leren kennen. Ik weet, als we in de strijd worden ingewikkeld kan het ons zeer, zeer bang zijn. Maar wat ik u raden mag: Amalek, hij zij u en hij blijve u tot een vijand. Ik herhaal: roep nooit een wapenstilstand tegen Amalek uit, want dan is het verloren. Maar dat Amalek zijn voedsel werde onthouden, opdat hij zou sterven, opdat hij zou gekruisigd worden, ja, dat hij zou mogen worden begraven. Want in die geestelijke strijd zal het onder-vonden worden: De jongelingen, die zullen gewisselijk vallen - weet u wie dat zijn? Der jongelingen sieraad is hun kracht. Maar eigen krachten te verachten, dat wordt nu op Jezus' school geleerd.

"De jongelingen, zij zullen gewisselijk vallen; maar die de Heere verwachten, zullen de krachten vernieuwen. Zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden."

Dat wij in het wegvallen van onszelf ons voor de Heere mochten neerbuigen. Als de Heere ons maar één ogenblik loslaat, dan vallen wij daarhenen en vloeien weg als water. In ons is geen kracht tegen die grote menigte, maar dat onze ogen gedurig geslagen mochten zijn op de Heere, en dan in het aanklevend leven des gebeds achter die meerdere Jozua aan, Die de strijd voor Zijn kerk gestreden heeft en als die Triomfator getriomfeerd heeft over hel, dood en graf, alsook over Amalek.

*Want eeuwig bloeit de glorie-kroon
Op het hoofd van Davids grote Zoon.*

*Hij, de Vorst der aard'
Is die hulde waard.*

Hij is die hogere Mozes, die meerdere Jozua, waarvan de apostel Paulus komt te getuigen: Die ook voor ons bidt. En Die bidt, Die bidt nu tot uw troost. O, die oorlog des Heeren, zij zal niet ophouden tegen Amalek en dat van geslacht tot geslacht, totdat Ik, zegt de Heere, totdat Ik de gedachtenis van Amalek geheel uitdelgen zal van onder de hemel.

Ziet, daar komt een tijd, dat van die verlostte schare het getuigenis zal gehoord worden, als zij eenmaal boven de strijd voor eeuwig zullen verheven worden: En zij hebben overwonnen door het bloed des Lams. De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddelozen, zij zullen niet meer zijn. Looft de Heere, mijn ziel. Halleluja. Amen.

5. Een zaligspreekning van hen, die de God Jacobs tot hun deel hebben.

Zingen Psalm 84: 3

Lezen Psalm 146

Zingen Psalm 46: 1, 3

Zingen Psalm 138: 4

Zingen Psalm 146: 3

Geliefden,

Deze 46ste Psalm is geschreven bij gelegenheid dat de Heere Juda hogelijk beweldadigd had. Wat was er gebeurd? De Assyriërs waren opgetrokken van de einden der aarde en hij had zijn leger geslagen tot vóór de wallen van de stadsmuur van Jeruzalem. En ziet, de aanvoerder van dat leger, n.l. Rabsaké, ging lasterlijke woorden spreken tot de mannen op die stadsmuur, zeggende: "Vertrouwt niet op Hiskia, noch op de God van Hiskia." Ja hij geeft de bewijzen er bij, hij zegt: "Waar zijn Hamath en Arpad, Sefarvâim en Samaria? Heb ik ze niet met de voetzolen van mijn voeten verpletterd? En wie is die God, die u uit mijn hand zou kunnen verlossen?"

Merkt hierin op, in de strijd die de kerk des Heeren te strijden heeft tegen die helse Rabsake, n.l. de duivel, dat hij bij Gods lieve volk met de waarheid komt aandragen. Menigmaal heeft die kerk geen sterke wederstand in die strijd, zodat zij hun oor nog lenen aan zijn influisteringen en menigmaal verlaten, verleid en weggedreven worden door hem; ja denken nog één der dagen in zijn hand om te komen.

Maar dit tot uw troost, volk des Heeren: gij kunt er wel aan verkocht worden menigmaal, maar gij zult er in der eeuwigheid niet meer aan geleverd worden: "Ik heb die kerk in beide handpalmen gegraveerd, en hun muren zijn steeds voor mij. Niemand zal ze rukken uit de hand Mijns Vaders, noch uit Mijn hand, want Ik en de Vader Die zijn Eén; de poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen."

Weet u wat een voorrecht het is voor Gods volk?

Als zij in die strijd met Hiskia mogen opgaan in het huis des Heeren. Hij ging op, barrevoets, met een zak om zijn lenden. En wat nu Rabsaké in zijn lasteringen had aangevoerd, dat werd een pleitgrond in het gebed van Hiskia. Hij zegt: "Heere, ik kan er niets tegen zeggen, die man heeft de waarheid gezegd. Maar de goden van die volken dat zijn geen goden, het zijn werken van mensenhanden. Betoon Gij nu eens te zijn de levende God; dat op de ganse aardbodem bekend warde dat er maar één zulk een God is als Gij zijt."

Weet u wat Hiskia op zijn hart gebonden kreeg? (en dat gebeurt niet zo vaak bij Gods volk, hoor). De eer van God. En als dat gebeurt moet de vijand op de vlucht, dan gaat God werken, dan gaat God verlossen. Ziet het maar hier, de boodschap van Jesaja, de knecht des Heeren, was alreeds onderweg, zeggende: "De jonkvrouw, zij veracht u en zij bespot u, zij schudt het hoofd achter u. Wie hebt gij gehoond en wie hebt gij gelasterd? De heilige Israëls! Daar zal geen pijl in de stad geschoten worden."

Nee, niet om Hiskia's wil, hij had het diep, zeer diep voor God verzondigd; ook niet om Juda's wil, maar om Mijns Naams wil en om Davids, Mijn knechts wil, opdat het Israel en Juda te verstaan zou gegeven worden: Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil, dat die zou verheerlijkt worden.

En ziet in één nacht, door één engel vielen er 185.000; ziet het waren al dode lichamen. Had de kerk dan geen reden in Psalm 46 om te getuigen:

"God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen? Ja laat de bergen daveren door derzelve verheffing; de beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, de woning

des Allerhoogsten?"

Welgelukzalig zijn zij, die in al hun noden, in al hun omstandigheden, die God tot hun hulp mogen hebben en hun verwachting alleen op Hem mogen stellen.

Het had ons goedgeacht met de hulp des Heeren uw aandacht daar een ogenblik nader bij te bepalen uit het u voorgelezen Schriftgedeelte, de 146ste Psalm, daarvan nader de verzen 5 en 6 waar Gods Woord en onze tekst aldus luiden:

Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere zijn God is: Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in eeuwigheid.

Wij beluisteren in deze woorden: *Een zaligspreking van hen, die de God Jacobs tot hun deel hebben.*

En letten er op dat Hij de God is:

- ten 1e van al Zijn volk;
- ten 2e van al het geschapene en ten
- 3e van eeuwigdurende trouw.

1. Hij is de God van al Zijn volk: *Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere zijn God is.*
2. Hij is de God van al het geschapene: *Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is.*
3. En Hij is de God van eeuwigdurende trouw: *Die trouwe houdt in eeuwigheid.*

1. De God van al Zijn volk

De 'laatste vijf Psalmen van de Psalmbundel, zijn geschreven na de Babylonische wegvoering van Juda. De Heere had Zijn Woord aan dit volk in vervulling gebracht, wat Hij gesproken had door Zijn knecht Jesaja: "Ik roep een roofvogel van het oosten, een man Mijns raads uit verre landen, die zal Mijn welbehagen doen."

Hij zal Mijn gevangenen loslaten, niet voor prijs, noch voor geschenk zegt de Heere der heirscharen. De Heere had de deur van Babels kerker, na 70 jaar, voor Juda weer ontsloten. Was het dan wonder dat ze getuigenis gaat geven: *Halleluja, o mijn ziel, prijs de Heere. Ik zal de Heere prijzen in mijn leven, ik zal mijn God psalmzingen terwijl ik nog ben.*

Zo is het ook met het geestelijk Juda, dat vleselijke Juda, dat zich om hun eigen zonden en om hun eigen ongerechtigheden, als in een kerker besloot. Zie, ik was benauwd, zegt David, aan alle zijden. Is het dan niet eeuwig groot voor die kerk als de deuren van die gevangenis eens een keertje voor hen open gaan, als zij eens een blik in de vrijheid en in de ruimte mogen slaan. Daar heeft de kerk van gezongen:

*Dit is, dit is de poort des Heeren;
Daar zal 't rechtvaardig volk door treen
Om hunne God ootmoedig 't eren
Voor 't smaken Zijner zaligheen.* (Ps. 118: 10)

O, dit is al zo groot voor een onwaardig mens, die zichzelf verloren kent voor God. Maar, wat moet het dan zijn, als de Heere Zijn volk uit die kerker komt te brengen, gelijk Juda uit Babel. Is het dan wonder, dat zij met Juda getuigenis gaan geven: "Wij waren gelijk degenen die droomden; toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich; toen zeide men in Juda: De Heere heeft grote dingen gedaan."

Vertrouwt niet op prinsen, op 's mensenkind, bij hetwelk geen heil is. Zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijn aarde, te dienzelfden dage vergaan zijn aanslagen.

U zult zeggen: Hoe komt dat nu te pas in het verband van de waarheid. Dat is heel eenvoudig, geliefden. Wat was er gebeurd?

Het was zes jaar geleden, dat Juda heengegaan was in vrijheid om stad en tempel uit het stof te herbouwen. En toen zij met dat werk begonnen waren, gij weet het: de vijanden van rondom kwamen om dat werk van Juda te verstoren. Tobias, Sanballat en de Samaritanen. En wat had Juda nu gedaan in die strijd die zij te strijden hadden tegen die vijanden in de grondlegging van de tempel? Juda had zijn vertrouwen gesteld op Darius, die hen vrijheid gegeven had om dat werk aan te vangen. En wat doet nu de Heere? O, wat doet nu God?

Hij neemt Darius weg, hun vertrouwen, hun verwachting! Vandaar dat er staat: *Vertrouwt zelfs niet op prinsen, op 's mensenkind bij hetwelk geen heil is. Zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijn aarde, te dienzelfden dage vergaan zijn aanslagen.* Er staat: zijn voornemen, want hij was voornemens om dat volk te helpen, maar God zal alleen de eer van Zijn werk ontvangen. O Juda, zij heeft het geleerd om van alle vertrouwen, van alle verwachtingen afgetrokken te worden, van die vleeselijke arm, van die prins, van de koning Darius, opdat zij haar vertrouwen alleen zou stellen op de levende God. Ik zal maar niet vragen hoeveel Dariusen wij hebben, ik zal maar alleen vragen: hoeveel heeft de Heere er al van ons weggenomen?

Want o geliefden, na al de ontvangen genade gaat de kerk ook kijken naar oost en west, als zij in de nood voor God komt, naar zuid en naar noord. Zeg eens, is het niet zo in de praktijk? Waar het zeker in ons aangezicht moet getuigen: *God is best, maar wij houden Hem voor het lest.*

O, dat vertrouwen afgetrokken te zien van alle schepselen, van de wereld, opdat ons vertrouwen in nood en dood, gelijk Juda, was gesteld op de levende God. En daar gaan ze nu ook getuigenis van geven. O, dat goedgevoelde Wezen, dat getrouwe Wezen, en dat tegenover een trouweloos Juda.

Hoort het maar: Welgelukzalig. En daar gaat ze ook getuigenis van geven, daar wist ze ook iets van: *Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere zijn God is.*

Om nu de grond van mijn predicatie te leggen, moet ik eerst even gaan opmerken, dat wij die God van Jacob op een zaligmakende wijze niet meer kennen. Wij zijn alle zaligmakende kennis verloren door onze diepe val in ons verbondshoofd Adam. Ik leg daar de nadruk op: alle zaligmakende kennis. Van de natuurlijke Godskennis daar is ook na de val nog enig overblijfsel in de mens, het kennelijke Gods, (art. 14); kleine spranken. Zeker, het is door genade van God Zelf, maar de zaligmakende kennis zijn we verloren. Nu kunt gij zeggen: Is het zo erg met de mens?

Zo erg ja! Dit blijkt wel uit hetgeen de Heere er bij Jesaja van zegt: Een os kent zijn bezitter en een ezel de kribbe zijns Heeren, maar Israel heeft geen kennis, Mijn volk verstaat niet. Wij hebben de band, die ons in de staat der rechtheid aan God bond, finaal doorgesneden, daar is geen vezeltje ten opzichte van de zaligheid aan God vastgebleven.

Maar nu het eeuwige Gods wonder: God heeft Zichzelf willen verheerlijken naar de rijkdom van Zijn genade; niet alleen in de deugd van Zijn Goddelijk recht, in het straffen van de zonde, maar ook in de deugd van Zijn Goddelijke barmhartigheid in Jezus Christus ten opzichte van Zijn volk, waarvoor Christus de Vader dank zegt: "Vader, Heere des hemels en der aarde. Ik dank U dat Gij deze dingen" - welke dingen? De dingen die nodig zijn om gekend te worden ter zaligheid - *dat Gij deze*

dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard; ja Vader, want also is geweest het welbehagen voor U.

Jacob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat. Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft. Waarom wordt er in mijn tekst van de God van Jacob gesproken; zijn die dan niet welgelukzalig die de God van Abraham en Izak tot hun hulp hebben? O zeer zeker, geliefden, maar daar wordt in 't bijzonder van Jacob in de tekst gesproken, omdat in het leven van Jacob meer getypeerd ligt het leven van de kerk dan in het leven van Abraham en van Izak. Menigmaal heeft Jacob die hulp mogen ondervinden. Ik zal slechts een paar voorbeelden opnoemen. Denkt, als er van hem geschreven staat dat hij geraakte - en legt nu de nadruk op dit woord geraakte - aan die plaats genaamd Luz. Want het ging Jacob zo zwaar van de hand, daar lag een onverzoenlijke schuld.

En ziet, op het ongedacht en onverwachts werden hem niet alleen de hemelen ontsloten, maar God van de hemel, Die sprak tot Jacob: "Jacob, waar gij ook heen mocht spoeden, Ik zal eeuwig u behoeden." En denkt eens toen hij van Laban vertrokken was, hoe de Heere Zijn hulp betoonde ten opzichte van Jacob. De Heere zegt tegen Laban in de droom: Denk er om, dat gij noch goed, noch kwaad tot mijn knecht Jacob zult spreken. En toen hij van Laban gescheiden was nadat zij gezworen hadden, wat ziet zijn oog? Twee heirlegers. *En hij noemt de naam der zelve plaats: Mahanaim.*

Om nu het verband van mijn tekst even vast te houden: ook heeft Juda menigmaal die hulp van de God van Jacob mogen ondervinden. Mozes, de knecht des Heeren, hij heeft er alrede van gezongen: *Gij leidet Uw volk zeer zacht tot de liefelijke woning Uwer heiligheid.*

En Jesaja, die heeft van dit Juda getuigd: *Als een paard, dat afgaat in de woestijn, struikelden ze niet, also heeft de Geest des Heeren hun rust gegeven.*

En ziet, die hulp van de God van Jacob die worden nu de geestelijke kinderen van Jacob en het geestelijke Juda in hun leven gewaar.

Wanneer begint die hulp van God ten opzichte van Zijn volk? Als zij gerechtvaardigd zijn?

O nee geliefden, die begint als zij de eerste stap mogen doen door genade op de weg des levens, als zij één stap over de grens mogen zetten. Van dat ogenblik in hun leven van zaligmakende overtuiging, gaat die kerk de hulp van de God van Jacob al ondervinden. Al is het dan altijd niet met woorden, maar in verborgen ondersteuning, die God Zijn volk in die weg komt te schenken, worden zij Zijn hulp gewaar. Was dat niet waar, dan zouden zij er in omkomen. Dan kunnen ze er soms dicht bij komen, soms zelfs maar een stapje. Maar door de hulp van de God van Jacob mogen zij getuigenis geven met de dichter: Toen mijn voet wankelde ondersteunde mij Uw goedertierenheid. Weet u wanneer dat blijkt?

Als de Heere Zijn kerk terugleidend licht geeft, dan gaan zij het zien, dat de Heere hen in die wegen al verborgen ondersteuning geschonken heeft en zij gaan er getuigenis van geven:

Zo ik niet had geloofd dat in dit leven

Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou;

Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven?

Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.

(Ps. 27: 7)

Die hulp van de God van Jacob die blijkt ook hierin aan Zijn volk, dat zij de eens genomen keuze getrouw mogen blijven. Ja, toen zij die keuze voor God mochten doen, was dat een onberouwelijk, een hartelijk en een oprecht werk. Groenewegen die

zegt:

*Het was alles zonder uitbeding
Het Lam te volgen waar Het ging.*

Maar als zij nu de keuze voor God moeten gaan uitleven, dan zal het alleen in de hulp van de God van Jacob komen te liggen, dat zij die keuze getrouw mogen zijn, want lag het in hun hand, duizendmaal zouden zij het op één dag verliezen. Zodat het alleen in de hulp van die God van Jacob ligt, al is het ook dat zij met de dichter moeten getuigen:

*Ik hang U aan, zijnde bezwaard
Want in 't lijden dat mij benauwet
Met Uw hand Gij mij onderhouwet.* (Ps. 73: 12 Datheen)

Die hulp blijkt ten opzichte van de geestelijke kinderen van Jacob, ja het geestelijk Juda, hierin, als zij met Jacob aan een einde komen mogen, dat ze niet verder meer kunnen. Als zij een welgevallen geschonken worden aan de straf van hun ongerechtigheden; als het in hun oren klinkt: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.* Als de Heere Zijn volk op de weegschaal van Zijn recht legt en zij voor God moeten gaan getuigen:

*Ik zeg en meen het: Gij deedt wel
Zo gij mij wierpt in de hel
Het is wel hard, maar het is rechtvaardig,
Ik ben schand', Gij ere waardig
Zijt Gij met mijn doem gediend?
Zoek Uw eer! ik heb het verdiend.* (Witsius)

En ziet, als de wegen in Israel ophielden, toen stond Debora op, een moeder in Israel. Dan zullen zij die hulp gewaar worden, die er besloten ligt in die eeuwige Held, waarvan Psalm 89 gezongen heeft en zij gaan er ook getuigenis van geven, zeggende:

*De Heere is mij tot Hulp en Sterkte,
Hij is mijn lied, mijn psalmgezag;
Hij was het, die mijn heil bewerkte;
Dies loof ik Hem mijn leven lang.* (Ps. 118: 7)

In de verdere oefeningen van het leven van Gods volk, wordt de kerk gedurig Zijn hulp gewaar. Wij hebben er samen van opgezongen:

*Zij werden steeds Zijn hulp gewaar
In zielsbenauwdheid, in gevaar.*

In wegen van kruis. Heeft de kerk dan een kruis? Dat is in de eeuwigheid afgemeten en in de tijd moeten de schouders van het volk pasklaar gemaakt worden voor dat kruis. In het pasklaar maken van hun schouders voor dat kruis, weet u wat er dan naar boven komt in het hart van Gods lieve volk, na al de ontvangen genade? Vijandschap, opstand, rebellie, overenigdheid met het kruis. Dan zal de kerk het ondervinden, dat het alleen is door de hulp van die God van Jacob. Dus huiselijke kruisen, lichamelijke kruisen, stomme kruisen, die u aan niemand op de wereld kunt vertellen, waarvan onze vaders gezegd hebben, dat er maar één weg voor is, n.l. de weg naar Boven.

Dan is het door de hulp van die God van Jacob dat zij achter die grote Kruisdrager worden aangebracht, ziende op de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Die voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande

veracht. Ja, dan is het mogelijk door die hulp, dat zij het vrolijk achter Hem mogen aandragen, en dat zij het kruis hebben omhelsd en dat er zoetheit van het kruis afdroop. En als zij de nuttigheid van hetzelfde mochten aanschouwen, dan zagen zij het bewijs er in, dat zij geen bastaarden waren maar zonen. *Want een iegelijk zoon die Hij liefheeft, die komt Hij te kastijden.* En zij hebben er van gezongen:

*Gij zult mijn kruis eindigen hier,
Want poedertier, Zijt 'Gij gestadig,
Het werk Uwer handen zult Gij
Volvoeren vrij
O Heer' genadig.* (Ps. 138: 4, Datheen.)

In wegen van rouw, als vader of moeder, man of vrouw, geliefde panden aan de groeve der vertering moeten worden toebetrouwd. O geliefden, dan kunnen wij, ook al is genade verheerlijkt, vragen naar het waarom. Dan zal de kerk het leren, dat het alleen is door de hulp van die God van Jacob dat zij mogen getuigen:

*Zijn doen is enkel majesteit
Aanbiddelijke heerlijkheid.*

en

De Heere is recht in al Zijn weg en werk;
Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk. (Ps. 145: 6)

In wegen van hoon, spot en laster, als de Heere Zijn volk niet kwam te ondersteunen, gewis zo zouden zij al lang de Heere verloochend hebben en in de druk vergaan zijn. Maar nu is het alleen door de hulp van die God van Jacob, waarvan onze tekst komt te spreken, dat de kerk nog mag zijn, die ze zijn.

Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting van de Heere zijn God is.

Wanneer is die God voor de bewustheid van Jacob zijn God geworden? Is dat gebeurd in Bethel? Nee, daar is Jacob onder de belofte gekomen. Het is gebeurd te Pniël. Hebt u er weleens erg in gehad, voordat Jacob te Pniël geweest was, als hij in nood verkeerde en de naam des Heeren aanriep? Daar noemt hij Hem de God van zijn vader Abraham en de God van zijn vader Izak. Maar toen hij in Pniël geweest was, en Jacob van zijn recht en van zijn kracht ontzet geworden is, is hij geworden wie hij in Adam voor God was, want daar heeft hij het hoge woord uit zijn mond laten horen op de vraag van de Verbondsengel: "Hoe is uw naam?"

Dat had hij in zijn leven voor God nog niet beleden; hij zegt: "Jacob": hielelichter, bedrieger. En zie, toen in het verheerlijkte recht van de Engel des Verbonds, het Lam Dat was geslacht van vóór de grondlegging der wereld, werd zijn naam niet meer genoemd "Jacob", maar: "Israel zal uw naam zijn." En nadat hij te Pniel geweest was bouwde hij de Heere een altaar en hij riep uit: "De God Israëls is God": nu is Hij ook mijn God.

Welgelukzalig nu allen, die die God tot hun hulp hebben, wiens verwachting op de Heere zijn God is. Om met de profeet in een andere plaats te mogen getuigen: Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: "Gij zijt onze God. Immers zal een wees bij U ontfermd worden." (Hosea 14: 4). Om er iets van te verstaan, wat Jesaja getuigt: *De jongelingen, zij zullen gewisselijk vallen.* Wat wil dat zeggen? Eigen kracht, eigen sterkte, eigen vermogen. Maar die de Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen, zij zullen lopen en niet moede worden, wandelen en niet mat worden. Om gedurig in de oefeningen van het

leven van alle verwachtingen, van alle vertrouwen te worden afgetrokken, dat God de band komt door te snijden, die ons aan de wereld komt te binden. Opdat wij ons vertrouwen alleen op de levende God in leven en in sterven zullen zetten. Zijn die dan nu welgelukzalig?

Welgelukzalig, zegt mijn tekst, niet alleen in wezen zijn ze welgelukzalig, maar als zij er iets van mogen beoefenen in de vernedering, in de verootmoediging voor God. Dáárin is de kerk ook welgelukzalig. *Welgelukzalig is hij, die de God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere zijn God is; Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is.*

U merkt, ik kom tot mijn tweede hoofdgedachte.

2. De God van al het geschapene

Hij is God niet alleen van al Zijn volk, maar ook van al het geschapene. Jesaja, die heeft daar al reeds getuigenis van gegeven: Heft uw ogen op omhoog en ziet wie al deze dingen geschapen heeft, Die in getal hun heir voortbrengt, Die ze alle bij name roept, vanwege de grootheid Zijner krachten en omdat Hij sterk van vermogen is, er wordt er niet één gemist. (Jes. 40: 26).

Wat is scheppen? Scheppen, dat is door een daad van een Almachtige wil iets uit niets voortbrengen. En dat werk der schepping, waarvan in mijn tekst gesproken wordt, dat wordt toegeschreven aan de drie Goddelijke Personen. Laat de catechisanten maar goed luisteren.

Ten eerste aan God de Vader, waarbij ik de tekst alrede noemde, waar de Schrift zegt, dat Hij maakte het ganse aardrijk. Dat wérk der schepping wordt toegeschreven aan 'de Tweede Persoon: Joh. 1: 1 en 2: *In den beginne was het Woord. Dit was in den beginne bij God. Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt dat gemaakt is.* Dat werk der schepping wordt toegeschreven aan God de Heilige Geest. *Zendt Gij Uw Geest uit zo worden ze geschapen, en gij vernieuwt het gelaat des aardrijks* (Ps. 104: 30).

In het huishoudelijk werk der drie Goddelijke Personen, alhoewel in het werk naar buiten niet één van de drie Personen wordt uitgesloten, nochtans, in het huishoudelijk werk wordt de Schepping in het bijzonder toegeschreven aan de Vader, het werk der verlossing aan de Zoon en het werk van de heiligmaking aan de Heilige Geest.

De ganse schepping heeft God voortgebracht uit niets, Rom. 4: 17: Hij roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren. Hiermede kunnen wij wederleggen Darwin. Gij hebt wel eens van die dwaalleer gehoord. Darwin droomde van een eeuwige stof. Zij wordt genoemd de evolutieleer; en die stof, zegt Darwin, die eeuwige stof, heeft zich ontwikkeld, zó, dat nu alles geworden is, uit die eeuwige stof, wat ons oog komt te aanschouwen. Dat leert Darwin. God heeft in Zijn Woord getuigd: In den beginne schiep God de hemel en de aarde. En voor dat begin, voor die tijd - God maakte toen de tijd - was er niets dan eeuwigheid bij God. Hij heeft die ganse schepping voortgebracht door Zijn almacht; het wordt iedere zondag voorgelezen: *Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.*

Die ganse schepping, waarover hier gesproken wordt: de hemel, de aarde, de zee en al wat in dezelve is, die heeft God voortgebracht tot Zijn eer. "De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk; de dag aan de dag stort overvloediglijk sprake uit en de nacht aan de nacht toont wetenschap."

Dat wij het niet zien, dat ligt niet aan de schepping, dat ligt bij ons. Een ziel aan het stof gekluisterd, beseft Gods daden niet, die vertrappt en vertreedt het met zijn voeten, geliefden, o nee, de hemel, de aarde, de zee, het juicht alles tot Gods eer.

En nu schenkt God Zijn volk van die ganse schepping zoveel, als tot Zijn eer en tot

hun rust van node is. Vandaar dat rijken en armen elkander ontmoeten, de Heere heeft ze beide gemaakt. Maar met dit onderscheid: Gods volk ontvangt het in de gunst van God. Het deel wat de kerk is toegemeten, hoe gering, hoe schamel ook, al zouden wij geen twee voeten grond bezit hebben op deze wereld, nochtans, het deel wat God Zijn lieve volk komt te schenken, dat is gekocht met de dure prijs van Christus' bloed. Daar heeft Hij voor gehongerd, daar heeft Hij voor gedorst, daar voor hing Hij naakt aan het vloekhout des kruises en heeft in Zijn omwandeling op aarde getuigd: "De vossen hebben holen en de vogelen des hemels, die hebben nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waar Hij Zijn hoofd op neerleggen kan."

Ziet, geliefden, als nu de kerk Gods gunst mag proeven en smaken in het deel dat God hen heeft toegemeten, dat smaakt meer dan alle uitgezochte spijsen. Dan zijn er van Gods volk geweest, wij hebben ze ontmoet, wij hebben ze gekend, dat zij bij een dronk koud water en een zwart korstje brood gezongen hebben. En wat zongen ze?

*Ik zal Zijn lof, zelfs in de nacht,
Zingen daar ik Hem verwacht.
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

"De jonge leeuwen, die lijden armoede, maar die de Heere verwachten, zij hebben geen gebrek aan enig goed."

Is dat altijd zo bij Gods volk? Ach geliefden, het was te wensen, dat wij er iets van in de beoefening voor God mochten hebben, dan waren er zoveel verzekeringen niet als er zijn in onze tijd. Daar zakt ons land mee weg en daar gaat ze mee te gronde. Wij moeten onszelf helpen, wij hebben God niet meer nodig, ook niet voor de natuur. En Gods volk staat er ook schuldig aan, geliefden. O, als de genade in zijn oefeningen niet aanwezig is, wat deed dan Lot?

Dan lezen wij: *En Lot koos voor zich de ganse vlakte van de Jordaan.* En was het nu zover, was het nu daar maar bij gebleven, maar wat staat er in het 13e hoofdstuk? Dat hij voor zich bleef kiezen, hij sloeg zijn tenten tot aan Sodom; en in het 19e hoofdstuk, daar lees ik dat hij in Sodom zat. Maar let op het onderscheid, toen Lot van Abram heengegaan was, toen ging de Heere voor Abram kiezen. Hij zegt (vers 14): *Abram, hef uw ogen eens op oostwaarts, zuidwaarts, noordwaarts en westwaarts, dat ganse land zal Ik u geven, en uw zaad na u tot in eeuwigheid.*

Het is niet eender hoe wij leven, geliefden, o nee. Weet u waar Lot zijn leven geëindigd heeft? In de spelonk. En zet daar dan het leven van Abram eens tegenover, hij mocht God en het goede hebben in overvloed. O, wat een grote genade als wij niet voor ons zelf moeten maar ook mogen kiezen. Dat deed Mozes, dat deed Job, geliefden. Welk een grote genade! En toch zal onze ontrouw de getrouwheid van God nooit teniet doen.

In de borgtocht van Immanuël is reeds een lijn getrokken, in de grondslag voor een nieuwe hemel en voor een nieuwe aarde, waarvan de rechtvaardigen straks bezitters zullen gemaakt worden en die voortvloeit uit die grote Erfgenaam en rijke Bezitter, die eeuwige oudste Broeder.

Dan stel ik u allen een vraag: Is de wereld, dat stof ooit voor ons vergaan; de twee voeten grond, die wij op hetzelfde hebben betreden, dat die verbeurd en dat die verzondigd waren, hebben wij dit in waarheid voor God mogen bekennen en belijden op grond van Gods Woord? Dan zult gij in Hem straks bezitter gemaakt worden van hemel en van aarde, als het woord van de ziener op Padmos zijn vervulling zal

bekomen: En de zee was niet meer. Het zal aan de kerk bevestigd worden:

*En zijn God geheiligd zaad
Zal 't gezegend aardrijk erven.* (Ps. 25: 6)

"Die de hemel en de aarde gemaakt heeft."

3. Ik kom tot mijn laatste hoofdgedachte: Hij is niet alleen een God van al Zijn volk, niet alleen van al het geschapene, maar ook **een God van eeuwigdurende trouw**. Dat heeft Hij ook Juda betoond, Gods trouw toen Hij dat volk uit Egypte bracht. Weet u welke deugd er in God toen naar voren kwam ten opzichte van Zijn volk? De deugd van Zijn almacht, anders hadden zij nooit uit Egypte gekomen. Maar toen God dat volk uit Babel bracht, weet u welke deugd er in God toen naar voren kwam ten opzichte van dat volk? Zijn onbezweken trouw, en dat tegenover een weg van dat volk van Egypte tot Babel. Zij hadden zich gebogen voor hout en steen en zij hadden het geleerd met David dat Zijn trouw hen had behouden, had geleid ten huize huns Gods. Trouw, dat heeft de Heere aan Jacob bewezen. Ja, wat heeft Jacob het goed gehad in Bethel: *Als gij zult gedaan hebben, wat Gij zult gesproken hebben zal ik wederkeren en dit zal een huis van God zijn.*

Maar zie, Jacob is Bethel vergeten. Hoe is het mogelijk. De Heere gaat terug met Jacob, daar Hij een keer tegen Jacob moest zeggen: *Ik ben de God van Bethel*. Ik blijf nog dezelfde, Ik blijf trouw, ondanks dat gij Bethel vergeten hebt.

Weet u waar de trouw ten opzichte van Jacob nog meer in uitkomt? Ik zal nog één voorbeeld noemen. Toen hij van Pniël gegaan was, was Jacob hinkende. u ontmoet tegenwoordig mensen, die van Pniël spreken, maar ze lopen zo recht op. Gij kunt er wel een vraagteken achter zetten of het dode of dorre bomen zijn, één van tweeën, Jacob ging hinkende van Pniël, met de bedoeling om zijn belofte, die hij de Heere beloofd had te Bethel, te betalen. En wat doet Jacob?

Hij blijft 6 jaar in Sichem. En al sprak de Heere door Zijn voorzienigheid, maar Jacob die lette er niet op. De ganse stad van Sichem was uitgemoord; hij had zich stinkende gemaakt bij het volk van Kanaän. Het was tijd voor het huisgezin van Jacob, dat hij vertrok.

En als dan de Heere een aparte boodschap tot Jacob geeft: "Jacob, nu wordt het tijd dat u uw belofte gaat vervullen," moesten de afgoden onder de eik begraven worden. Dan gaat Jacob. En wat staat er dan ten opzichte van die ontrouwe Jacob? En de verschrikkingen Gods die waren over de volken van rondom. Zij mochten Jacob geen kwaad doen; voor zulk een gaat God Zijn trouw bewijzen.

Die trouw bewijst Hij aan al Zijn volk; dat ligt in God drie-enig: *Want Ik, de Heere worde niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteert*. Dat ligt in het eeuwig Verbond der genade, waar de Heere Zijn kerk gezworen heeft: "Bergen, die zullen wijken en heuvelen zullen wankelen" - wanneer gebeurt dat? Straks, daar mogen we wel eens erg in hebben, als die Koning, aan Wie Hij Zijn gericht heeft overgegeven, zal komen op de wolken des hemels om te oordelen de levenden en de doden, dan zullen de bergen wijken en de heuvelen, die zullen wankelen - "maar het Verbond Mijns Vredes zal niet wankelen," zegt de Heere uw Ontfermer.

Dat ligt in de voorbede van Christus: *Petrus, Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet zal ophouden*. En dan zal Hij de Getrouwe blijken te zijn ten opzichte van het goede werk, dat Hij in het hart van dat volk gewerkt heeft.

Menigmaal denkt die kerk als ze eens iets van God hebben ontvangen, en soms zeggen ze het ook: Ik zal in het gezicht van de haven nog stranden. Maar de apostel getuigt: *Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die het goede werk in u begonnen heeft,*

hetzelve ook zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus.

Volk van God, die Man zal niet rusten, totdat de ganse zaak zal voleindigd zijn. Hij zal de Getrouwe blijken te zijn ten opzichte van de belofte in haar vervulling. Misschien zijn er in ons midden waartegen de Heere door het woord der belofte gesproken heeft, in welke betrekking van zaken dan ook. Maar nu is het zó, dat er lange, bange, donkere nachten kunnen liggen tussen de schenking en de vervulling der belofte. David zegt:

*Zouden Zijn beloftenissen,
Verder haar vervulling missen
Vruchtloos worden afgewacht
Van geslachte tot geslacht?*

Het wordt al onmogelijker, de voorzienigheid kan tegen de vervulling van de belofte inlopen. Ik zal om des tijds wil geen bewijs uit Gods Woord bijbrengen. Maar volk des Heeren, de Heere zal hierin blijken de Getrouwe te zijn: *zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?* "Zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen."

Weet u waarin de Heere nog meer blijkt de Getrouwe te zijn? Als Hij Zijn volk wederbrengt nadat het van Hem afgedwaald was. Dwaalt die kerk dan van God af? Zijn we wel eens op de goede weg? O, zij leren David verstaan:

*Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond
Dat, onbedacht, zijn herder heeft verloren. (Ps. 119: 88)*

Om na ontvangen genade nooit meer naar God te vragen. Vandaar dat David zegt: "Zoek Uw knecht." Hij was er zich van bewust, dat hij uit zichzelf niet meer naar God zou vragen. "Zoek Uw knecht."

En dan blijkt hieruit, dat Hij de Getrouwe is, gelijk Hij die ontrouwe kerk komt toe te roepen: "Al hebt gij nu met vele boeleerders geboeleerd, keer nochtans weder tot Mij en Ik zal uw afkeringen genezen. Is Efraïm Mij niet een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind, want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem, daarom rommelt Mijn ingewand over hem, Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere" (Jer. 31: 20).

En wat zegt nu mijn tekst? Niet alleen dat Hij de Getrouwe is in de tijd voor die kerk, maar dan zegt de tekst verder: *Die trouwe houdt tot in der eeuwigheid.*

En dat zal blijken als zij het tijdelijke met het eeuwige zullen verwisselen. O ik weet, wij hebben het wel eens meer uitgedrukt, dan gaat daar het laatste stof, die laatste vijand die teniet gedaan zal worden. Laten wij er maar niet licht over denken.

Samuel, dat was toch een bekeerde man, maar toen de Heere tot hem zei: "Gij moet één van de zonen van Isaï Mij tot een koning zalven", zegt hij: "Hoe zal dat gaan? Saul zal het horen en hij zal komen, mij laten halen en mij doden." En wat doet nu de Heere? Hij komt Zijn knecht tegemoet en zegt: "Neem een kalf met u, dan is het alsof gij offerande gaat doen."

Gods volk kan met al de ontvangen genade die stap niet doen, geliefden, zij hebben stervensgenade van node. Geeft God dat aan dezulken? Als zij op hun eigen leven zien kunnen ze daar niet op rekenen, maar toch zal Hij ook ten opzichte daarvan de Getrouwe blijken te zijn, Hij zal bij het naderen van de dood volkomen uitkomst schenken, hoe bekrompen zij soms ook mogen leven, zodat zij de vreze des doods en der dienstbaarheid aan alle kanten onderworpen zijn.

Ook ten opzichte daarvan, wat hier voor de kerk menigmaal een vraag blijft. Als Gods volk sterft dan wordt hun lichaam gelegd in het stof der aarde en het wakend oog van God is op dat stof. Als de bazuin van God zal slaan met de stem des Archangels en het woord van Jesaja 26 zijn vervulling zal bekomen: Waakt op en juicht, gij die in het stof woont, want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden en het land zal de overledenen uitwerpen. Dan zal de ziel, die alreeds gesteld was voor de troon, wederom verenigd worden met dat lichaam. Dan zal de trouw van die eeuwige Middelaar ook blijken, want Hij moet nog ten volle verzadigd worden, volgens Jesaja 53. Want Hij heeft die kerk gekocht niet alleen naar hun ziel, maar ook naar hun lichaam, welke beide Godes zijn.

En Hij zal vandaar hun ziel en lichaam de Vader voorstellen, een gemeente zonder vlek en zonder rimpel: *Zie Vader, Ik en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt.* Die trouwe houdt tot in der eeuwigheid.

De dichter heeft er van gezongen en wij gaan het samen met hem doen uit de **138e Psalm het 4e vers.**

Jacob is met die God niet beschaamd uitgekomen. Hij geeft het bewijs er van in Genesis 48, hij zegt: God de Almachtige, Die mij verschenen is te Luz, de Heere." Dan gaat hij nog eens een keertje terug waar Hij Zichzelf voor het eerst aan Jacob geopenbaard heeft in de Middelaar "Die mij verschenen is te Luz."

En wat zegt hij dan? "En Hij heeft mij gezegend." Hij gaat alles, alles aan God toeschrijven. Toen hij voor het aangezicht van Jozef stond zegt hij: "Die God, voor Wie mijn vaderen Abraham en Izak gewandeld hebben, die God, Die mij gevoed heeft van dat ik was; die Engel die mij verlost heeft van alle kwaad."

Dat zegt die Jacob; toen stond hij er achter. Als hij er in zat, zei hij: "Al deze dingen zijn tegen mij". Maar nu mocht hij het bij Gods licht aanschouwen, dat alle dingen mee moeten werken ten goede, degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn.

Zijn zij dan niet welgelukzalig, die de God van Jacob tot hun hulp hebben, wier verwachting op de Heere hun God is?

Nu ga ik het tegenstellen, o, het mocht eens aanslaan in onze ziel, ware het dat wij er eens mee in het verborgene voor God kwamen: rampzalig, rampzalig als wij onze hulp op ons zelf, op al het ondermaanse, op al de schepselen komen te stellen en onze verwachting op de dingen die straks vergaan zullen.

Naamloos arm, diep ongelukkig, al zoudt gij met een Ezau kunnen zeggen: "Ik heb veel." Maar Jacob die mocht zeggen: "Ik heb alles". Die God van Jacob, Die worde nog uw Deel.

U leeft nog; u kunt nog tot God bekeerd worden. Zeg het maar zo als het is: "Heere, ik heb vanavond gehoord, dat er een gelukkig volk op de wereld is, dat welgelukzalig door U genoemd wordt; en als ik nu eerlijk over mijn eigen ziel moet denken, dan ben ik tot op dit ogenblik nog rampzalig. Maar nu zijt Gij de machtige, Gij doet voor doornen dennen opgaan en voor distelen mirtenbomen. Het zal de Heere wezen tot een naam en tot een eeuwig teken, dat niet zal worden uitgeroeid."

O, dat gij de God van Jacob nederig te voet mocht vallen, want die zal van Hem Zijn wegen leren, eer dat het besluit zal baren, want als kaf gaat de dag voorbij. Het zal niet meevallen, op zulk een grote zaligheid geen acht geslagen te hebben. Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in die dag dan ulieden. Wee u Chorazim, wee u Bethsaïda, wee u Kapernaam, die tot de hemel toe verhoogd waart in de voorrechten en er niet op gelet hebt, gij zult tot de hel toe neergestoten worden.

O heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, maar laat u leiden. En dat te meer, daar de wolken van Gods oordelen al lager en lager komen te hangen over ons

God vergetend en God verlatend volk. Er kijkt een kwaad uit van het noorden. O, wie zal ons zeggen: die vonk, die in het verre Oosten is ontstoken of zij niet zal uitgroeien tot een algehele wereldbrand. De Heere mocht ons genade willen verlenen.

Maar als hamer en sikkel, de bloedlaars van Rusland ons land zal overstromen, waar zullen wij ons bergen? En zou de Heere het nog uitstellen, wij moeten straks sterven. O te meer dring ik er op aan, gelijk een herder achter de kudde betaamt: *Heden dan, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, maar laat u leiden.*

Volk des Heeren, *wie gij zijt, gij zijt een volk, verlost door de Heere, het zwaard uwer hoogheid en het schild uwer hulp.* (Deut. 33: 29). Wees eens eerlijk tussen God en uw ziel, zoudt gij het durven ontkennen de hulp van de God van Jacob in uw leven te hebben ondervonden? Daar zijt gij tot op dit ogenblik de sprekendste bewijzen van. Was dat niet waar, dan waart gij omgekomen in de klauwen van de verzoeker en in de vloed van uw verdorvenheden, dan was dat gekrookte riet allang verbroken en het rokende lemmet al lang uitgedoofd; dan had u met een Demas de tegenwoordige wereld weer lief gekregen. Dan was de kandelaar van uw geloof, van uw hoop en van uw liefde uitgeblust op de woelende, wankelbare, onstuimige wereldzee van dit leven. Maar zie, nu is het alleen door de hulp van God, dat gij nog moogt zijn, die u zijt; dat gij in al uw bekommering, in al uw moeite, strijd, rouw en verdriet nog niet zijt omgekomen.

O dat wij onze hoop maar op die God mochten stellen, Die ons verlost heeft, verlost, en wij hopen dat Hij ons nog verlossen zal, om met David te zeggen: "Mijn ziel verwacht de Heere en ik hoop op Zijn woord." (Ps. 130: 5). Want daartoe strekken zich totdh al de genegenheden van uw ziel heen, dat gij met de dichter zoudt kunnen zeggen:

*Als ik dan U heb, o Heer mijn!
Zou daar iets anders mijn God zijn?
Zou ik ergens groot of te klene,
Een God hebben dan U allene?* (Ps. 73: 13 Datheen.)

Daar wordt in mijn tekst gesproken, let er goed op, van twee pilaren, n.l. de almacht van God en de getrouwheid van God. Door die almacht heeft Hij de hemel, de aarde, de zee en al wat daarin is, gemaakt. De dichter zegt: Die trouwe houdt tot in der eeuwigheid, opdat uw ziel een rustpunt bij Dezelve mocht bekomen. Hij is de Almachtige, Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. Hij verandert des doods schaduwen in de morgenstond. Hij is de Getrouwe: Die trouwe houdt tot in der eeuwigheid; Hij zal nooit feilen in Zijn trouw en Zijn Verbond nooit schenden. Dat zal Hij al Zijn volk bewijzen. Dat heeft Hij ook aan Jacob bewezen. Wij gaan even terug: toen voor Jacob het eeuwigheidsgordijn werd ontsloten, wat zegt hij dan? "Daar heb ik Lea begraven." Daar had hij nu heel zijn leven over gedaan; Rachel en Jozef. Toen mocht hij blikken in het eeuwig Welbehagen: "Juda, gij zijt het, u zullen uw broeders loven." Door de hulp van zijn God en de verwachting op Hem riep hij uit: "Op Uw zaligheid wacht ik, o Heere."

Dit zou ik het volk des Heeren toe willen roepen: Houdt moed, daar komt een tijd dat de stem des drijvers zal ophouden en dat gij in zult gaan in de rust die er overblijft voor het volk van God.

*Daar zal ons 't goede van Uw woning
Verzaden reis op reis,*

*En 't heilig deel, o grote Koning
Van Uw geducht paleis.*

En zij begonnen, een begin zonder einde, en zij begonnen vrolijk te zijn. Amen.

6. Gods weldoen ondanks onze roepende zonden.

Dankdag

Zingen Psalm 67: 3
 Lezen Handel. 14
 Zingen Psalm 65: 6, 9
 Zingen Psalm 73: 12
 Zingen Psalm 147: 1

Geliefden!

Deze 65e Psalm waaruit wij saam hebben gezongen, heeft David de knecht des Heeren geschreven toen de Heere na drie-jarige droogte regen gegeven had op de dorre aarde. David had het aangezicht des Heeren ernstiglijk gesmeekt, om de Heere te vragen naar de oorzaak van het oordeel der grote droogte. En de Heere had hem geantwoord. Het is meegevallen voor David, dat hij de oorzaak niet was van het oordeel, maar de schuld lag bij Saul, welke de Gibeonieten geslagen had, welke door Jozua waren aangenomen tot waterputters en houthouwers.

In zijn blinde ijver had Saul de eed gebroken, die Jozua hun gezworen had om hen bij het leven te behouden. De overtreder was al lang gestorven en zijn zonde door velen vergeten, maar niet door God. Wij kunnen veel vergeten en over alles heen werken, Maar Gods molens malen langzaam, maar zeker. Er komt een dag van afrekening, er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht.

David gaat naar de Gibeonieten en vraagt hun waarmee zij verzoend kunnen worden, en liet antwoord was, dat zeven zonen uit het huis van Saul zouden gehangen worden te Gibeon Sauls. David brengt de zeven zonen, maar hij verschoonde Mefibóseth, om het Verbond dat er lag tussen hem en zijn vader Jonathan. Voor Mefibóseth is het bij vernieuwing een wonder geworden, dat hij aan des Konings tafel mocht aanzitten. Daardoor is hij bij het Verbond bepaald, dat dit alleen de oorzaak was. Als gevolg daarvan, heeft hij weer aangezet gelijk de eerste keer, in verwondering en zelfverfoeiing, als een dode hond. Wat moet de Kerk gedurig bij haar afkomst bepaald worden, alsook bij de oorzaak van de geschonken weldaden, zal het voor hen bij vernieuwing een wonder worden.

De zeven zonen uit het geslacht van Saul zijn gehangen te Gibeon Sauls. Zij bleven daar hangen, totdat er regen van de Hemel op hen droop, een bewijs *dat de Heere den lande verbeden was* en het oordeel over Israel opgeheven. Nu getuigt David: "Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt Gij het grotelijks."

Geen wonder dat David uitroept: "De lofzang is in stilheid tot U, o God, en U zal de gelofte betaald worden. Gij hoort het gebed, tot U zal alle vlees komen." De ware danker maakt niet veel drukte, hij keert met alles tot zichzelf in, ziende van Wie de weldaden afdalen en aan wie ze geschonken worden.

Wij mochten op deze dag ook in stilheid de Heere erkennen voor Zijn weldaden ons geschonken in het afgelopen jaarseizoen. Daar Hij ons onder Zijn rechtvaardige oordelen, vanwege onze zonde, nog niet verteerd heeft, maar uit de hemel nog heeft goed gedaan ook in de vervulling van onze tijdelijke nooddrift.

Gelijk de Apostel Paulus dit erkende in de woorden onzer overdenking: Handelingen 14: 17.

"Hoewel Hij nochtans Zichzelven niet onbetuigd gelaten heeft, goedgeende van de

hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid."

Wij zien in deze tekstwoorden: *Gods weldoen ondanks onze roepende zonden.*

En letten:

- ten 1e op een wonder dat niet te begrijpen is.
- ten 2e op een daad die Goddelijk is.
- ten 3e op een vrucht die overvloeiende is.

1e op een wonder dat niet te begrijpen is

Paulus en Barnabas zijn gegaan van Ikonium naar Derbe, verkondigende het Evangelie Gods. Zij hebben een man genezen, onmachtig aan zijn voeten, kreupel zijnde van zijner moeders lijf, die nooit had gewandeld. En het gevolg was, dat de scharen hen gingen vereren. Natuurlijk wezen zij dit af. Zij scheurden hun klederen en riepen: "Waarom doet gij deze dingen? Wij verkondigen juist het tegenovergestelde; dat gij u van deze ijdele dingen zoudt bekeren tot de levende God, Die gemaakt heeft de Hemel en de aarde."

En waar God de heidenen heeft laten wandelen in hun eigen wegen, verstoken van de bijzondere openbaring door het Woord, nochtans hadden zij de algemene openbaring n.l. de ingeschapen en de verkregen Godskennis, welke hun genoegzaam was, om te weten dat zij die God moesten dienen in plaats van de afgoden.

Trots die algemene openbaring leefden zij als onredelijke dieren, zich overgevend tot alle onreinheid, om die vuriglijk te bedrijven. Zich buigende voor hout en steen. En nu, hoewel de heidenen zich uitleefden en dat op zulk een wijze, heeft God hen nochtans goed gedaan van de hemel. Een wonder dus, dat niet te begrijpen is.

En zou dit wonder voor ons niet groter moeten zijn naarmate de bemoeienissen des Heeren over ons meerder bevonden worden? Wij leven bij de bijzondere openbaring ons gegeven in Zijn Woord, hetwelk de heidenen moeten missen. Hoeveel te meer zouden wij acht moeten geven op dat Woord om er naar te leven.

Maar gelijk de heidenen geen acht gaven op de algemene openbaring, hoe weinig slaan wij acht op die bijzondere openbaring ons gegeven in Zijn Woord.

Zien wij op de uitleving van ons Vorstenhuis. Hoe de zonde vermenigvuldigt, dat het geroep van dezelve ten hemel klimt.

Het Humanisme viert hoogtij. Met Gods Woord wordt schier geen rekening gehouden. Snelle afloop als der wateren. Waar de Heere in dat Oranjegeslacht mannen gegeven heeft, die God vreesden, en dit, in de handhaving van Gods Wet, ook naar buiten openbaarden, is het nu zeer droevig gesteld.

En zouden wij spreken over onze Regering? Wat is er van te verwachten? Het overgrote deel bestaat uit ervvijanden van de ware Kerk des Heeren. Het bloed dat gevloeid is op onze Vaderlandse bodem getuigt daarvan.

Mocht Rome de macht in handen krijgen, zij zouden weer hetzelfde doen. Denk maar aan Spanje.

En degenen, waar wij anders van verwachten, als het er op aan komt ten opzichte van de handhaving van Gods geboden, laten onze afgevaardigden alleen staan. Wij zouden dit met bewijzen kunnen staven. Zeer zeker, er wordt nog een stem gehoord tegen de opkomende geest des tijds. En ik geloof dat de Heere er Zich door vrijmaakt, maar waar vinden zij gehoor? Kan het dan ook anders of er worden wetten uitgevaardigd welke de consciëntie van vele onderdanen bezwaren?

Ik denk aan de maatregelen van de gezondheidsdienst ten opzichte van het vee. Vele

veehouders zagen hun veestapel in beslag genomen, omdat ze niet wilden buigen voor de goden dezer eeuw. Slaan wij nog een blik op ons volk in de overtreding van de Wet des Heeren. Bij onze naburen staan wij bekend als een vloekende natie. De kinderen op de straat, een knecht achter zijn ploeg, een schipper aan zijn roer, en ga zo maar door, lasteren de Naam des Heeren.

Niet minder is de ontheiliging van de dag des Heeren. In plaats dat dit door de Overheid wordt tegengegaan, worden de poorten daarvoor wijd open gezet.

Het opstaan tegen vader en moeder, en allen die over ons gesteld zijn, neemt hand over hand toe. De geest der Wereld komt in ons opkomend geslacht meer en meer openbaar.

Doet daarbij, dat bloedschulden aan bloedschulden raken.

Zou ik gaan spreken over het zevende gebod in deszelfs overtreding? Indien de Heere ons geen overblijfsel gelaten had, wij waren Sodom en Gomorra gelijk geworden. Ons volk roept om brood en spelen. Het bezoekt theaters en bioscopen, het danst en het voetbalt, en de naam Christelijk moet menigmaal de goddeloze lading dekken. De leus is: Laat ons eten en drinken, en dat terwijl wij leven aan de rand van een afgrond.

Eén vonkje bij het vat met buskruit en geheel de wereld staat in brand.

Als de Heere de draden van het wereldgebeuren een weinig zal loslaten, waar zal het einde zijn? Twee grote wereldmachten staan tegenover elkander. Als zij hun kracht zullen gaan meten, dan zal de laatste oorlog slechts kinderspel blijken te zijn geweest. Want het geweld dat uitgevonden is, kent schier geen grenzen. Wij zouden wel moeten uitroepen: "o land, land, land, hoort des Heeren Woord."

En onder dat alles, hoe droevig is het gesteld op het kerkelijk erf. Noem maar een kerkformatie waar geen twist, verwarring of verdeeldheid gevonden wordt. Helaas, wij moeten de hand in eigen boezem steken. De inbeëldingen in Rubens gedeelten zijn groot. Vandaar, de inbindingen van Gods Geest zijn menigvuldig en het ver afleven van de Heere, in het toegeven, meeleven en inleven van hetgeen God mishaaft. De wereldgelijkvormigheid en de vormdienst komen openbaar. Zonde wordt niet meer als zonde beschouwd. In klederdracht en haartooi komt de geest der wereld over de drempel van Gods huis, en ze is schier niet meer te keren.

En het ergste, de kostelijke kinderen van Sion tegen fijn goud geschat, zij zijn de aarden flessen gelijk geworden. Wat gaat er weinig reuk, geur en smaak van de Kerk des Heeren uit. Waar zijn de tijden als Efraïm sprak, dat men beefde? Het heeft u bedorven, o Israel, want in Mij is uw hulp.

Jacob is dun geworden. Gods knechten en volk worden ingezameld en spaarzaamelijk worden de ledige plaatsen ingenomen. De Heere zegt bij monde van Jeremia: *Mijn erfenis is verwoest, en verwoest zijnde treurt hij tot Mij.*

Zien wij nu op alles, is het dan geen wonder dat de Heere zichzelf tot op heden niet onbetuigd gelaten heeft. Zo kom ik bij mijn tweede hoofdgedachte:

2. Een daad die Goddelijk is.

Paulus zegt: "Zichzelf niet onbetuigd gelaten heeft, ons goed gedaan van de hemel."

Uit de hemel van boven, van de Vader der lichten, is alles afdalende. Wij hebben die hemel boven ons dicht gesloten door erf- en dadelijke schuld. Wij hebben de band, die ons in de staat der rechtheid aan God bond, doorgesneden. Wij zijn Gods beeld verloren en de Heilige Geest heeft zich van ons onttrokken. De kroon is van ons hoofd afgevallen, wee onzer, dat wij zo gezondigd hebben. Het gevolg daarvan is, dat wij alle tijdelijke, geestelijke en eeuwige zegeningen onszelf onwaardig gemaakt hebben. Dat God zich niet onbetuigd gelaten heeft, ligt in de algemene genade, welke niet is te

onderschatten. Dat zal pas openbaar komen, de Heere verhoede dat genadiglijk, als wij onze ogen zullen opslaan in de eeuwige rampzaligheid! In de algemene genade zegent Hij mens en beest, en doet Zijn hulp nooit vruchtloos vergen. Dat heeft de Heere nog gedaan ten opzichte van ons Vorstenhuis. Rechtvaardig had de Heere hen in ballingschap kunnen laten, maar zij mochten wederom de troon bezetten. Het is alsof de Heere het nogmaals zal beproeven.

Zien wij nu op de vrucht in het beantwoorden van hetgeen de Heere schonk, hebben wij dan niet des te meer te vrezen?

Ook heeft Hij Zichzelf niet onbetuigd gelaten ten opzichte van ons volk, en heeft ons ondanks de vermenigvuldiging der ongerechtigheden, niet overgegeven aan de machten van on- en bijgeloof, die in hun vaandels geschreven hebben: Geen God en geen meester. Zien wij op andere landen dan heeft de Heere zich niet onbetuigd gelaten, goedgevoelende van de Hemel. Hoe lang nog na dezen?

Ja, ook ten opzichte van ons, hoofd voor hoofd, heeft Hij Zich niet onbetuigd gelaten, goedgevoelende van de hemel. Dan had de Heere rechtvaardig andere wegen met ons kunnen bewandelen. Dat wij door de dood waren weggerukt en onze lamp was uitgeblazen in een eeuwige nacht.

Voor bijzondere rampen en onheilen heeft Hij willen bewaren, van ziek- en krankbedden opgericht. Ons de genezing en de herstelling geschonken. Hij voedde, kleepte en dekte ons in onderscheid van zovelen, welke zwervende en dolende zijn op de aardbodem, vanwege de rampen welke over hen gegaan zijn.

Hij bracht ons onder Zijn Woord; rustdag aan rustdag mogen wij het beluisteren hetzij gepredikt of gelezen.

Ach, dat wij het waardeerden om het op zulk een prijs te stellen, als wij dat zouden wensen gedaan te hebben, als wij daar rekenschap van zullen moeten afleggen. Of dat wij begeren zullen een dag van de Zoon des mensen te zien, maar dezelve niet zullen zien. En de Heere een honger zal geven, niet naar brood, en een dorst, niet naar water, maar om te horen de woorden des levens. Zouden wij dan niet moeten uitroepen: *Uw goedheid, Heere, is hemelhoog* en dat aan albedervend stof.

Ach, dat het ons te veel mocht worden, te meer als wij hopen, dat de Heere boven dit leven weldadigheid aan ons bewezen heeft. Dat wij in het geestelijke leven nog enige onderwijzing en vertroosting ontvingen, zodat Hij voor ons niet geweest is een woestijn of een land van uiterste donkerheid.

Daarop ziende, zouden wij met Jacob wel moeten uitroepen: "Ik ben geringer dan de weldaden aan zulk één bewezen." En met David: "Wie ben ik, Heere Heere, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt." Want de ware dankbaarheid wordt ingeleefd in een weg van onwaarde. Dan komt de Kerk met ledige handen voor God te staan.

Maar nochtans heeft de Vader een volkomen genoegdoening genomen in het werk van Zijn Zoon; dankend en dienend aan 's Vaders rechterhand, het morgen- en het avondoffer van Zijn Sion. Als de Kerk des Heeren, door het ware zaligmakend geloof, in die gemeenschap met Hem gebracht wordt, dan werpt dat een Gade verheerlijkende vrucht van zich. Vandaar onze derde hoofdgedachte.

3. Een vrucht die overvloeiende is.

De Heere had Zich niet onbetuigd gelaten. Hij had hun goed gedaan uit de Hemel in het geven van regen; vruchtbare jaren, vervullende hun harten met spijs en vrolijkheid. Ook in de weg der natuur, in de vervulling van onze natuurlijke nooddrift, wacht alles op de Heere. Jeremia zegt: "Zijn er onder de ijdelheden der heidenen die doen regenen? of kan de hemel druppelen geven? Zijt Gij het niet, o Heere, onze God?"

Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al die dingen."

Tijdens de grote droogte onder Israel staat er: "En de Heere gaf regen." Ook de vruchtbaarheid is van Hem. Zeven vette en zeven magere jaren. De Heidelberger zegt: "Dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen."

En het is geen kleine weldaad, als wij met vergenoeging tot verzadiging er van mogen eten, en de Heere onze harten vervult met spijs en vrolijkheid. Heeft de Heere het ook in het afgelopen jaarseizoen niet wel gemaakt, een ieder in het zijne? De Heere heeft nog willen gedenken aan Zijn Verbond, van dag en nacht, zomer en winter, zaaiing en oogsten.

Plaatselijk had de Heere dit kunnen onthouden vanwege onze zonden. Hij heeft regen gegeven op zijn tijd, zodat het gezaaide mocht uitspruiten, dat het zijn wasdom bekomen heeft, alsook dat hetgeen de akker heeft voortgebracht kon worden ingezameld.

Is het deze zomer lang koud geweest, zodat menigeen veronderstelde: "Er komt niets van terecht." En toch heeft de Heere warmte en vruchtbaarheid gegeven. Dat is van de Hemel tot ons gekomen. Hebben wij Hem daarin mogen benodigen? Hem er in mogen erkennen? Er mede in Hem mogen eindigen? Of hebben wij de Heere in alles vergeten? Alles aan andere middelen en oorzaken toegeschreven en in de gestalte geleefd van Nebukadnézar: "Is dit niet het grote Babel dat ik gebouwd heb, door de sterkte mijner hand?"

De Heere klaagde over zijn volk Israel: En zij bekenden het niet, dat Ik hun het koren en de most vermenigvuldigde. Zouden wij beschaamd moeten staan tegenover een os en een ezel, die hun bezitter kennen en de krib huns heren?

Ach, dat wij met een erkentelijk hart tot Hem mochten opzien van Wie alle goede gaven en volmaakte giften zijn afdalende, als van de Vader der lichten. Bij Wie geen verandering of schaduw van omkering gevonden wordt, en dat veel meer ten opzichte van de vervulling van onze geestelijke nooddrift.

Dan zou het ons een gedurig wonder moeten zijn, want tussen het hoewel en het nochtans, ligt niets anders dan verwondering.

"Hoewel, Heere, mijn zonde en gedurige afkeringen van U, mijn bedorven bestaan, ondankbaarheid, onopmerkzaamheid, ondanks al mijn afdwalingen, nochtans hebt Gij U zelf niet onbetuigd gelaten. Gij hebt goed gedaan van de Hemel in natuur en genade. De blijken van Uw gunst, trouw en liefde hebt u niet onthouden, en dat aan zulk één. Er zijn nog enige druppelen van dat water des Geestes gevallen om de dorre akker mijns harten te bevochtigen, opdat ze vruchtbaar gesteld werd voor Uw aangezicht. Grote genade; alhoewel ik het er niet voor houden kan, hebt u de akker mijns harten begerig gemaakt, en bij tijden deed mij dit in een levend gemis des harten uitroepen: Mijn ziel en lichaam hijgen en dorsten naar U in een land, dat dor en mat van droogte brandt, waar niemand lafenis kan krijgen. Opdat die Fontein der hoven, die Put van levende wateren waarde zou krijgen in mijn leven, opdat ik in al mijn droefenissen en bekommelingen mijn blijdschap in U zou vinden. Om mijn hart vervuld te zien met spijs en vrolijkheid, om met dat Brood dat uit de hemel is nedergedaald en de wereld het leven geeft, verzadigd te mogen worden. Om mijn blijdschap en vergenoeging, alleen in U te vinden, gelijk de dichter daarvan gezongen heeft in **Psalm 73: 12**.

Dat wij op deze Dankdag het hoewel en het nochtans leerden verstaan.

Als heel ons leven nog getekend staat in het hoewel, dan is het zeer droevig, dan zijn

wij nog vervreemd van God en Zijn zalige gemeenschap. Dan liggen wij nog onder een verbroken werkverband, onder vloek en toorn, dan zijn wij nog slaven van satan en zonde. Dan kunnen wij de weldaden, die de Heere ons in de weg der natuur schenkt niet recht waarden, wij hebben er geen ogen en geen hart voor om ze op te merken.

Een ziel aan 't stof gekluisterd, beseft Gods daden niet. Geen dwaas weet wat hij ziet. Zijn oordeel is verduisterd. Dan kan er uitwendig een zogenaamd danken en prijzen gevonden worden, omdat de Heere zo goed voor ons geweest is. Maar dan zijn het niet meer dan wat holle klanken uit een koud en ledig hart.

Onze vormdienst kan God niet behagen. Vandaar, wat zullen wij met de geschonken weldaden doen? Onze akkers hebben wel gedragen. De Heere heeft ruimschoots tijd gegeven om de vruchten in te zamelen.

Deze zomer onderscheidde zich van vele die achter ons liggen. De Heere beproeft het met een mens door alle wegen, om hem goed te doen van de Hemel, en dat hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen. Nochtans, en voor dat nochtans zijn onze ogen gesloten. En toch, God komt er op terug, wat Hij in Zijn algemene goedheid voor ons geweest is.

O, welk een ontzetting als er op het hoewel een nochtans van vergelding zal volgen, en dat rechtvaardig! Dan zal het kleed van eigen gerechtigheid, deugden en plichten niet voor God kunnen bestaan, want die zijn bij God als een wegwerpelijk kleed. Straks zal alles ons ontvallen, ook hetgeen God ons geschonken heeft in de weg der natuur. In de eeuwigheid zal de algemene genade niet meer zijn. Denk maar aan de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus. Daar in de eeuwige rampzaligheid zal ons geen druppel water meer verleend worden. Wie zal ons zeggen of we wederom een dankdag zullen beleven?

Hoevelen zijn er in het afgelopen jaar heengegaan, wellicht van degenen met wie wij geleefd hebben, aan wie wij verbonden waren met banden der liefde, nabestaanden en betrekkingen. De Heere roept het ons nog toe onder het geven van regen en vruchtbare tijden, onder de vervulling van onze harten met spijs en vrolijkheid: *Wendt u naar Mij toe alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.*

De goedertierenheden des Heeren mochten ons brengen tot waarachtige bekering des harten. Hoogstnoodzakelijk bij de naderende Godsgerichten. Wat zal ons nog geworden? Alsook onze jeugd, die nu uitgedost in ijdele klederdracht daar heen treedt, - "als er voor specerij stank zal zijn, losheid voor een gordel, kaalheid in plaats van haarvlechten, omgording van een zak, in plaats van een wijde rok, en verbranding in plaats van schoonheid? Uw mannen, zegt de Heere, zullen door het zwaard vallen en uw helden in de strijd. Haar poorten zullen treuren en leed dragen, en zij zal ledig gemaakt zijnde op de aarde zitten."

Dat er een gedenken gevonden werd aan uw Schepper in de dagen uwer jeugd, eer de kwade dagen komen. De Heere mocht er Zelf aan willen gedenken, opdat de slechtheden werden verlaten, en een treden gevonden werd op de weg des verstands. Om acht te geven op de regel van Gods Woord, waarmee het pad alleen zuiver kan gehouden worden.

Uit de hemel mocht de Kerk des Heeren het verwachten. Die hemel heeft Christus voor u geopend en de hel voor eeuwig gesloten, al denkt u menigmaal het tegenovergestelde. En zal nu ooit de hemel voor ons ontsloten worden in het bewustzijn van ons zielsleven, dan zullen wij de hel waardig gemaakt worden. Maar dat zijn wij niet zo spoedig. Wij doen alles om de hel te ontlopen. En toch, de Heere brengt Zijn volk op dat plaatsje dat zij er niet meer te goed voor zijn. Dat zij de deugd van Zijn recht mogen billijken; en zij het zichzelf waardig keuren wegens erf- en

dadelijke schuld, eeuwig verstoten te worden van voor Gods aangezicht.

Voor zulk een volk opent zich de hemel, dezulken gaat de Heere goed doen en dat zonder inzicht van 's mensen waardigheid of verdienste. Ze zeggen met David: "Uw goedheid Heer' is hemelhoog", en dat aan albedervend stof.

Onder de bedauwing van de zegen des Geestes mogen zij ondervinden, dat de Heere het jaar Zijner goedheid kroont en dat Zijn voetstappen druipen van vettigheid, zij bedruipen de weiden der woestijn en de heuvelen zijn aangegord met verheuging. De velden zijn bekleed met kudde en de dalen zijn bedekt met koren. Zij juichen, ook zingen zij.

Uit de hemel is het onderhoud van de Kerk des Heeren, in de vervulling van hun tijdelijke nooddrift, verzekerd. Krachtens het genadeverbond is hun brood zeker en hun water gewis. De Heere Jezus heeft dit voor u verdiend en verworven. Hij heeft er voor gehongerd en gedorst, zodat het u in de gunste Gods toekomt, en die gunst sterkt meer dan uitgezochte spijzen.

Dat de pinnen niet te vast werden ingeslagen, opdat wij ons hart er niet al te zeer op zouden zetten.

Daar staat van Lot, dat hij voor zich koos de ganse vlakte van de Jordaan, maar welke droevige gevolgen heeft die keus voor hem afgeworpen. Hij had de tenten verwisseld met de vastigheid der steden, en dat, terwijl hij zijn rechtvaardige ziel gedurig moest kwellen in tegenstelling met Abraham, die delen mocht in de gunst en gemeenschap des Heeren.

Uit de hemel zou de Heere ons kunnen schenken, dat wij in de binnenkamer gebracht werden om met de zaken van land en volk, kerk en staat te naderen tot de Troon der genade. Om te betuigen: "Spaar uw volk en geef uw erfenis niet over tot een smaadheid onder de heidenen."

Om voor onszelf gedurig het hoewel en het nochtans in te leven. Eigen onwaarde te kennen, opdat de waarde van het enig geldende Offer Zijn kracht bekomme om onze harten vervuld te zien met spijs en vrolijkheid. Amen.